

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL YEŞİL ALANLARA ERİŞİLEBİLİRLİK İLE KENTSEL YAŞAM
KALİTESİ VE KULLANICI MEMNUNİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ:
ALTINORDU ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pınar Gizem EMİRALİOĞLU

Haziran 2024

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

**KENTSEL YEŞİL ALANLARA ERİŞİLEBİLİRLİK İLE KENTSEL YAŞAM
KALİTESİ VE KULLANICI MEMNUNİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ:
ALTINORDU ÖRNEĞİ**

Pınar Gizem EMİRALIOĞLU

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
"YÜKSEK ŞEHİR VE BÖLGE PLANCISI"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 02.02.2024

Tezin Savunma Tarihi : 25.06.2024

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Cenap SANCAR

Trabzon 2024

ÖNSÖZ

“Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik ile Kentsel Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyeti Arasındaki İlişki: Altınordu Örneği” isimli bu tez Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı’nda hazırlanmıştır.

Tez çalışmam boyunca hiçbir desteğini esirgemeyen ve kıymetli bilgileriyle ve tecrübesiyle yolumu aydınlatan danışman hocam Sayın Prof. Dr. Cenap SANCAR’a teşekkürü bir borç bilirim.

Doğduğum günden beri elimi hiç bırakmayan, hayatım boyunca aldığım tüm kararlarda bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım ve her kararında arkamda olan, maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve bugünlere gelmemde en büyük paya sahip olan annem Gülcan KURUL ve babam Mehmet KURUL, kardeşim Elif Yaren KILIÇ’a teşekkür eder, minnettarlığımı sunarım.

Son olarak, her zaman yanımda olan, desteklerini her koşulda hissettiğim, motivasyon kaynaklarım canım eşim Muhammet EMİRALİOĞLU ve kızlarım Nil EMİRALİOĞLU ile Ela EMİRALİOĞLU’na minnettarım.

Bu tez çalışmasının bundan sonraki çalışmalara katkı sağlamasını temenni ederim.

Pınar Gizem EMİRALİOĞLU

Trabzon 2024

TEZ ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik ile Kentsel Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyeti Arasındaki İlişki: Altınordu Örneği” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Dr. Cenap SANCAR’ın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, analizleri yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 25/06/2024

Pınar Gizem EMİRALİOĞLU

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ ETİK BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	X
TABLolar DİZİNİ.....	XIII
SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XVI
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş.....	1
1.1.1. Çalışmanın Amacı.....	2
1.1.2. Çalışmanın Kapsamı	3
1.1.3. Çalışmanın Yöntemi	4
1.2. Kentsel Yeşil Alan Kavramı.....	5
1.2.1. Kentsel Yeşil Alanların Sınıflandırılması	7
1.2.2. Kentsel Yeşil Alanların Önemi	10
1.2.3. Kentsel Yeşil Alan Standartları.....	12
1.3. Erişilebilirlik Kavramı.....	19
1.4. Yaşam Kalitesi Kavramı	21
1.4.1. Kentsel Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörler.....	23
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	25
2.1. Plan Dönemlerine Göre Yeşil Alan Dağılımı/Oranları	26
2.1.1. 1949 Yılı İmar Planı.....	27
2.1.2. 1961 Yılı İmar Planı.....	28
2.1.3. 1983 Yılı İmar Planı.....	29
2.1.4. 1992 Yılı İmar Planı.....	30
2.1.5. 2013 Yılı İmar Planı.....	31
2.1.6. 2016 Yılı İmar Planı.....	32
2.1.7. 2021 Yılı İmar Planı.....	34
2.2. 2021 Yılı Nazım İmar Planı Kentsel Yeşil Alanlar Erişilebilirlik Analizi.....	37
2.3. Fiili Duruma Göre Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik Analizi.....	38
2.4. Ağ Analizi (Network Analyst) ile Kentsel Yeşil Alanların Erişilebilirlik Durumlarının Tespiti	39

2.5.	Bölgelere Göre İmar Planı ve Mevcut Durum Kentsel Yeşil Alan Kıyaslamaları.....	41
2.5.1.	Bölgelere Göre İmar Planındaki Kentsel Yeşil Alanlar Analizi	41
2.5.2.	Bölgelere Göre Mevcutta Yer Alan Kentsel Yeşil Alanlar Analizi.....	65
2.5.3.	Bölgelere Göre İmar Planında Yer Alan Kentsel Yeşil Alanların Standartlara Uygunluğu Analizi.....	75
2.5.4.	Bölgelere Göre Mevcutta Yer Alan Kentsel Yeşil Alanların Standartlara Uygunluğu Analizi.....	82
2.6.	Yapılan Çalışmaların Bulguları-Anket Bölgelelerinin Tespiti.....	85
2.7.	Anket Çalışması	88
2.8.	Verilerin Analizi.....	91
3.	BULGULAR VE TARTIŞMA	94
3.1.	Katılımcıların Demografik Özellikleri	94
3.2.	Katılımcıların Yaş Dağılımı	99
3.3.	Katılımcıların Park Ulaşımlarına Ait Bilgilerinin Dağılımı.....	99
3.4.	Katılımcıların Bölgelere Göre En Sık Gidilen Parka Ulaşım Mesafelerinin Dağılımı.....	101
3.5.	Katılımcıların Park ve Mahalle Memnuniyet Düzeylerinin Bölgelere Göre Dağılımı.....	102
3.5.1.	Katılımcıların Park Memnuniyet Düzeyleri.....	102
3.5.2.	Katılımcıların Mahalle Memnuniyet Düzeyleri	105
3.5.3.	Katılımcıların Park ve Mahalle Memnuniyetlerinin Parka Ulaşım Şekillerine Göre Dağılımı	108
3.6.	Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirliği, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeylerinin Bölgelere Göre Farklılıkları.....	114
3.6.1.	1. Bölgedeki Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki	115
3.6.2.	2. Bölgedeki Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki	116
3.6.3.	3. Bölgedeki Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki	117
3.7.	Bölgelerdeki Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Memnuniyet Düzeyleri Üzerindeki Etkisine Ait Regresyon Analizi	118
3.7.1.	1. Bölgeye Ait Regresyon Analizi Bulguları	118
3.7.2.	2. Bölgeye Ait Regresyon Analizi Bulguları	119

3.7.3. 3. Bölgeye Ait Regresyon Analizi Bulguları	119
3.8. Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeylerinin Katılımcıların Demografik Durumlarına ve Tercihlerine Göre Farklılıkları	120
3.8.1. Cinsiyete göre Farklılıkların Analizi.....	120
3.8.2. Medeni Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi	121
3.8.3. Çocuk Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi	123
3.8.4. Sık Kullandıkları Yeşil Alanlara Göre Farklılıkların Analizi.....	124
3.8.5. Eğitim Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi	125
3.8.6. İş Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi	127
3.8.7. Gelir Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi	129
4. SONUÇLAR.....	132
5. ÖNERİLER.....	138
6. KAYNAKLAR	141
ÖZGEÇMİŞ	

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

KENTSEL YEŞİL ALANLARA ERİŞİLEBİLİRLİK İLE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ VE KULLANICI MEMNUNİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: ALTINORDU ÖRNEĞİ

Pınar Gizem EMİRALİOĞLU

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Cenap SANCAR
2024, 145 Sayfa

Kentsel yeşil alanlar doğal kaynakların korunması, kentlerin gelişme yönlerinin belirlenmesi ve yapılaşmanın sınırlandırılması noktalarında şehir planlama alanında kullanılan çok önemli kent parçalarıdır. Ayrıca kentsel yaşam kalitesi ve o kentte yaşayan kullanıcıların memnuniyetlerini de etkileyen en önemli planlama unsurlarındandır.

Bu tez çalışması Ordu İli Altınordu İlçesinde planlanan kentsel yeşil alan sistemlerini yıllara göre incelemek, eksiklikleri tespit etmek ve analizler sonucu çalışma alanı olarak belirlenen üç bölgede kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile kentsel yaşam kalitesi ve kullanıcı memnuniyeti arasındaki ilişkiyi irdelemek, kentsel yeşil alanlara dair tespit edilen genel ve çalışma alanı özelindeki problemlere öneriler oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu kapsamda üç bölgede anket çalışması yapılmış olup, demografik bilgi formu 11, yeşil alanlara dair bilgiler 4, parkı kullanım sıklığını etkileyen faktörler 6, yeşil alanın kullanıcı üzerine etkileri 7 sorudan olmak üzere kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile kentsel yaşam kalitesi ve kullanıcı memnuniyeti arasındaki ilişki irdelenmiştir. Tüm istatistiksel analizler IBM SPSS 25.0 programı ile yapılmıştır. Anket sonuçlarında; kentsel yeşil alanlara erişilebilirliğin sağlanmasının tek başına yeterli olmadığı yeşil alanların büyüklük, nitelik, konum vb. özelliklerinin de yaşam kalitesi ve memnuniyet göstergelerine etki ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel yeşil alanlar, kentsel yaşam kalitesi, kullanıcı memnuniyeti, Altınordu İlçesi

Master's Thesis

SUMMARY

THE RELATIONSHIP BETWEEN ACCESSIBILITY OF URBAN GREEN SPACES AND URBAN QUALITY OF LIFE AND USER SATISFACTION: ALTINORDU CASE

Pınar Gizem EMİRALIOĞLU

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of City and Regional Planning
Supervisor: Prof. Dr. Cenap SANCAR
2024, 145 Pages

Urban green areas are very important city parts used in the field of urban planning in terms of protecting natural resources, determining the development directions of cities and limiting construction. In addition, it is one of the most important planning elements that affects the quality of urban life and the satisfaction of users living in that city.

This thesis study was prepared to examine the urban green area systems planned in Ordu Province Altınordu district by year, to identify deficiencies and to examine the relationship between accessibility to urban green areas, urban life quality and user satisfaction in three regions determined as the study area as a result of the analysis. It is aimed to create suggestions for the general problems identified regarding urban green areas and the problems specific to the study area. In this context, a survey was conducted in three regions, and the demographic information form consists of 11 questions, information on green areas 4, factors affecting the frequency of park use 6, and the effects of green areas on the user 7 questions. All statistical analyzes were performed with IBM SPSS 25.0 program. In the results of the survey; It has been determined that providing accessibility to urban green spaces alone is not sufficient, and the characteristics of green areas such as size, quality, location, etc. also affect the quality of life and satisfaction indicators.

Key Words: Urban green areas, urban life quality, user satisfaction, Altınordu District

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Erişilebilirlik zinciri (Green & Jackson, 2011)	20
Şekil 2. Analiz çalışmaları.....	25
Şekil 3. Altınordu İlçesi mahalle sınırları (URL-2,2023).....	27
Şekil 4. 1949 yılına ait imar planı.....	28
Şekil 5. 1961 yılına ait imar planı.....	29
Şekil 6. 1983 yılına ait imar planı.....	30
Şekil 7. 1992 yılına ait imar planı.....	31
Şekil 8. 2013 yılına ait imar planı.....	32
Şekil 9. 2016 yılına ait imar planı.....	33
Şekil 10. 2021 yılına ait imar planı.....	34
Şekil 11. 2021 yılı imar planında yer alan uygulanan-uygulanmayan park alanları	35
Şekil 12. Yıllara göre yeşil alanların dağılımı	36
Şekil 13. Park alanları yürüme mesafeleri.....	38
Şekil 14. Mevcut durum park alanları	39
Şekil 15. Park alanları ağ analizi	40
Şekil 16. Çalışma bölgeleri haritası.....	41
Şekil 17. Plan üzerinde çalışma bölgeleri haritası.....	42
Şekil 18. M1 bölgesi alan sınırı.....	43
Şekil 19. M2 bölgesi alan sınırı	44
Şekil 20. M3 bölgesi alan sınırı.....	46
Şekil 21. M4 bölgesi alan sınırı.....	47
Şekil 22. M5 bölgesi alan sınırı.....	48
Şekil 23. M6 bölgesi alan sınırı.....	49
Şekil 24. M7 bölgesi alan sınırı.....	50
Şekil 25. M8 bölgesi alan sınırı.....	51
Şekil 26. M9 bölgesi alan sınırı	52
Şekil 27. M10 bölgesi alan sınırı.....	53
Şekil 28. M11 bölgesi alan sınırı.....	54
Şekil 29. G1 bölgesi alan sınırı.....	55
Şekil 30. G2 bölgesi alan sınırı.....	56
Şekil 31. G3 bölgesi alan sınırı.....	57
Şekil 32. G4 bölgesi alan sınırı.....	58

Şekil 33. G5 bölgesi alan sınırı.....	59
Şekil 34. G6 bölgesi alan sınırı.....	60
Şekil 35. G7 bölgesi alan sınırı.....	61
Şekil 36. G8 bölgesi alan sınırı.....	62
Şekil 37. M1 bölgesi alan sınırı.....	65
Şekil 38. M2 bölgesi alan sınırı.....	66
Şekil 39. M3 bölgesi alan sınırı.....	67
Şekil 40. M4 bölgesi alan sınırı.....	68
Şekil 41. M5 bölgesi alan sınırı.....	69
Şekil 42. M6 bölgesi alan sınırı.....	69
Şekil 43. M7 bölgesi alan sınırı.....	70
Şekil 44. M8 bölgesi alan sınırı.....	71
Şekil 45. M9 bölgesi alan sınırı.....	72
Şekil 46. M10 bölgesi alan sınırı.....	73
Şekil 47. M11 bölgesi alan sınırı.....	73
Şekil 48. Altınordu İlçesi yaşa göre 2023 yılı nüfus dağılımı grafiği (URL-3, 2023).....	77
Şekil 49. Anket bölgeleri.....	87
Şekil 50. Katılımcıların cinsiyet dağılımı (a), katılımcıların eğitim durumu (b)	94
Şekil 51. Katılımcıların medeni durumu (a), katılımcıların çocuk sahibi olma durumu (b)	95
Şekil 52. Katılımcıların iş durumu (a), katılımcıların mesleği (b)	96
Şekil 53. Katılımcıların mahallede yaşama süresi (a), katılımcıların aylık toplam geliri (b)	97
Şekil 54. Katılımcıların hafta sonu aktiviteleri (a), katılımcıların sık kullandıkları park alanı (b).....	98
Şekil 55. Katılımcıların yeşil alanları ziyaret sıklığı (a), katılımcıların yeşil alanda geçirdikleri vakit (b)	99
Şekil 56. Katılımcıların parka ulaşım şekli (a), katılımcıların en sık gittikleri parka ulaşım süresi (b).....	100
Şekil 57. Katılımcıların park memnuniyeti (a), katılımcıların mahalle memnuniyeti (b).....	101
Şekil 58. 1. Bölgedeki park memnuniyet durumu	103
Şekil 59. 2. Bölgedeki park memnuniyet durumu	103
Şekil 60. 3. Bölgedeki park memnuniyet durumu	104
Şekil 61. 1. Bölgedeki mahalle memnuniyet durumu	106
Şekil 62. 2. Bölgedeki mahalle memnuniyet durumu	106

Şekil 63. 3. Bölgedeki mahalle memnuniyet durumu	107
Şekil 64. Park alanı memnuniyet düzeyleri/ulaşım türü ilişkisi	108
Şekil 65. Mahalle memnuniyet düzeyleri/ulaşım türü ilişkisi	109
Şekil 66. 1. Bölge park alanı memnuniyet düzeyleri/park ulaşım türü ilişkisi.....	110
Şekil 67. 1. Bölge mahalle memnuniyet düzeyleri/ park ulaşım türü ilişkisi.....	110
Şekil 68. 2. Bölge park alanı memnuniyet düzeyleri/park ulaşım türü ilişkisi.....	111
Şekil 69. 2. Bölge mahalle memnuniyet düzeyleri/ park ulaşım türü ilişkisi.....	112
Şekil 70. 3. Bölge park alanı memnuniyet düzeyleri/park ulaşım türü ilişkisi.....	113
Şekil 71. 3. Bölge mahalle memnuniyet düzeyleri/ park ulaşım türü ilişkisi.....	113

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Kentsel yeşil alanların sınıflandırılması.....	8
Tablo 2. Avrupa kentleri yeşil alan miktarları.....	13
Tablo 3. Bazı ülkelerdeki yeşil alan standartları	13
Tablo 4. MPYY Ek-2	16
Tablo 5. Analiz çalışmalarının amacı	26
Tablo 6. 2013 yılı imar planı alan dağılımı	32
Tablo 7. 2016 yılı imar planı alan dağılımı	33
Tablo 8. 2021 yılı imar planı alan dağılımı	34
Tablo 9. Yıllara göre yeşil alan planlaması/yaklaşımı	37
Tablo 10. Açık ve yeşil alanlar dağılımı.....	42
Tablo 11. M1 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	44
Tablo 12. M2 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	45
Tablo 13. M3 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	46
Tablo 14. M4 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	47
Tablo 15. M5 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	48
Tablo 16. M6 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	49
Tablo 17. M7 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	51
Tablo 18. M8 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	52
Tablo 19. M9 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	53
Tablo 20. M10 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	54
Tablo 21. M11 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	55
Tablo 22. G1 bölgesi donatı kontrolü tablosu	56
Tablo 23. G2 bölgesi donatı kontrolü tablosu	57
Tablo 24. G3 bölgesi donatı kontrolü tablosu	58
Tablo 25. G4 bölgesi donatı kontrolü tablosu	59
Tablo 26. G5 bölgesi donatı kontrolü tablosu	60
Tablo 27. G6 bölgesi donatı kontrolü tablosu	61
Tablo 28. G7 bölgesi donatı kontrolü tablosu	62
Tablo 29. G8 bölgesi donatı kontrolü tablosu	63
Tablo 30. Bölgelere ilişkin aktif ve açık yeşil alan verileri.....	64
Tablo 31. M1 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	66
Tablo 32. M2 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	66

Tablo 33. M3 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	67
Tablo 34. M4 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	68
Tablo 35. M5 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	69
Tablo 36. M6 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	70
Tablo 37. M7 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	70
Tablo 38. M8 bölgesi donatı kontrolü tablosu.....	71
Tablo 39. M9 kontrolü donatı kontrolü tablosu.....	72
Tablo 40. M10 kontrolü donatı kontrolü tablosu.....	73
Tablo 41. M11 kontrolü donatı kontrolü tablosu.....	74
Tablo 42. Meskun bölgeler mevcut durum analizi	74
Tablo 43. Parklara ilişkin standartlar.....	75
Tablo 44. Bölgelere göre imar planında yer alan yeşil alanların standartlara uygunluğu analizi.....	77
Tablo 45. Bölgelere göre mevcutta yer alan yeşil alanların standartlara uygunluğu analizi	82
Tablo 46. Evren sayısı bilinen örneklemin belirlenmesi	88
Tablo 47. Güvenilirlik kategorileri sınıflandırılması.....	90
Tablo 48. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve kullanıcı memnuniyeti ölçeklerine ait cronbach alfa iç tutarlılık değeri	90
Tablo 49. Verilerin dağılımına ait normallik testleri sonucu.....	92
Tablo 50. Cinsiyet ve eğitim durumu	94
Tablo 51. Medeni durum ve çocuk durumu	95
Tablo 52. İş ve meslek durumu	95
Tablo 53. Mahallede yaşama süresi ve aylık toplam gelir durumu	96
Tablo 54. Hafta sonu aktiviteleri ve sık kullanılan park alanları.....	97
Tablo 55. Ziyaret sıklığı ve geçirilen zaman	98
Tablo 56. Araştırma kapsamındaki kişilerin yaş dağılımı	99
Tablo 57. Katılımcıların park ulaşımına ait bilgileri	100
Tablo 58. Park memnuniyeti ve mahalle memnuniyeti	101
Tablo 59. Katılımcıların parka ulaşım sürelerine ait bilgilerinin dağılımı	102
Tablo 60: Park memnuniyet durumu	102
Tablo 61. Bölgelere göre park memnuniyet durumu.....	104
Tablo 62. Mahalle memnuniyet durumu	105
Tablo 63. Bölgelere göre mahalle memnuniyet durumu	107
Tablo 64. Park ve mahalle memnuniyet düzeylerinin parka ulaşım şekillerine göre dağılımı	109

Tablo 65. 1. Bölge park ve mahalle memnuniyet düzeylerinin parka ulaşım şekillerine göre dağılımı	110
Tablo 66. 2. Bölge park ve mahalle memnuniyet düzeylerinin parka ulaşım şekillerine göre dağılımı	112
Tablo 67. 3. Bölge park ve mahalle memnuniyet düzeylerinin parka ulaşım şekillerine göre dağılımı	113
Tablo 68. Katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin bölgelere göre farklılıkları.....	115
Tablo 69. 1. Bölgedeki katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki düzeyleri.....	116
Tablo 70. 1. Bölgedeki katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki düzeyleri.....	116
Tablo 71. 3. Bölgedeki kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki düzeyleri	117
Tablo 72. 1. Bölgeye ait regresyon analizi sonuçları	118
Tablo 73. 2. Bölgeye ait regresyon analizi sonuçları	119
Tablo 74. 3. Bölgeye ait regresyon analizi sonuçları	120
Tablo 75. Cinsiyet durumuna göre farklılıkların analizi	121
Tablo 76. Medeni duruma göre farklılıkların analizi	122
Tablo 77. Çocuk durumlarına göre farklılıkların analizi.....	124
Tablo 78. Sık kullandıkları yeşil alanlara göre farklılıkların analizi.....	125
Tablo 79. Eğitim durumlarına göre farklılıkların analizi	126
Tablo 80. İş durumlarına göre farklılıkların analizi	128
Tablo 81. Gelir durumlarına göre farklılıkların analizi	129

SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ

MPYY	: Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği
PAİY	: Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
IBM	: International Business Machines
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
KYAE	: Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik
KYK	: Kentsel Yaşam Kalitesi
KM	: Kullanıcı Memnuniyeti
WHO	: World Health Organization
CIAM	: The International Congresses of Modern Architecture

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Kentsel yeşil alanlar, kentlinin yaşam kalitesini olumlu yönde etkileyen, kenti yaşanır ve çekici kılan, kentin imajına olumlu katkıda bulunan, rekreasyonel kullanım potansiyeli olan kentsel işlev alanlarıdır. Rekreasyonel kullanımda olsun ya da olmasın kalıcı olan tüm yeşil alanlar; park ve bahçeler, oyun ve spor alanları, işlevsel yeşil alanlar, estetik yeşil alanlar (kamusal alanlardaki yeşil düzenlemeler), doğal yeşil alanlar/korular, yeşil koridorlar, çeşitli nedenlerle koruma altındaki alanlar (jeolojik, ekolojik, arkeolojik, tarihsel, vb.), toplumca yararlanılan özel yeşil alanlar, vb. bu gruba girerler. Yeşil alanların kent genelinde bütüncül planlamasının, çevrenin ve kentlinin yaşam kalitesini artırmada büyüklük ve konumlanma standartları kadar önemli rol oynadığının bilincine varılmalıdır (Sancar vd., 2007). Bu tür faaliyetlerin kişi ve toplum yaşamında yeri önemlidir. Kentsel alanlarda yoğunlaşmış insan toplulukları ve beraberinde getirdiği baskılar, çeşitli spor, oyun olanaklarını hem talep eder hem de sağlanmasına izin verir (Anon, 2023).

Avrupa Kentsel Şartı'nın (1992) temel ilkelerinden biri; "herkesin sağlıklı, güvenli, yerleşik, hoş ve özendirici bir çevrede yaşama hakkına sahip" olduğudur (Anon, 1996). Kent bütününde iyi tasarlanmış yeşil alanların varlığı kentsel alanların çekiciliğini arttırmaları ve kentliye daha sağlıklı yaşam alanları sunmaları açısından vazgeçilmezdir. Bu hedeflerin kentsel alanlar üzerindeki mekânsal yansımaları; kentsel nüfusa hizmet edecek sağlıklı ve yaşanabilir kentsel çevre, sosyal ve kültürel yaşam kalitesinin arttırılmasına yönelik kentsel arazi kullanım düzeni ve kent formları üzerinde ekolojik unsurların etkin olmasını hedefleyen kentsel model arayışları biçiminde olmaktadır (Breheny, 1992; Frey, 1999; Özcan, 2006; Haughton, 1997). Bu çerçevede kent bütününde değerlendirilen yeşil alanlar, sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde kent vizyonunda önemli bir yer tutar. Bu bağlamda Avrupa Kentsel Şartı yerel yönetimleri doğayı ve yeşil alanları koruma-kullanma dengesi içerisinde kullanmak ve geliştirmekle görevlendirmiştir (Aydemir, 2004).

Günümüzde kentsel yerleşmelerin mekansal-işlevsel kurgusu üzerine yapılan araştırmalar, kentsel arazi kullanım düzeni üzerinde yeşil alan kullanımlarının etkin mekânsal-işlevsel unsurlar olarak değerlendirildiği sürdürülebilir kentsel gelişme modelleri üzerine odaklanmaktadır (Breheny, 1992; Haughton, 1997; Burgess, 2000). Batılı

ülkelerde yeşil alanların kentsel yaşam kalitesini belirleyen temel bileşenlerden biri olduğu kabul edilmiş ve yeşili artırma ve geliştirme yönünde çeşitli politikalar oluşturulmuştur (Aydemir, 2004).

Uluslararası Mimarlık Kongresinde (CIAM -1940) yapılan saptamaların ve alınan ilke kararlarının bir bölümü yeşil konusunu kapsamıştır. Yapılan saptamaların temelinde;

- Kentlerde yeşil alanlar yetersizliği,
- Yeterli dahi olsalar, merkezden ve yoğun konut bölgelerinden uzakta yer aldıklarından erişilebilirliklerinin zayıf olduğu,
- Kentlilerin haftalık boş zaman değerlendirme alanlarıyla bağlantılarındaki yetersizliği,
- Genelde yetersiz olan oyun alanlarının geçici olarak kullanıcıya uzak kent gelişme alanlarına yerleştirilmesi, gibi gerekçeler sıralanmaktadır.

CIAM'ın yeşil konusundaki bazı ilkesel önerileri- “konutla sıkı bağlantı”, “mevcut doğal elemanlardan ve oluşumlardan yararlanma”, “eşitlik/farklı yaş grupları için düzenleme”- şeklindedir. CIAM'da yapılan saptamalar günümüzde, ülkemiz kentleri için aynen geçerlidir. Mevcut imar planlarının mevzuatta belirlenen norm standartlarına göre yeniden düzenlenmesi revizyon ve ilave imar planlarıyla gerçekleştirilmektedir. Bu ilave yeşil alanların kent bütünündeki arazi üzerindeki dağılımı merkezdeki rant baskısı nedeniyle genelde ilave imar planı sınırları içerisinde kent eteklerine yayılmaktadır. Bu nedenle, yeşil alanların erişim mesafesinde “rekreatif alan” görevini etkin olarak üstlenmesi söz konusu olamamaktadır. Bu gibi farklı yaş gruplarına hizmet verecek donatı alanlarının kent bütünündeki dağılımı, mevcut arazi kullanım kararları ve nüfus yoğunluğu dikkate alınarak, hangi alanlarda, hangi büyüklükte donatı gereksinimi olduğu ve bu alanların etkin kullanımının nasıl sağlanacağı ve memnuniyet düzeyinin belirlenmesi gerekmektedir (Sancar ve diğ., 2007).

1.1.1. Çalışmanın Amacı

Kentsel yeşil alanların kent bütününde kişi başı olması gereken yasal standartları sağlasa dahi kent makroformu üzerinde her noktaya aynı derecede etki edip etmediğinin tespiti ve bu durumun kullanıcılar üzerindeki etkisinin incelenmesi bu tezin temel amacıdır. Bu bağlamda ileri sürülen hipotez “Kent bütününde yeşil alanların dağılımı nüfus

yoğunluğuyla ilişkili dengeli bir şekilde yapılmamaktadır ve bu durum kent kullanıcılarının memnuniyeti ve yaşam kalitesini etkilemektedir.”

Bu hipotezin geçerliliğini sorgulamak adına şu sorular sorulmuştur:

1. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi düzeyi ile memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyi bölgelere göre farklılık gösterir mi?
3. Kentsel yeşil alanlara yakınlık bu alanlardaki ve mahalledeki memnuniyet seviyesini artırır mı?
4. Kentsel yeşil alanlardaki memnuniyet seviyesi ile mahalledeki memnuniyet seviyesi arasında pozitif bir ilişki var mıdır?
5. İmar planında yer alan kentsel yeşil alanlar ile mevcut durumda yer alan kentsel yeşil alanların erişilebilirlik düzeyleri farklılık gösterir mi?

1.1.2. Çalışmanın Kapsamı

Tezin birinci bölümünde kentsel yeşil alanların tanımı, sınıflandırılması ve standartları üzerinde durulmuş olup ülke ve dünyadaki standartlar karşılaştırılarak incelenmiştir. Kentsel yeşil alanların planlama sürecinde kullanımına ve ölçülendirilmesine yönelik kanun, yönetmelik, tüzük gibi mevzuattaki yeri irdelenmiştir. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirliğin önemini anlamak adına erişilebilirlik kavramı üzerinde durulmuş olup, erişilebilirlik kavramının standartları kabul gören ilkeler, ölçütler bakımından ortaya konulmuştur. Son yıllarda sıkça gündeme gelen kentsel yaşam kalitesi kavramı üzerinde durulmuş olup, yaşam kalitesini etkileyen faktörler irdelenmiştir.

Tezin ikinci bölümünde ise; çalışma kapsamında kentsel yeşil alanların oranları, kentteki dağılımları, mevcut durumları, plan kararları gibi başlıklarda çalışmanın amacına yönelik analizler yer almaktadır. Ordu İli Altınordu ilçesinin plan yapım dönemlerine bağlı olarak kentsel yeşil alan oranları ve dağılımları yıllara göre incelenmiştir. Sırasıyla; 1949, 1961, 1983, 1992, 2013, 2016 ve 2021 yıllarına ait imar planları incelenerek kentsel yeşil alan kurguları üzerinde durulmuştur. 2021 yılı imar planı kentsel yeşil alan verileri ile mevcut kentsel yeşil alan verileri CAD ortamında kontrolü sağlanarak belirlenen kentsel bölgeler bazında analiz edilerek karşılaştırmalar yapılmıştır. Analiz için ayrılan kentsel bölgeler belirlenirken mahalle sınırları dikkate alınmamış olup, doğal ve yapay eşikler ile

kentsel yeşil alanlara erişilebilirlikleri göz önünde bulundurulmuştur. GIS (Geographical Information Systems) programında kentsel yeşil alanlara erişilebilirliği tespit edebilmek adına ağ analizleri yapılmıştır. Çalışma alanı sınırları içerisinde belirlenen kentsel bölgelere göre imar planı ve mevcut durum yeşil alan kıyaslamaları yapılarak analiz çalışmaları tamamlanmıştır. Kent ölçeğinde yapılan analiz çalışmaları sonucunda, kentin geneli hakkında bilgi verebilecek bölgeler veriler irdelenerek anket yapılacak bölgeler olarak belirlenmiştir. Belirlenen bölgeler kentin genelini yansıtacak şekilde meskun, gelişme ve bu iki bölge arasında kalan geçiş bölgelerinde Ek-1’de yer alan anket çalışması yapılmıştır. Konu ile ilgili yayımlardan faydalanarak etki büyüklüğü hesaplanmış ve bu etki büyüklüğü değerleri esas alınarak yapılacak olan araştırma için evreni en iyi şekilde tahmin edecek örneklem sayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Verilerin toplanması basit tesadüfi yöntemle seçilen 15-85 yaş arası 734 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler toplandıktan sonra tüm istatistiksel analizler IBM SPSS 25.0 programı ile yapılmıştır.

Tezin üçüncü bölümünde; tüm istatistiksel analizlerin bulguları ortaya konmuştur. Bu bölümde araştırma kapsamındaki kişilerin demografik özellikleri ve yaş dağılımları, park ulaşımına ait bilgilerinin dağılımı, bölgelere göre en sık gidilen kentsel yeşil alanlara ulaşım mesafelerinin dağılımı, kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi düzeylerinin memnuniyet düzeyleri üzerine etkilerinin bölgelere göre dağılımı, kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin cinsiyete, medeni duruma, çocuk durumuna, gelir durumuna, eğitim durumuna, iş durumlarına ve sık kullandıkları yeşil alanlara göre farklılıkları ortaya konmuştur.

Tezin dördüncü bölümünde ise yapılan analiz ve anket çalışmaları sonrası ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilmiş olup, hipotez ve ona yönelik hazırlanan soruların yanıtları aranmıştır.

Tezin beşinci bölümünde yapılan çalışmalar ile elde edilen sonuçlar değerlendirilmiş olup, kentsel yeşil alanlar ile ilgili öneriler getirilmiştir.

1.1.3. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada kullanılan araştırma yöntemi; konu ile ilgili kapsamlı kaynak incelemesi ve kentsel yeşil alanların yerleşmedeki bölgelere (nüfus ve yoğunluk) göre mevzuatımızda yer alan ölçütlere bağlı analizler ve dağılımı ile ilişkili öneriler geliştirebilmek adına analiz

ve anket çalışmaları yapılmasıdır. Analiz çalışmaları sırasında Netcad Planet Modülü ve ArcGIS programlarından faydalanılmıştır.

Anket çalışması kapsamında literatürden faydalanarak, etki büyüklüğü hesaplamalarından yararlanarak ve bu kapsamda $Güç = 0.85$, $p < .05$, $d = 0.2$ etki büyüklüğü değerleri esas alınarak yapılacak olan araştırma için evreni en iyi şekilde tahmin edecek örneklem sayısı G-power 3.1 programı kullanılarak 720 örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır.

Araştırmanın ulaşılabilir evrenini Altınordu ilçesi sınırlarında, yapılan analiz çalışmaları sonucu tespit edilen 3 bölge içerisinde yaşayan 734 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan demografik bilgi formu 11 sorudan, yeşil alanlara dair bilgiler 4, parkı kullanım sıklığını etkileyen faktörler 6, yeşil alanın kullanıcı üzerine etkileri 7 olmak üzere toplam 28 başlıktan oluşmaktadır.

1.2. Kentsel Yeşil Alan Kavramı

Kentlerde artan nüfus yoğunluğu ile birlikte, planların ve erişilebilir yeterli konut stokunun olmayışı, insanların kendi çözümlerini kendilerinin üretme çabası düzensiz yapılaşma ve donatı alanlarından yoksun veya sürekli azalan kalitesiz kentsel çevrelerin oluşmasına neden olmaktadır. Bu donatı alanlarından biri olan kentsel yeşil alanlarda plansız, denetimsiz gelişmeden nasibini almıştır. Bu gibi alanların sosyal etkinliğinin dışında özellikle sürdürülebilirlik, iklim değişikliği, deprem gibi doğal olaylarda önemi ortaya konulduğundan kentsel yeşil alanların önemi üzerine yapılan çalışmalarda son yıllarda artış göstermektedir. Literatür çalışması sonucunda kentsel yeşil alan kavramı ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapıldığı görülmektedir. Kentlerin gelişim senaryoları doğrultusunda kentsel açık alanların kent bütününde üçüncü boyutta kurgulanması/tasarlanması ve kentlerde yaşayan insanların ruhsal ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak bakıldığında kent planlarında büyük önem taşıyan kentsel yeşil alanlar araştırmacılar tarafından da kendi disiplin alanlarına bağlı olarak da farklı tanımlanmıştır.

Yeşil alan kavramı, genel olarak yapılaşmış alanların dışında kalan, büyük ölçüde insan kullanımına açık olarak tasarlanmış, rekreatif faaliyetlerin insanlara sunulması amacıyla sisteme dahil edilmiş kentsel mekanlar olarak tanımlanmaktadır (Uçar, 2021).

Yeşil alanlar, oluşum özelliklerine göre doğal yeşil alanlar ve kentsel yeşil alanlar olmak üzere iki grup içerisinde incelenmektedir. Doğal yeşil alanlar, barındırdıkları flora ve faunaya ait doğal özellikleri bakımından önem taşıyan, genellikle kent çeperlerinde ve yer yer kent içerisinde yer alan büyük ölçeklerdeki yapılaşmamış alanlardır. Kentsel yeşil alanlar ise, yapılaşmış alanlar içerisinde insanların dinlenmesi, gezinmesi, çeşitli rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirmesi ve doğaya yakınlaşmalarının sağlanması amacıyla düzenlenen ortak kullanım alanlarıdır (Yıldızcı, 1982).

Kentsel yeşil alanlar, kent mekanı içinde fiziksel ve sosyal çevrenin niteliğini belirleyen, eğitimsel, kültürel ve rekreasyon gibi farklı amaçlarda kullanımlara imkan sağlayan ve kullanıcıların hepsinin faydalanmasına açık olan kamusal mekanlar olarak tanımlanmaktadır (Yuen, 1996). Bu alanlar günümüzde insanların fiziksel, zihinsel, sosyal ihtiyaçlarını giderdiği, kente estetik kazandıran, yaşam kalitesinin ve gelişmişliğin bir göstergesi olarak da tanımlanmaktadır. Yeşil alanlar çocuklara oyun, yetişkinlere sosyalleşme ve günlük stres unsurlarından arınma imkanı sağlar (Kısak, 2021).

Kentsel yeşil alanlar; kentlerin yoğun yapılaşmış görüntüsünü azaltan ve kullanıcıların dinlenip eğlenmesine, kendilerine zaman ayırmasına olanak tanıyan, sosyalleşme imkanı sağlayan, kentin nefes alma alanları olarak tanımlanmaktadır (Kaya, 2022). Kentsel alanda fiziksel ve sosyal çevreye önemli katkı sağlayan, mekânların yaşanabilir çevre olma özelliği taşıması açısından fayda sağlayan çok önemli doğa parçalarıdır (Ceylan, 2007).

Kentsel yeşil alanların çeşitli etmenler sebebiyle azalması aslında öneminin anlaşılmasını da beraberinde getirmiştir. Kentlerde nüfusun artışına bağlı olarak konut alanları, ticaret ve turizm alanları, sanayi alanları gibi yapılaşmış çevrenin baskısı yeşil alanların azalmasına sebep olmuştur (Kaya, 2022). Günümüzde gelişmiş toplumlar, yaşadıkları doğal çevrenin korunması, sürdürülebilir bir kent mekanizmasının ortaya konulması, rahat ve huzur içinde yaşayabilecekleri planlı bir fiziksel çevre oluşturulması hususlarına oldukça önem vermektedir.

Kentsel yeşil alanlar, bir kentin yaşanabilirliğini artırmak, toplumun o kent içerisinde bulunma ve aidiyet duygusuna sahip olmasına katkı sağlamak, kente kimlik kazandırmak ve bir kentin karakterini oluşturmak noktalarında çok büyük fayda sağlayan önemi kentsel parçalardır (Atabeyoğlu & Bulut, 2012).

Ülkemizde kent nüfuslarının hızla artışıyla özellikle kent merkezlerinde yer alan yeşil alanların plan değişiklikleriyle giderek azaldığı bilinen bir gerçektir. Yeşil alanların azaldığı kentlerde yaşayan insanlar doğal ortamından uzaklaşmakta, psikolojik ve fiziksel açıdan da bu durumdan olumsuz etkilenmektedir (Ceylan, 2007).

Kent planlama bakış açısından yeşil alanlara baktığımızda; insanların doğayla iç içe olmasını sağlama, rekreatif alanlar sağlayarak sosyalleşme, fiziksel ve ruhsal iyileşmeye katkı sağlama vb. olanakların haricinde, iklimsel etmenlerin etkilerinin azaltılmasına da fayda sağlamaktadır. Kent planlarının o kentte yaşayan insanlar için yaşanabilir mekanlar yaratması kentsel yeşil sistemlerinin diğer fonksiyonlarla bağlantılı olmasıyla mümkündür (Ergan, 2011).

Günümüzde kent planlama süreçlerinde kaliteli kentsel mekanların yaratılması ile kentsel yeşil alanların planlanması arasında önemli bir bağ olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Hızla artan nüfus yoğunluğu ile kentsel çevrelerin kalitesi azalmaya başlamış olup, yeşil alanların önemi gittikçe daha fazla hissedilmeye başlanmıştır. Kentsel yeşil alanların birçok farklı işlevi bulunmakta olup bu işlevler ile kente ve kentliye birçok açıdan katkı sağlamaktadır (Kısak, 2021).

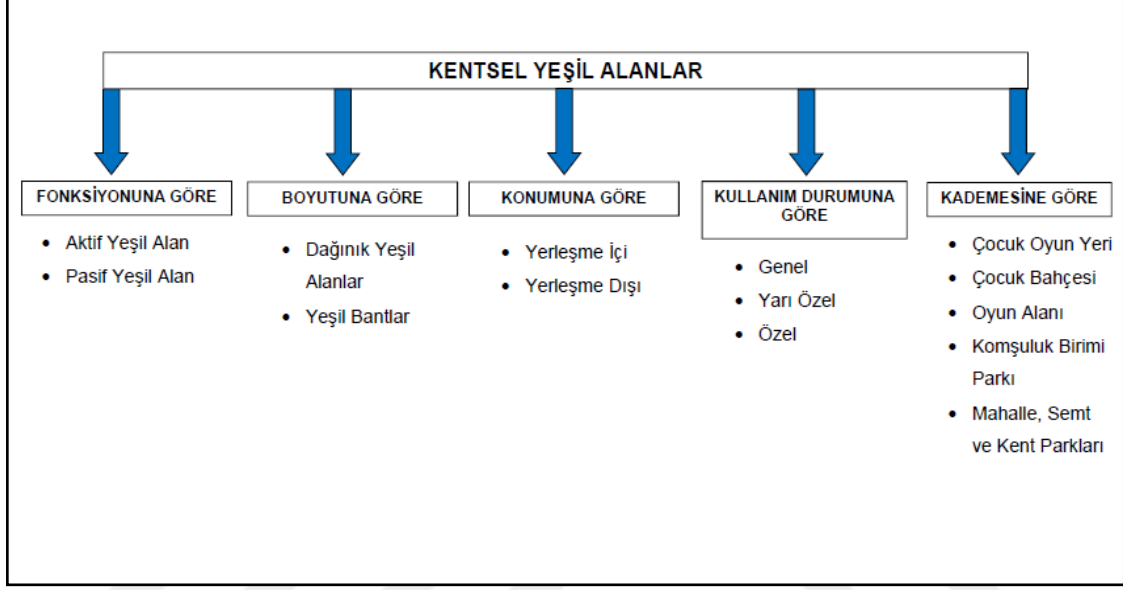
Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde kent nüfusunun plansız bir şekilde artışı kent merkezlerinde bulunan yeşil alanların giderek azalmasına neden olmaktadır. Kentsel çevrede azalan yeşil alanlar kullanıcılar üzerinde fiziksel ve zihinsel açıdan olumsuz etkiler bırakmakta olup, kentlilerin yaşam kalitesini etkilemektedir (Ceylan, 2007).

1.2.1. Kentsel Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Yeşil alanların kullanıcıların psikolojik ve fiziksel iyi olma hali üzerine etkileri uzun zamandır araştırma konusu olsa da birçok araştırma sınıflandırmaya bağlı olarak yapılmamış olup tek tip yeşil alan kabulü üzerinden tamamlanmıştır. Son yıllarda ise yapılan bazı araştırmalarda yeşil alanların sınıflandırmalarının ve karakterlerinin de ruh sağlığını etkilediği sonucuna varılmıştır (Yakınlar, 2020).

Kentsel yeşil alanlarla ilgili birçok araştırmacı tarafından çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu sınıflandırmalar fonksiyonlarına, boyutlarına ve şekillerine, konumlarına, kullanım durumlarına ve kademelenmelerine göre çeşitli şekillerde yapılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Kentsel yeşil alanların sınıflandırılması

Fonksiyonlarına göre yeşil alanlar aktif ve pasif yeşil alanlar olmak üzere iki gruba ayrılmıştır.

Kentsel aktif yeşil alanlar: Tüm insanların doğrudan kullanabildiği parklar (mahalle, semt, kent parkları) çocuk oyun alanları ve bahçeleri, spor ve oyun alanları vb. kamusal kent parçalarıdır.

Pasif yeşil alanlar: Kamusal amaçlı olarak sınırlı düzeyde halkın kullanımına açık olan veya halkın kullanımına tamamen kapalı olan mezarlıklar, ağaçlandırılacak alanlar, koruluklar vb. yeşil alanlardır (Gül vd., 2020).

Boyutlarına ve şekillerine göre yeşil alanlar dağınık yeşil alanlar ve yeşil bantlar olarak iki gruba ayrılmıştır.

Dağınık yeşil alanlar: Kentte bulunan yeşil lekeler topluluğu olarak tanımlanmakta olup, bu alanlar arasında bütünlük sağlanamamıştır. Ayrık ve kopuk haldedirler.

Yeşil bantlar: Planlama sistemi içerisinde bir bütün olarak kurgulanmış, kentin belirli sistemlerini ya da bölgelerini bütünleştirmeye yarayan dokulardır. Kentin yapısına bağlı

olarak çeşitlenmekte olup; zincirleme, eksen, yıldız ve kama şeklinde kurgulanabilirler (Ergan, 2011).

Konumlarına göre yerleşim içi ve yerleşim dışı olarak iki gruba ayrılmıştır.

Yerleşim içi yeşil alanlar: Şehir parkları, mahalle parkları, spor alanları, çocuk bahçeleri, mezarlıklar vb. yerleşim içinde yer alan kentsel yeşil alanlar bu gruba girmektedir.

Yerleşim dışı yeşil alanlar: Ormanlar, koruluklar, bölgesel parklar, botanik bahçeleri vb. yerleşim dışında yer alan yeşil alanlar bu gruba girmektedir (Dil, 2004).

Kullanım durumlarına göre yeşil alanlar genel, yarı özel ve özel kentsel yeşil alanlar olmak üzere üç gruba ayrılmıştır.

Kamusal (Genel) Açık- Yeşil Alanlar: Kent ve mahalle parkları, kent ormanları ve koruluklar, mezarlıklar, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri, fuar ve sergi alanları, yol – bulvar ve refüjler gibi toplumun tamamının yararlanmasına açık kentsel yeşil alanlardır.

Yarı- Özel Açık- Yeşil Alanlar: Okul bahçeleri, askeri alanlar, kamu kurum ve kuruluşlar, fabrika bahçeleri gibi toplumun belli bir kesimi tarafından kullanılabilen açık kentsel yeşil alanları ifade etmektedir.

Özel Açık- Yeşil Alanlar: Konut bahçeleri gibi özel mülkiyete tabi sadece sahipleri tarafından kullanılabilen yeşil alanlardır.

Kademelenmesine göre yeşil alanlar ise ülkelerin gelişmişliğine göre değişiklik gösterebildiği gibi bazı ortak özellikleri bulunmaktadır. Kentsel yeşil alanlar kademelenme bakımından 5 grup altında incelenebilir.

Çocuk Oyun Yeri: Genellikle konut bölgelerinde yer alan, 1-3 yaş grubuna hizmet eden, ailelerin yakın kontrol denetimine imkan sağlayan, basit oyun alanlarının yer aldığı ilk kademe kentsel yeşil alanlardır.

Çocuk Bahçesi: Genellikle okul bahçelerine bitişik ya da komşuluk parkına bitişik düzenlenmesi önerilen, 3-6 yaş grubuna hizmet eden, yaşına uygun çocuk oyun ekipmanlarının yer aldığı kentsel yeşil alanlardır. Birçok ülkede çocuk oyun alanları çocuk bahçeleri içerisinde yer almakta olup, 1-6 yaş grubuna göre tasarlanmıştır.

Oyun Alanı: Farklı yaş gruplarına göre ayrılabilirdiği gibi genellikle 5-16 yaş grubuna hizmet eden, çeşitli spor etkinliklerini de kapsayan kentsel yeşil alanlardır.

Komşuluk Birimi Parkı: Çocuk oyun yerleri, çocuk bahçeleri, oyun alanları, park, spor alanları, pasif yeşil alanları içeren, toplam kentsel yeşil alanların yaklaşık olarak dörtte birini kapsayan yeşil parçalardır.

Mahalle, Semt ve Kent Parkları: Kentin, eğlence, dinlenme ve spor gibi rekreasyonel etkinliklerine hizmet veren büyük yeşil alanlardır (Ersoy, 2022).

1.2.2. Kentsel Yeşil Alanların Önemi

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızlı ve düzensiz göçlerin artması, kentlerin plansız bir şekilde hızla betonlaşması ve yaşam şartlarının da etkisiyle doğal hayattan uzaklaşma vb. sebeplerle kentsel yeşil alanların önemi anlaşılmaya ve artmaya başlamıştır (Ergan, 2011).

Kentler, kırsal alanlardan farklı olarak fonksiyonlar arası sürekli devinim gösteren farklı ekolojik yapısı olan alanlardır. Kentlerde var olan ekolojik yapının sürdürülebilirliğini sağlayan, kentlilerin ekolojik yaşam ve doğadan kopuşunu engelleyen birimler kentsel yeşil alanlardır. Kentsel yeşil alanların büyüklükleri, sınıfları ve işlevleri kent planlarında planlama kriterlerine uygun bir şekilde tasarlandığında amacına uygun kentsel mekanların yaratılmasına olanak tanır (Uçar, 2021).

Yeşil alanların toplumda yaşayanlar ve kentin fiziki yapısı üzerine pek çok katkısı bulunmaktadır. Kent hayatının getirdiği stres unsurlarının insanlar üzerindeki etkisi yeşil alanların varlığıyla azaltılmaktadır. Yeşil alanlarda yer alan su ögeleri ve çeşitli bitkilerin insanların psikolojisi üzerinde olumlu etkileri olduğu birçok çalışmayla ortaya konmuştur (Yakınlar, 2020).

Kentin fiziki dokusunu oluşturan en önemli parçalardan biri kentsel yeşil alanlardır. Yoğun kentsel yapılaşmanın etkileri planlanan açık alanlar sayesinde azaltılmaktadır. Kentin fiziksel bağlantısı, kentlinin de sosyal bağlantısı planlanan kentsel yeşil alanlar sayesinde oluşturulmaktadır.

Kentsel yeşil alanların insanların ruhsal ve fiziki sağlığı üzerine etkileri pek çok araştırmaya konu olmuştur. Fakat bu araştırmalar genellikle yeşil alan ayrımlarına dikkat etmeden yapılmıştır. Yapılan bazı araştırmalar ise yeşil alanların boyutlarının ve türlerinin de farklı etkilere sebep olduğunu ortaya koymaktadır (Yakınlar, 2020).

Kentsel yeşil alanlar doğal kaynakların ve tarihi yapının ve çevrelerinin korunması için de çok önemli bir araçtır. Kentlerin gelişme yönlerinin belirlenmesi ve yapılaşmanın sınırlandırılması, plansız bir şekilde kentsel betonlaşmanın büyümesinin önüne geçilmesi anlamında da kullanılan çok önemli kent parçalarıdır. Ekolojik anlamda bakıldığında da

havanın temizlenmesine katkıda bulunarak, kentlilerin sağığına doğrudan etki etmektedirler (Ersoy, 2022).

Kentsel yeşil alanlar şehir planlarının hazırlanması aşamasında da kentsel dengenin kurulması bağlamında önemli parçalar olarak görülmektedir. Çeşitli fonksiyonlar arasında dengenin kurulması, fonksiyonlar arası bağlantının sağlanması, yeşil alanlar arası sürdürülebilir ve kademeli planlama anlayışı ile doğa ile olan bağlantının kurulması, farklı fonksiyon alanları arasında tampon görevi görmesi gibi pek çok işleve sahiptir. Örneğin sanayi alanlarının etkilerinin konut alanlarına ulaşmasını engellemek adına yeşil alanlar kullanılmaktadır.

Kentsel yeşil alanlar aynı zamanda insan ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir. İnsanlara sosyalleşme imkanı sunarak günlük hayat rutininden uzaklaşmalarını sağlar. Ayrıca fizyolojik olarak da insan sağığına önemli katkılar sunmaktadır. Spor alanları, rekreatif alanlar vb. yeşil alanlar kullanıcıların fiziki sağığını korumaya yönelik imkanlar sunmaktadır.

Kentsel açık yeşil alanların spor ve kültürel alan imkanı sağlayan işlevleri kentlilerin serbest zamanlarını değerlendirmeleri açısından önem taşımakta olup, yaşam kalitesini artırması yönünden de önemli rol oynamaktadır (Ceylan, 2007).

Kentsel yeşil alanlar kente çok yönlü hizmet ve katkılar sağlamaktadır. Yeşil alanların erişilebilirliği, yapısı, büyüklüğü, kullanılan bitki tipolojisi, kent mobilyalarının türleri ve malzemeleri vb. birçok etken bu katkıları çeşitlendirmektedir (Gül, Dinç, Akın, & Koçak, 2020).

Kentte yaşayan insanların yaşam kalitesini artırmak ve kentin daha yaşanabilir bir hale gelmesini sağlamak çeşitli işlevlere göre plan kapsamında konumlandırılmış kentsel yeşil alanlar ile mümkündür. Farklı fonksiyon alanları içerisinde yeşil alanlar ile cazibe merkezleri yaratmak kentte yaşayan insanların memnuniyetini artırmak açısından da önemli bir rol oynamaktadır (Uçar, 2021).

Ruhsal ve fiziksel anlamda iyi olma hali ile kentsel açık-yeşil alanların tasarlanması ve planlanması arasında bağlantı olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Kent bütününde yeşil alanlarının erişilebilirliğinin yüksek olmasının sağık açısından olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir (Kaya, 2022).

Kentsel yeşil alanların kent mekanı ve kentli üzerindeki etkilerini ruhsal ve fiziksel, sosyal, ekolojik, estetik olarak gruplandırarak açıklamak mümkündür. Bu etkiler tek tek gruplanmış olsa da birbirleriyle sıkı bir ilişki içerisinde.

Ruhsal ve fiziksel etkileri:

- Kentsel yeşil alanlar kent kullanıcılarına spor yapma ve yürüyüş yapma vb. imkanlar sunarak bedensel sağlıklarını korumaya yardımcı olur.
- Rutin hayat içerisinde ortaya çıkan stresin etkilerini azaltır.
- Kenti daha yaşanılabilir bir hale getirerek, yaşama sevinci oluşturur ve hayata karşı motivasyonu artırır.
- İnsan ölçeğine uymayan kentsel yapıların kişiler üzerindeki olumsuz etkilerini azaltarak kente olan aidiyet duygularının artmasını sağlar.

Sosyal etkileri:

- Farklı ölçek ve nitelikteki park alanları toplumun rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayarak sosyalleşme imkânı sunar.
- Yapılaşmış çevre içerisinde kentlilerin doğadan kopuşunun kısmen de olsa önüne geçmesine fayda sağlar.

Ekolojik etkileri:

- Kentlerde diğer fonksiyonların yarattığı hava kirliliğinin etkileri yeşil alanlar sayesinde azalır.
- Havadaki oksijen miktarını artırır ve rüzgarın hızının yönetilmesine imkan tanır.
- Gürültü kirliliğini önler.

Estetik etkileri:

- Yeşil alanlarda kullanılan bitki çeşitleri ile kentsel mekanların estetik değerleri artırılır.
- Gizlilik ve mahremiyet alanları yaratırlar.
- Kentte var olan istenmeyen alanları gizleyerek estetik açıdan pozitif alanların oluşmasını sağlar.
- Kentin denetimli bir şekilde büyümesine olanak tanır.

1.2.3. Kentsel Yeşil Alan Standartları

Dünya kentlerinde kentsel yeşil alan standartları çok çeşitlilik göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre ise kişi başına olması gereken yeşil alan miktarı 9 m² olarak açıklanmıştır (WHOQOL, 1995). Amerika ve Avrupa ülkelerinin birçoğunda bu standardın oldukça üstünde yeşil alan planlandığı görülmektedir (Tablo 2). Bu ülkelerde kentsel yeşil

alanlara erişilebilirlik oldukça yüksektir. Ayrıca Tablo 3’de de görüleceği gibi, bu ülkelerde kentsel yeşil alanlar işlevlerine göre ayrılarak sistem içerisinde kurgulanmaktadır.

Tablo 2. Avrupa kentleri yeşil alan miktarları

Şehir	Kişi başına düşen kentsel yeşil alan miktarı (m ²)
Londra	40
Edinburgh	29
Cambridge	46
Washington	38
Los Angeles	48,5
Brüksel	29
Viyana	25
Lahey	20
Münih	16
Berlin	10.7
Hamburg	10.3
Münih	11.6
Lahey	19.9
Kaynak:	(Ersoy, 2022), (Gül vd., 2020), (Erhan & Önen, 2015)

Tablo 3. Bazı ülkelerdeki yeşil alan standartları

	A.B.D	Almanya	Avusturya	Fransa	Hollanda	İngiltere	İtalya	Portekiz
Komşuluk Parkı	10	5.8	-	5	3.5	-	3	5
Semt Parkı	10	8	8	-	-	-	3.5	5
Kent Parkı	20	15	20	13	7-9	20	5.5	3
Yakın Ç. Parkı	60	48	-	12	20	40	-	3.5
Bölge Parkı	260	78	40	75	25-30	-	-	10
Ç. Oyun Yeri	1	0.5-2.5	-	-	-	-	1	2
Çocuk Bahçeleri	5-6	-	6	5	4	10	4	2
Spor Alanları	-	4.5-5	16	8	6.5	-	6	5

Kaynak:	(Ersoy, 2022)
---------	---------------

Ülkemizde donatı alanları standartları ile ilgili çalışmalar başladığından itibaren dönemsel olarak farklı ölçütler kabul görmüştür. Yeşil alan standartlarının tarihçesine bakıldığında ise sürecin ilk olarak 2290 sayılı Belediye ve Yapı Yollar Kanunu ile başladığı görülmektedir. 1933-1936 yılları arasında geçerli olan bu kanunda kişi başına planlanması gereken yeşil alan miktarı 4 m^2 olarak önerilmiş olup, bu alanlar oyun yerleri, koru, çayır ve göl alanları olarak tanımlanmıştır (Ceylan, 2007). Bu kanun yeşil alan standartlarının ülkemizde ifade edildiği ilk kanun olması açısından önemlidir. Fakat kentsel mekan içerisinde yeşil alanların konumunun yeterince detaylandırılmadığı, kademelenmenin olmadığı ve donatı-nüfus ilişkisinin tam anlamıyla kurulamadığı görülmektedir.

Daha sonra 6785 sayılı ‘İmar Kanunu’ nun 20.07.1972 tarih ve 1605 sayılı yasa ile değişen 25.maddesinde kişi başına olması gereken yeşil alan miktarı 7 m^2 olarak belirtilmiştir. 3194 Sayılı İmar Kanunu ve 02.09.1999 tarihinde yayınlanan 23804 sayılı ‘İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik’ kapsamında da ilk kez “aktif yeşil alan” tanımı yapılmış, kişi başı 7 m^2 olan yeşil alan standardı 10 m^2 ye çıkarılmış ve kapsamı park, çocuk bahçesi ve oyun alanları olarak belirlenmiştir (Cüce & Ortaçesme, 2020).

3194 sayılı İmar Kanunu’nun Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliği’nde kişi başı 10 m^2 olarak belirlenen aktif yeşil alan miktarı, fonksiyonlarına bağlı olarak büyüklüklere ($\text{m}^2/\text{kişi}$) ayrılmıştır. Kişi başına düşen çocuk oyun alanı 1.5 m^2 , mahalle ve semt parkı 2 m^2 , kent parkı $3,5 \text{ m}^2$, spor alanları 3 m^2 olarak belirlenmiştir (Gül ve diğ., 2020).

Günümüzde geçerli olan yasal standartlar incelendiğinde; 3194 sayılı İmar Kanunu’nda kentsel yeşil alanlara dair herhangi bir tanım veya standardın yer almadığı görülmektedir. 14.06.2014 yılında ve 29030 sayı ile onaylanan Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin Mekansal Kullanım Tanımları ve Esasları başlıklı 5. Maddesinin (i) bendinde; “Sosyal altyapı alanları: Birey ve toplumun kültürel, sosyal ve rekreatif ihtiyaçlarının karşılanması ve sağlıklı bir çevre ile yaşam kalitelerinin artırılmasına yönelik kamu veya özel sektör tarafından yapılan eğitim, sağlık, dini, kültürel ve idari tesisler, açık ve kapalı spor tesisleri ile park, çocuk bahçesi, oyun alanı, meydan, rekreasyon alanı gibi açık ve yeşil alanlara verilen genel isimdir.” olarak belirtilmektedir. Aynı yönetmeliğin

‘Yürüme Mesafeleri’ başlıklı 12. maddesinin 2. fıkrasında; “İmar planlarında; çocuk bahçesi, oyun alanı, açık semt spor alanı, aile sağlık merkezi, kreş anaokulu ve ilkokul fonksiyonları takriben 500 metre; ortaokullar takriben 1000 metre, liseler ise takriben 2.500 metre mesafe dikkate alınarak yaya olarak ulaşılması gereken hizmet etki alanında planlanabilir.” olarak belirtilmektedir.

Mekansal planlar yapım yönetmeliğinin farklı nüfus gruplarında asgari sosyal ve teknik altyapı alanlarına ilişkin standartlar ve asgari büyüklükleri içeren Ek-2 tablosu incelendiğinde; ilçe sınırları dahilinde yapılan planlamalarda Çocuk Bahçesi, Park, Meydan, Semt Spor Alanı, Botanik Parkı, Mesire Yeri, Rekreasyon fonksiyonları için kişi başı 10 m² şartı bulunduğu görülmektedir. İl sınırları bütününde yapılan planlamalarda Hayvanat Bahçesi, Kent Ormanı, Ağaçlandırılacak Alan, Fuar, Panayır ve Festival Alanı, Hipodrom fonksiyonları için ise kişi 5 m² şartı bulunmaktadır (Tablo 4).

Ek-2 tablosunun açıklamalar bölümünde açık ve yeşil alanlara ilişkin 9 ve 10 numaralı maddeler yer almaktadır.

9. İlçe sınırları dahilinde; komşuluk, mahalle, semt ölçeğinde veya kent bütünü ile yerleşme alanlarında açık ve yeşil alan standartları; çocuk bahçesi, oyun alanı, park, meydan, semt spor alanı, botanik parkı, mesire yeri ve rekreasyon için 10 m²/kişi olarak uygulanacak olup, bu standardın uygulanmasında kamuya ait; düzenleme ortaklık payına tabi çocuk bahçesi, oyun alanı, park, meydan ve semt spor alanları oranı toplamı %75’in altına düşürülemez.
10. İl bütününde olmak üzere; açık ve yeşil alanlar standardına hayvanat bahçesi, kent ormanı, ağaçlandırılacak alan, fuar- panayır- festival alanı ve hipodrom alanı için 5 m²/kişi ilave edilmek suretiyle açık ve yeşil alanlar standardı toplam 15 m²/kişi olarak hesap edilerek uygulanır. İmar planı değişikliklerinde bu kullanımların kaldırılması halinde eşdeğerlik aranmaz, ancak bu kullanımlar, aynı açık ve yeşil alanlar donatı grubu içindeki diğer kullanımlara dönüştürülebilir.

Tablo 4. MPYY Ek-2

Altyapı Alanları			Farklı nüfus gruplarında asgari sosyal ve teknik altyapı alanlarına ilişkin standartlar ve asgari alan büyüklükleri tablosu							
			Nüfus Grupları							
			0-75.000		75.001-150.000		150.001-500.000		501.000+	
			m²/kişi	Asgari Birim Alan (m²)	m²/kişi	Asgari Birim Alan (m²)	m²/kişi	Asgari Birim Alan (m²)	m²/kişi	Asgari Birim Alan (m²)
Açık ve Yeşil Alanlar	İlçe Sınırları Dahilinde Yapılan Planlamalarda	Çocuk Bahçesi	10.00		10.00		10.00		10.00	
		Park								
		Meydan								
		Semt Spor Alanı								
		Botanik Parkı								
		Mesire Yeri								
		Rekreasyon								
	İl Sınırları Bütününde Yapılan Planlamalarda	Hayvanat Bahçesi	5.00		5.00		5.00		5.00	
		Kent Ormanı								
		Ağaçlandırılacak Alan								
		Fuar, Panayır ve Festival Alanı								
		Hipodrom								
Kaynak:			(URL-4, 2024)							

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği Tanımlar Bölümünün 4. Maddesinde;

vvvv) Yeşil alanlar: Toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence, rekreasyon ve rekreatif alanları toplamını (Metropol ölçekteki fuar, botanik ve hayvan bahçeleri ile bölgesel parklar bu alanlar kapsamındadır.), 19 uncu maddede yer alan işlevleri ve yapılaşma koşullarını içeren yeşil alanları ifade etmektedir.

19. maddede yer alan işlevleri ve yapılaşma koşullarını içeren yeşil alanlar;

1. Çocuk bahçeleri: Çocukların oyun ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan, bitki örtüsü ile çocukların oyun için gerekli araç gereçleri, toplamda 6m²'yi geçmeyen büfe ile süs havuzu, pergola ve genel tuvalet dışında başka tesis yapılamayan alanları,

2. Parklar: Kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçları için ayrılan, 19. maddedeki kullanımlara da yer verilebilen alanları,

3. Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları: Kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabildiği, kent içinde ve çevresinde gününbirlik kullanıma yönelik olarak imar planı ile belirlenmiş yerleri ifade eder.

PAİY'in parsel kullanım fonksiyonlarına göre yapılaşma koşulları başlıklı 19. Maddesinde;

c) Park alanları: Bu alanlarda encümen kararıyla;

1. Açık havuz/süs havuzu, açık spor ve oyun alanı, genel tuvalet, pergola, kameriye,
2. 1000 m² ve üzeri parklarda ahşap veya hafif yapı malzemelerinden yapılmak, kat adedi 1'i, yüksekliği 4.50 metreyi ve açık alanları dâhil taban alanları toplamda %3'ü, her birinin alanı 15 m²'yi geçmemek kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi, parkın ihtiyacı için gerekli olan asgari ölçülerdeki trafo, parkın işlevini bozmayacak şekilde beton veya betonarme temel içermeyen spor aletleri,

3. Tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması, giriş çıkışının parkın giriş çıkışından ayrı olması ve parkın ihtiyacı için Otopark Yönetmeliği ekindeki en az otopark miktarları tablosundaki benzer kullanımlar dikkate alınarak belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla kapalı otopark,

4. 10.000 m² üzerindeki parklarda, açık alanları dâhil taban alanları, (2) numaralı alt bentte belirtilenler de dahil toplamda %3'ü geçmemek üzere muvakkat yapı ölçülerini aşmayan mescit,

5. 5000 m² ve üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde, açık alanları dâhil taban alanları (2) numaralı alt bentte belirtilenlerle birlikte toplamda % 5'i geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak ve tek binada olmak kaydıyla trafik güvenliği alınarak kamuya ait

112 acil ambulans istasyonu ile aile sağlığı merkezi, beton veya betonarme temel içermeyen, ilgili Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun yürüyüş ve koşu parkuru,

6. 2500 m² üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde, açık alanları dâhil taban alanları (2) numaralı alt bentte belirtilenlerle birlikte toplamda % 5'i geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak kaydıyla kamuya ait aile sağlığı merkezi yapılabilir.

) Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları; Bu alanlarda encümen kararıyla;

1. Bodrum katlar dâhil yapı inşaat alanı toplamda %5'i, her biri için muvakkat yapı ölçülerini aşmayan çok amaçlı salon, mescit, lokanta, kahvehane, çay bahçesi, büfe,
2. Açık otopark ile tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması ve rekreasyon alanı ihtiyacı için Otopark Yönetmeliği ekindeki en az otopark miktarları tablosu dikkate alınarak belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla kapalı otopark,
3. Toplam kullanım alanı, rekreasyon alanının %5'ini geçmemek üzere güreş, tenis, yüzme, mini golf, otokros, gokart ve benzeri spor alanları ve çocuk oyun parkları,
4. Tuvalet, eşme, pergola, kameriye, mangal, piknik masası,
5. Alanın işlevini bozmayacak şekilde beton veya betonarme temel içermeyen spor aletleri ile ilgili Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun yürüyüş ve koşu parkuru yer alabilir.

d) Spor ve oyun alanları: Bu alanlarda;

1. Açık veya tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında olmak üzere kapalı otoparklar,
2. Kat irtifakı ve kat mülkiyetine konu edilmeksizin ve ticari ünitelerin toplam alanı, spor tesisi alanının %20'sini geçmemek koşuluyla seyirci ve sporcuların ihtiyacına yönelik, büfe, lokanta, pastane, ayhane ve spor faaliyetlerine ilişkin ticari üniteler yapılabilir.

Mevcut yasal düzenlemeler incelendiğinde; 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yeşil alanlara ilişkin herhangi bir tanımlama yapılmadığı, tanımlamaların kanuna bağlı yönetmelikler kapsamında yapıldığı, fakat yüzeysel olarak açıklandığı görülmektedir. Mevcut yasal mevzuat içerisinde yeşil alan kavramlarının yalnızca nicelik bakımından tanımlandığı görülmektedir. Aktif yeşil alanların plan kapsamında kaç metrekare olması gerektiğinin dışında, alan büyüklükleri, kaliteleri, işlevleri, kademelenmesi ile alakalı bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Aktif yeşil alan ayrımları çok sınırlı ve yetersiz olarak yer almaktadır. Park, çocuk bahçesi, oyun alanları ve 2023 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kararı ile millet bahçesi tanımı getirilerek kişi başi 10 m² olarak belirtilen yeşil alan miktarının 15 m²'ye çıkarılması hedeflenmektedir (Göl vd., 2020).

Avrupa Komisyonu, ‘Kentsel Denetim Raporunda’ kentsel yeşil alanlara yürüme mesafesi 15 dakika olarak belirlenmiştir. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik açısından mevcut mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde ise; Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 12. maddesinde belirtilen 500 metre yürüme mesafesinin esas alındığı görülmektedir.

Ülkemizde yeşil alanların tespitine dair yapılan çok sayıda alan çalışması bulunmaktadır (Dil, 2004; Akman, 2021; Okumuş, 2014). Bu çalışmalar incelendiğinde; güncel mevzuatta kabul edilen kişi başı 10 m² sınırının çoğu kentte sağlanamadığı, sağlanan kentlerde ise dengeli bir dağılım göstermediği, ağırlıklı olarak oranı yakalamaya yönelik gelişim alanlarında yoğunlaştıkları görülmektedir. Kentsel yeşil alanlar parçacıl, kopuk ve sürekliliği olmayan bir şekilde tasarlanmıştır (Ersoy, 2022).

1.3. Erişilebilirlik Kavramı

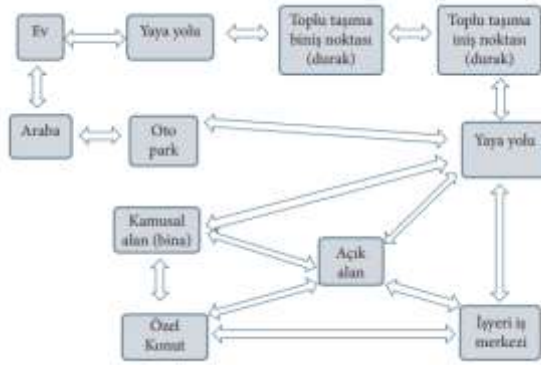
Erişilebilirlik kavramı oldukça geniş bir anlam yelpazesine sahip bir kavram olup, şehir planlama için ayrı bir anlam ve öneme sahiptir. 1940’lı yıllardan itibaren bu kavram üzerinde durulmaya başlanmıştır. İnsanların birbirlerine ve mekanlara ulaşmaları noktasında meydana gelen kısıtlamalar incelenmeye başlanarak, 1950’li yıllarda bu kavram tanımlanmaya başlanmıştır (Tango & Topçu, 2021). Zamanla yapılan çalışmalar ile erişilebilirlik kavramının birçok tanımı ortaya çıkmıştır.

Erişilebilirlik, insanların istedikleri yerlere ve hizmetlere güvenli ve kolay yoldan ulaşabilmesi olarak tanımlanmaktadır. Toplumda yaşayan her bir bireyin kent içinde yer alan bütün fonksiyon alanlarına sorunsuz bir şekilde ulaşabiliyor olması gerekmektedir. Her noktaya erişilebilirliğin toplumda yaşayan herkes için kolay ve güvenli bir şekilde sağlanabiliyor olması kullanıcıların yaşam konforlarını artıran önemli bir unsurdur (Kaya, 2022).

Erişilebilirlik; toplumda yaşayan her bir bireyin, istediği her yere ve her hizmete bağımsız ve güvenli olarak ulaşabilmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu hizmetleri kesintisiz, güvenli ve konforlu bir şekilde kullanılması ise erişilebilirlik zincirinin tam anlamıyla oluşmasıyla mümkündür. Erişilebilirlik zinciri bireyin evinden çıkması ve ulaşmak istediği yere ulaşması esnasında bütün koşulların eksiksiz bir şekilde işlemlerini ifade eder. Bu koşullar ulaşım sistemlerinin kurgusu, bilgilendirme araçları vb. pek çok öğeyi barındırmakta olup, şehir planlama disiplinin önemli bir unsurudur. Kent planları

hazırlanırken kullanıcının istediği bir fonksiyon alanına rahatlıkla erişebilmesi planlama anlayışının temelini oluşturmaktadır (Karadağ, 2020).

Şematize edilen Şekil 1’de yer alan erişilebilirlik zinciri incelendiğinde kent bütününde yer alan bütün fonksiyon alanlarının birbiriyle ilişkili olduğu görülmektedir. Bir tanesinin erişilebilirlik zincirinden kopması bütün sistemi etkilediğinden erişilebilirlik hususu kent planlama sistemlerinin kurgulanmasında temel belirleyicilerden biri olmaktadır.

Şekil 1. Erişilebilirlik zinciri (Green & Jackson, 2011)

Erişilebilirlik; imar planları içerisinde yer alan yeşil alanların planlamasını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen önemli bir öğedir. Kentsel yeşil alanların mevzuatta geçen standartlarının plan kapsamında sağlanması kadar, planlanan park alanlarına erişiminin kolay olması da oldukça önemli bir konudur (Atlı, 2014).

Yeşil alan miktarları ülkemizde kentlerin birçoğunda yasal standartları sağlamamaktadır. Yasal değerlerin üzerinde olan kentlerde de dengeli bir dağılım göstermediğinden toplumda yaşayan herkesin bu alanlara aynı oranda erişilebilirliğinin sağlanması mümkün olmamaktadır. Kentsel yeşil alanların planlama kapsamında dengeli ve sistematik bir şekilde dağılımının sağlanması ile erişilebilirlik oranlarının da artırılması mümkündür (Bilgili, 2013).

Kentsel yeşil alanlar ekolojik önemlerinin yanı sıra, kullanıcılara rekreatif alanlar sunarak sosyalleşme alanları yaratması, fiziksel sağlık açısından fayda sağlaması ve kente estetik değer kazandırması gibi pek çok işlevi bünyesinde barındırmaktadır. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik konusu bu noktada önem arz etmektedir. Yeşil alanlar parçalı çözümlerden ziyade bütüncül bir planlama bakış açısıyla ele alınarak, sistematik yeşil alanlar yaratılarak erişilebilirlik sorunları çözümlenmelidir (Cüce & Ortaçşme, 2020).

Kentsel alanlarda yeşil alanlara erişim durumu etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Kentte bulunan yeşil alanların konumu, büyüklüğü, işlevi, dağılımı, yakınında yaşayan kullanıcı sayısı, insanların yeşil alanların varlığına olan talebi ve faydalarına yönelik bilgisi, bu alanların kullanım sıklıkları, diğer kentsel birimlerle bağlantıları, yeşil alanlar içerisinde yer alan aktivitelerin çeşitliliği vb. sayılabilir (Polat vd., 2022).

Kentsel yeşil alanların kullanım sıklığını etkileyen en önemli faktör bu alanlara olan mesafedir. Avrupa Çevre Ajansı'na göre insanların yeşil alanlara 15 dakika yürüyüş mesafesinde ulaşabilmesi gerekmektedir (Stanners & Bourdeau, 1995). Ayrıca yapılan çalışmalar ortaya koymuştur ki kentliler park alanlarına çoğunlukla yaya olarak ulaşmak istemektedirler (Cüce & Ortaçesme, 2020).

Kentsel yeşil alanlara kentte yaşayan dezavantajlı grupların (engelliler, yaşlılar, bebekliler vb.) hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmesi oldukça önemlidir. Başka bir ifade ile bu gibi alanlara her kesim tarafından rahatça ulaşılabilmesi kentte yaşayanların yaşam kalitesini artıran önemli öğelerden bir tanesidir (Kısak, 2021).

Yeşil alan kullanımı ile ilgili ülkemizde birçok çalışma yapılmış olup, kent sakinlerinin yaşadıkları mahallelerde yer alan park alanlarını kullandıkları, mesafe arttıkça kişilerin parkları kullanma sıklıklarının azaldığı ortaya konmuştur (Aksoy & Akpınar, 2011).

1.4. Yaşam Kalitesi Kavramı

Yaşam kalitesinin literatür taraması kapsamında pek çok tanımı bulunmaktadır. Yaşam kalitesi en geniş anlamıyla kişilerin dahil olduğu çevre koşulları ve bulundukları çevreden ne algıladıklarıyla ilgili kavramlar bütünüdür (Kısak, 2021). Çevresel etki anlamında bakıldığında, bireyin gereksinimlerine yanıt veren niteliklere sahip bir mekana ait algılamaları olarak özetlenmektedir. Sosyal ilişkiler, sağlık, ekonomik durum ve çevre koşulları birlikte kişilerin yaşam kalitesini etkilemektedir (Ceylan, 2007).

Dünya Sağlık Örgütü yaşam kalitesini “Bireyin fiziksel sağlığı, psikolojik durumu, özgürlük seviyesi, sosyal ilişkileri ve yaşadığı çevrenin başlıca özellikleriyle etkileşimleri gibi çok sayıda etkenle ilişki içerisinde şekillenen, karmaşık ve geniş bir kavram” olarak tanımlamaktadır (WHOQOL, 1995).

Kentte yaşayan insanların fiziksel, ekonomik, sosyal ve ekolojik bağlarla kente aidiyet duygusunun artırılmasıyla kentsel yaşam kaliteleri de artmaktadır. Kentsel yeşil alanların kentte yaşayan insanların refah ve mutluluğuna katkıları kentsel yaşam kalitesini artırması yönünden önem arz etmektedir (Bingöl, 2006).

Yaşam kalitesi yüksek şehirlerde yaşayan kullanıcılar daha mutlu, daha üretken ve daha faydalı bireyler olmaktadır (Ceylan, 2007). Yaşam kalitesinin yüksek olması demek yaşamın çeşitli alanlarında yaşamdan doyum almak demektir. Maddi ve manevi olarak doyuma ulaşan kişilerin yaşam kalitesi artmakta olup, bu konu günümüzde bir kamu politikası haline gelmiştir (Bingöl, 2006). Kentsel yaşam kalitesi kavramı da bu kapsamda hem planlama süreçlerinde hem uygulama aşamalarında dikkate alınan önemli hususlardan biri haline gelmiştir.

Günümüzde kentsel yaşam kalitesi kavramının göstergeleri, artırmaya yönelik yapılması gerekenler ve yaşam kalitesini azaltan hususlar sıkça tartışılmaktadır. Yaşam kalitesi anlamında iyi bir şehirde yaşamak artık bireylerin önceliklerinden biri haline gelmiştir. Kentsel politikalar yaşanabilir uygun şehir koşullarını tanımlamak ve yaratmak hususunu öncelik haline getirmiştir. Kentsel yeşil alanlar da kentsel yaşam kalitesini artıran olgular anlamında ilk sıralarda yer almaktadır. Artık kentleşmiş bir dünyada yaşadığımız gerçeğinin kabulüyle kentsel yeşil alanların doğa-insan arasında köprü görevi görmesi ve şehirleşmenin etkilerini en aza indirmesi kentsel yaşam kalitesini artıran unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Kentsel yeşil alanlar, kente ve topluma, çevresel, ekonomik, estetik, sosyal vb. pek çok farklı alanda faydalar sağlamakta olup, kentin sürdürülebilir gelişiminin sağlanması amacıyla toplumun yaşam kalitesini yükseltmektedir (Bingöl, 2006).

Bir kentin yaşam kalitesinin belirlenmesinde fiziksel çevre, sosyal çevre, ekonomik çevre unsurlarının hepsi birlikte rol oynamaktadır. Kaliteli kentsel çevrelerin oluşturulması yapay çevre ve doğal çevre unsurlarının bir bütün halinde ele alınarak sürdürülebilir planlama anlayışı çerçevesinde ele alınmasıyla mümkündür. Ülkemizde de özellikle son yıllarda kentlerde yaşam kalitesi anlayışı şehir plancıları ve mimarların, ayrıca yerel yönetimlerin çalışmalarına yön vermektedir. Bu kavramla alakalı ulusal ölçekte yapılan ilk araştırmalardan biri de 2003 yılında TÜİK tarafından yapılan “Yaşam Memnuniyeti Araştırması”dır. Yaşam memnuniyeti araştırmasının amacı toplumda yaşayan insanların genel memnuniyet düzeyini ölçmek, mutluluk algılarını tespit etmek ve kamu yatırımlarıyla alakalı olarak memnuniyet düzeyinin değişimlerini gözlemlemektir (Kısak, 2021).

Kentli insanı mutlu etmek için kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi günümüz dünyasında oldukça önemlidir. Kentlerde daha yüksek yaşam kalitesi sağlamak artık politik bir bakış açısı haline gelmiş olup, sistematik ve yenilikçi yaklaşımlarla sağlanabilmektedir (Ersin, 2012).

1.4.1. Kentsel Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörler

Yaşadığımız kentlerin fiziksel özellikleri ile davranışlarımız ve deneyimlerimiz arasında karşılıklı bir ilişki söz konusudur. Günlük yaşamımızda karşılaştığımız çeşitli düzenler, vakit geçirdiğimiz mekanların tasarımları duygularımız ve düşüncelerimiz üzerinde önemli etkilere sahiptir (Gürkaynak, 2019).

Kentsel yaşam kalitesini etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Kentsel mekanların tasarımı, kaliteli ve yaşanabilir bir çevrenin var oluşu kentsel yaşam kalitesini etkileyen faktörlerdendir. Kentsel çevre kalitesinin artırılması da yapay ve doğal çevrenin bütünlük içerisinde planlanmasıyla mümkündür. Ulaşım ağlarının, kentsel yeşil alanların ve diğer fonksiyon alanlarının entegre edilerek planlandığı sistemler kalitesi yüksek mekanlar olmaktadır. Özellikle kentsel yeşil alanlara bu noktada çok büyük görevler düşmektedir. Farklı kullanımlar arasında tampon görevi görerek, fiziki mekânda dengeyi sağlarlar. Gürültünün ve yapılaşmış çevrenin etkilerini absorbe ederek kentte yaşayanların stres düzeyini azaltırlar. Estetik işlevleri sayesinde görsel doyuma katkı sağlarlar. Sosyalleşme imkanı sağlayan kentsel yeşil alanlar kaliteli vakit geçirmeye olanak tanırlar. Bu unsurların tümü de kentsel yaşam kalitesini etkileyen faktörler olarak tanımlanabilir (Kısak, 2021).

Kentsel yeşil alanların şehirlerdeki yaşam kalitesi üzerine etkilerine dair çalışmalar yapılmıştır. Kentsel yeşil alanların yeterli ve erişilebilir olduğu alanlarda kullanıcıların yaşam kalitesinin arttığı ortaya konmuş olup, bu durum yapılan planlama çalışmasının ve sonraki süreçte uygulama ve tasarım aşamalarının şekillenmesinde büyük önem taşımaktadır (Ceylan, 2007).

Kentteki altyapı ve sosyal donatı alanlarının standartları sağlaması ve uygulanabilir olması ile kentsel yaşam kalitesinin yüksekliği arasında doğru bir orantı bulunmaktadır. Yaşam kalitesini en çok etkileyen sosyal donatı alanları açık ve yeşil alanlardır. Açık ve yeşil alanları ulaşımın rahat ve güvenli olması, bu alanların yeterli büyüklük ve işlevleri sağlaması vb. unsurlar bireylerin fiziki ve ruhsal sağlığına olumlu katkılar sunmaktadır

(Kaya, 2022). Kentsel yeşil alanların kentlerin yaşanabilirliği ve sürdürülebilirliği üzerindeki etkisi, bu alanlara planlama ve yönetim süreçlerinde büyük bir belirleyici öge olma imkanı sunmaktadır (Bingöl, 2006).

Kentsel yeşil alanlarda kullanıcılar açısından kaliteli bir yaşam çevresi oluşturmada etkin olabilecek kalite kriterlerinin belirlenmesi de önem arz etmekte olup, bu konuda yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Yücel ve Yıldızcı'nın (2006) yaptığı çalışma kapsamında; belirlenen üç adet park alanında aktivite ve kullanımlar, ulaşılabilirlik, konfor ve imaj ve sosyallik kriterleri baz alınarak anket çalışması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda konfor, imaj, güvenlik, bakım ve sosyallik kriterlerinin parkları kaliteli olarak algılamalarında etkili oldukları, çeşitlilik kriterinin ise kullanıcıları etkilemediği görülmüştür.

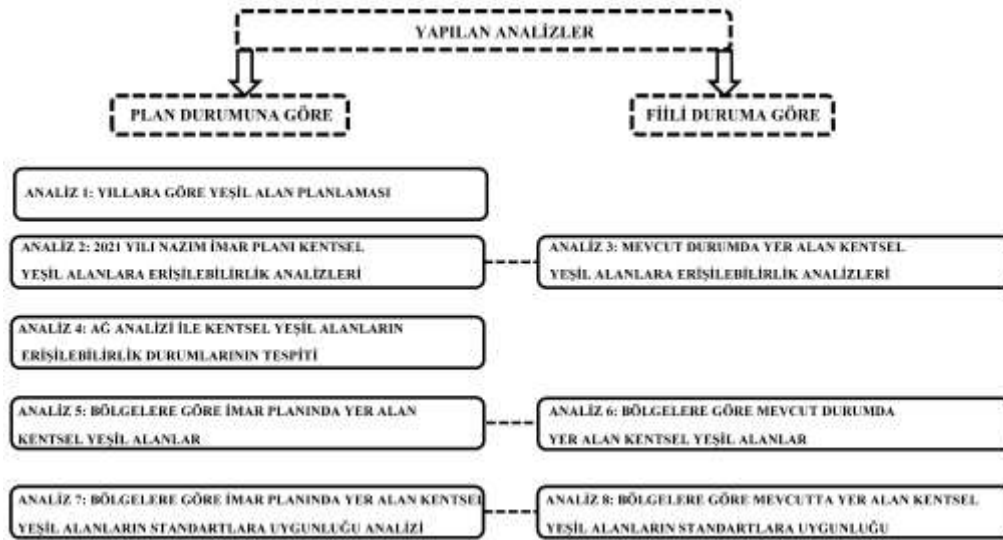
Akpınar ve Cankurt'un (2015) yaptığı çalışma kapsamında; Türkiye'de kişi başına düşen yeşil alan miktarı ile kalp krizi, doğal ölümler ve intihar olayları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu araştırmanın sonucunda ise yeşil alan miktarının azaldığı kentlerde kalp krizi, doğal ölümler ve intihar olaylarının arttığı tespit edilmiştir. Yeşil alanların insan ruh ve beden sağlığı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu bu çalışmayla ortaya konmuştur. Çalışmanın sonucunda da yeşil alan miktarının artırılmasının uzun vadede şehirlerde sağlık harcamalarının azaltılmasına katkı sağlayacağı öngörülmüştür.

Kentte yaşayan her kullanıcının yaşanabilirliği yüksek kentlerde yaşama ve bu kentin sağladığı her imkandan eşit faydalanma hakkı bulunmaktadır. Kent planların hazırlanması aşamasında şehir plancılarının vereceği doğru kararlar ve yöneticilerin destekleri ile kentsel yaşam kalitesinin artırılması mümkündür. Ayrıca kentte yaşayan insanların yaşadıkları yere aidiyet duygularının artırılması ve bu yönde politikalar geliştirilmesi ile de çevreyi koruma bilinci ile daha yaşanabilir şehirler yaratmak mümkündür (Kısak, 2021).

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile yaşam kalitesi ve kullanıcı memnuniyeti arasındaki ilişkinin irdelenmesi adına kent ölçeğinde yapı ve nüfus dağılımı ve değişimi dikkate alınarak anket bölgelerinin belirlenmesi yapılmıştır. Bu kapsamda çalışma alanı olan Altınordu İlçesi sınırları içerisinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Bu analizler sırasıyla; Altınordu ilçesinin kentsel yeşil alanlarının plan kararlarına göre dağılımının yıllara göre irdelenmesi, son plan olan 2021 yılı nazım imar planı kararları dikkate alınarak; kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik analizleri, fiilen uygulanmış kentsel yeşil alanların erişilebilirlik analizleri, ağ analizi (Network Analyst) ile kentsel yeşil alanların erişilebilirlik durumlarının tespiti, bölgelere göre imar planında yer alan kentsel yeşil alanlar, bölgelere göre mevcut durumda bulunan kentsel yeşil alanlar analizi, bölgelere göre imar planında yer alan kentsel yeşil alanların standartlara uygunluğu analizi, bölgelere göre mevcutta yer alan kentsel yeşil alanların standartlara uygunluğu analizidir (Şekil 2). Analiz çalışmalarının amaçları ise Tablo 5’de özetlenmektedir.

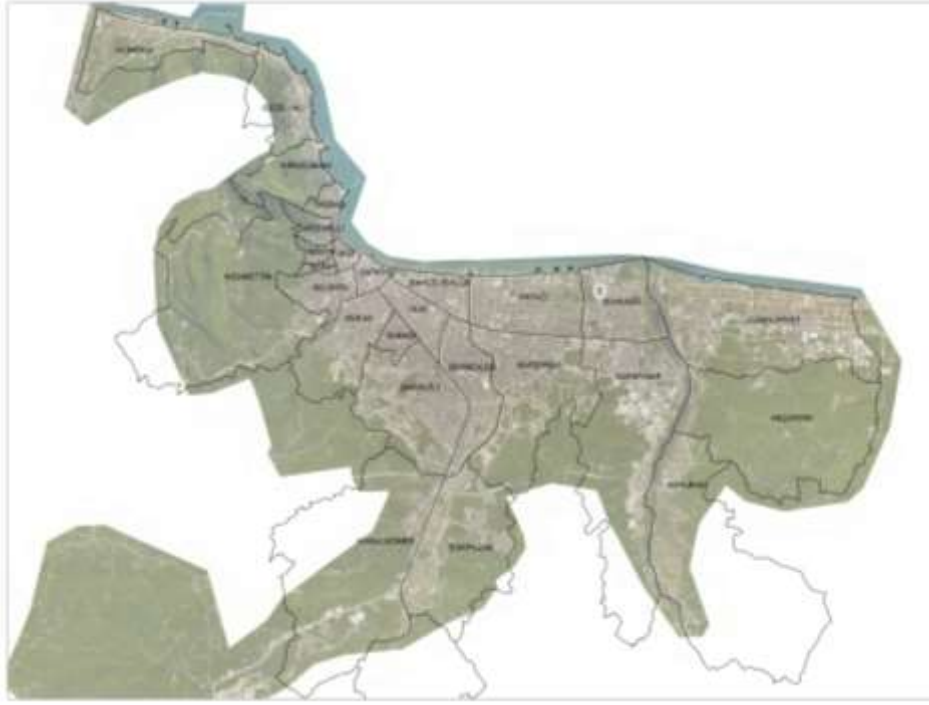
Şekil 2. Analiz çalışmaları

Tablo 5. Analiz çalışmalarının amacı

	ANALİZİN ADI	ANALİZİN AMACI
1	Yıllara Göre Yeşil Alan Planlaması	Kentsel yeşil alan sistem kurgusunun değişimini irdelemek
2	2021 Yılı Nazım İmar Planı Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik Analizleri	Kentsel yeşil alanların mekânsal dağılımdaki yeterliliğinin ölçülmesi
3	Mevcut Durumda Yer Alan Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik Analizleri	Kentsel yeşil alanların sadece plan kararlarında olmasının dışında kamuya aktarılmasının gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti
4	Ağ Analizi ile Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik Durumlarının Tespiti	Kentsel yeşil alanların mekânsal dağılımdaki yeterliliğinin ölçülmesi
5	Bölgelere Göre İmar Planında Yer Alan Kentsel Yeşil Alanlar	Plan bütününde belirlenen kentsel yeşil alanların çalışma için belirlenen bölgelere göre dağılımına bakılarak bölgelerdeki dağılımın dengeli olup olmadığının tespiti
6	Bölgelere Göre Mevcut Durumda Yer Alan Kentsel Yeşil Alanlar	Mevcut durumda aktif olarak kullanılan kentsel yeşil alanların her bölge için yeterli olup olmadığının tespiti
7	Bölgelere Göre İmar Planında Yer Alan Kentsel Yeşil Alanların Standartlara Uygunluğu Analizi	İmar planında yer alan kentsel yeşil alanların literatür kapsamında belirlenen standartlara uygun olup olmadığının tespiti
8	Bölgelere Göre Mevcutta Yer Alan Kentsel Yeşil Alanların Standartlara Uygunluğu Analizi	Mevcutta yer alan kentsel yeşil alanların literatür kapsamında belirlenen standartlara uygun olup olmadığının tespiti

2.1. Plan Dönemlerine Göre Yeşil Alan Dağılımı/Oranları

Kentin ilk imar planı 1927 yılında yapılmıştır. Sonrasında sırasıyla 1949, 1961, 1983, 2013, 2016, 2021 yıllarına ait imar planları birbirini izlemiştir. 1927 planına yönelik imar pafta bilgileri bulunmamakta olup analiz çalışmalarına 1949 yılı imar planı ile başlanmıştır. Yıllara göre planlama alanlarının değişiminin anlaşılabilmesi adına çalışma alanı olan Altınordu ilçesinin mahalle sınırları Şekil 3’de gösterilmektedir.

Şekil 3. Altınordu İlçesi mahalle sınırları (URL-2,2023)

2.1.1. 1949 Yılı İmar Planı

1949 yılında yapılan imar planı Yenimahalle, Bucak, Selimiye ve Şarkıye mahallelerini kapsamaktadır. Günümüzde ticari merkez olan Şarkıye Mahallesi bahçeli konutlar şeklinde planlanmıştır. Planda ilk olarak önerilen eğitim ve park alanlarının bir kısmına diğer planlarda yer verilmemiştir. Planda yer alan kentsel yeşil alanların genel dağılımına bakıldığında; kıyı kullanımının bahse konu planda oluşmadığı, kentsel yeşil alanların büyük parçalar halinde planlandığı ve sistemsiz olduğu görülmektedir (Şekil 4). Bu alanların birçoğu farklı dönemlerde yapılan revizyon imar planları ve/veya plan tadilatları ile kaldırılmış veya küçültülmüştür (Şekil 4).

Şekil 4. 1949 yılına ait imar planı

2.1.2. 1961 Yılı İmar Planı

İmar planı sınırı Ordu-Giresun Devlet Karayolu'nun yolunun önerilmesinin de etkisiyle doğuya doğru kayarak Civil Nehrine kadar yaklaşmıştır. İmar planı sınırına; bir önceki imar planı sınırı içindeki mahallelere ek olarak Bahçelievler, Yenimahalle ve Subaşı mahalleleri dahil edilmiştir. Yapı adaları 1949 yılında hazırlanan imar planına göre daha organik bir şekilde çözümlenmiştir. (2013 yılı ilave ve revizyon nazım imar planı plan raporu, 2013) Bitişik nizamın yanı sıra ayrık nizamlı bahçeli konutlara da yer verilmiştir. Kentsel yeşil alanların, eğitim alanları ve turizm tesis alanları içerisinde ağaçlık alan şeklinde gösterildiği, bu gösterimin dışında herhangi bir kentsel yeşil alan planlanmadığı görülmektedir (Şekil 5).

Şekil 5. 1961 yılına ait imar planı

2.1.3. 1983 Yılı İmar Planı

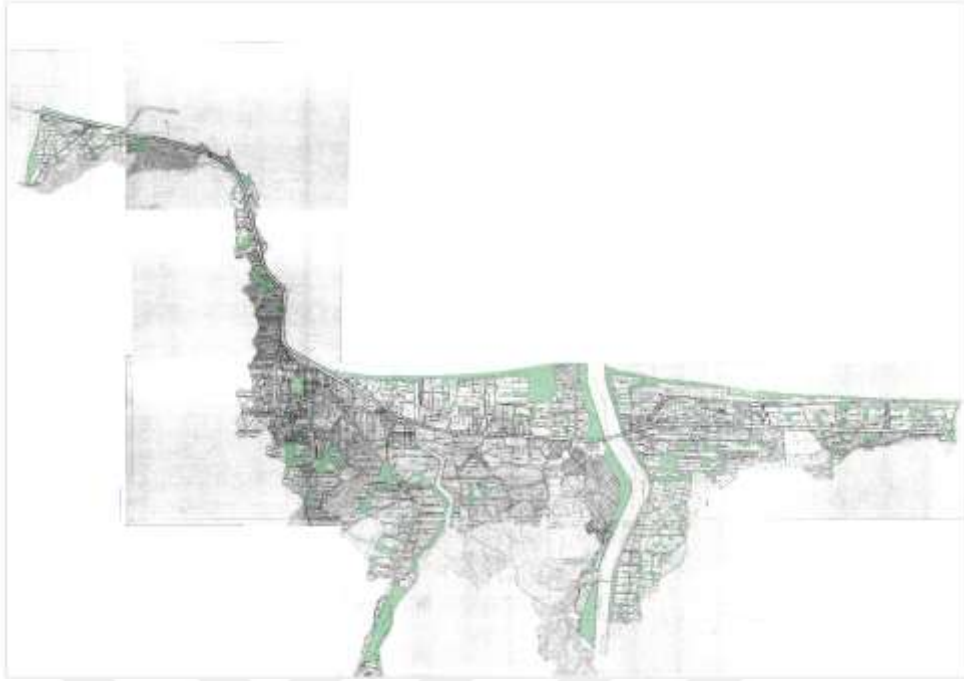
1949 ve 1961 yılı imar planı alanlarını da kapsayacak şekilde doğuda Melet Irmağı'na kadar batıda ise Kumbaşı mahallesine kadar olan alanı kapsamaktadır. Bu planla beraber imar planı alan sınırları içerisine Akyazı, Karşıyaka, Durugöl, Karapınar, Şirinevler ve Şahincili mahalleleri de dâhil edilmiştir. Dolayısıyla bu planda kentin doğu ve batı doğrultusunda geliştiği gözlenmektedir. (2013 yılı ilave ve revizyon nazım imar planı plan raporu, 2013) Planda eğitim ve rekreasyon alanlarının dengeli bir şekilde dağıldığı, fakat kentsel yeşil alanlarda çok parçalı bir dağılımın olduğu ve bir sistem kurgusunun bulunmadığı görülmektedir. Konut alanları içerisinde diğer planlarda rastlanmayan otopark ve çocuk oyun alanlarına yer verildiği görülmektedir. Sahil kesimi rekreasyon ve turistik alanlara ayrılmış ve sahil boyunca uzanan bir koridor şeklinde planlanmıştır (Şekil 6).

Şekil 6. 1983 yılına ait imar planı

2.1.4. 1992 Yılı İmar Planı

Daha önceki imar planı kararlarının devam ettiği ancak ilave alanların plana dahil edildiği bir plandır. 1992 yılında onaylanan imar planında önceki imar planı ana kararları aynen korunmuş olmakla birlikte, oldukça geniş alanların imar planına dahil edildiği görülmektedir. Kuzeyde Kumbaşı Mahallesi, Kayabaşı Mahallesi, Akçatepe Mahallesi, Cumhuriyet Mahallesi, Turnasuyu Mahallesi ve Boztepe eteklerindeki kısmi ilave alanlar imar planı sınırları içerisine dahil edilmiştir. Kentsel yeşil alanlarda bir önceki plana göre artış olduğu, ayrıca kıyı bandı ve dere kenarlarında yeşil alan miktarları artırılarak bir sistem oluşturma çabası bulunduğu göze çarpmaktadır. Kentin çevresindeki kırsal dokusunun oldukça yoğun yeşil olmasına rağmen, meskun alanda aktif olarak kullanılan yeşil alanlar istenilen düzeyde değildir. Kentin silüetinde çok önemli yer tutan iki öge; Boztepe ve sahil dışında kentte yoğun bir biçimde kullanılan kentsel açık alanlar ve rekreasyon alanları bulunmamaktadır. Bunun dışında, semt aralarında sınırlı kullanımları bulunan park ve çocuk oyun alanları vardır. Kent genelinde yeşil ve açık alanlar kişi başına yaklaşık 6 m²'dir ve standartların altındadır (Şekil 7).

Şekil 7. 1992 yılına ait imar planı

2.1.5. 2013 Yılı İmar Planı

Sosyal ve teknik donatı alanları büyüklükleri ve konumları itibarıyla büyük ölçüde korunmuştur. Yapılan ulaşım düzenlemeleri ve iyileştirmelerle birlikte mülkiyet durumunun elverdiği ölçüde donatı alanları, özellikle eğitim tesisleri daha kullanışlı hale getirilmiştir. Karayolları ve çevresindeki kentsel gelişme eğilimlerini kontrol altında tutabilmek, kaçak yapılaşmayı önlemek amacıyla mevcut imar planının hemen güney kısımları ve yeni çevre yolu ile mevcut plan arasında kalan alanların tamamı planlanmıştır (2013 yılı ilave ve revizyon nazım imar planı plan raporu, 2013). Aktif yeşil alanlar 2013 yılı imar planı ile birlikte 2030 yılı projeksiyon alınarak 11.11 m²'ye çıkarılmıştır (Tablo 6). Kentsel yeşil alanların büyük oranda kent çeperlerinde sağlandığı, önceki planlarda olduğu gibi parçalı çözümlere gidilerek bir sistem bütünü oluşturulmadığı görülmektedir. Büyüklük olarak plan bütününde gerekli standartların sağlandığı fakat yeşil alanların dengeli dağılımı ve erişilebilirliği hususlarının yeterince sağlanamadığı görülmektedir (Şekil 8).

Şekil 8. 2013 yılına ait imar planı

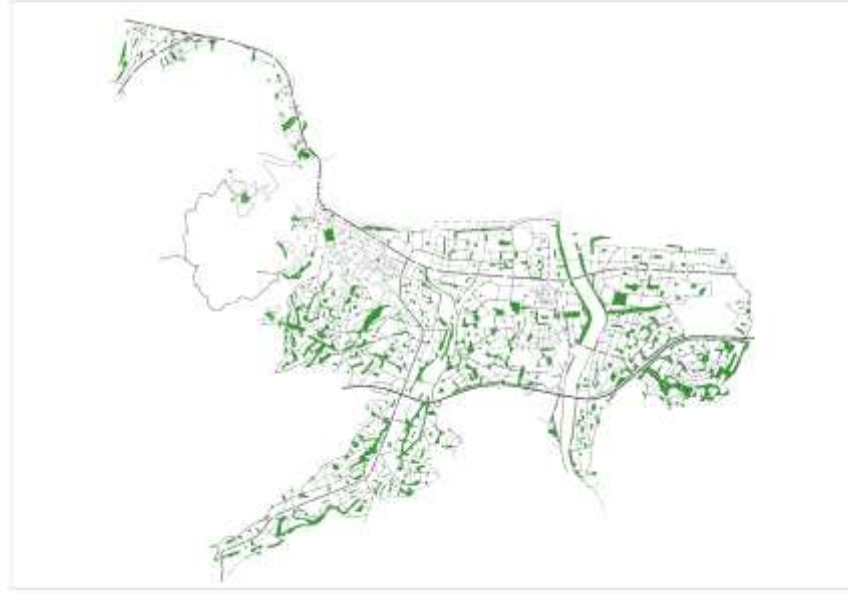
Tablo 6. 2013 yılı imar planı alan dağılımı

Alan Adı	Alan (m ²)	Oran (%)	Kişi Başı Alan (m ²)
Park	3,109,500	9.8	11.11
Ağaçlandırılacak Alan	143,200	0.45	0.51
Spor Alanı	171,100	0.54	0.61
Toplam	3.423,8	10.79	12.23

2.1.6. 2016 Yılı İmar Planı

Altınordu İlçesine ait 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı 03.04.2013 tarihinde Belediye Meclisinin 2013/86-87 sayılı kararıyla onanmıştır. Daha sonra Ordu Büyükşehir Belediye Meclisinde kabul edilip 20.09.2016 tarih ve 2016/238 sayılı kararı ile yürürlüğe konulan 1/5000 Ölçekli İlave ve Revizyon Nazım İmar Planına açılan davalar sonucunda Ordu İdare Mahkemesince 19 adet parselde planın iptaline ve yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir. Bu gelişmeler neticesinde Ordu Büyükşehir Belediye Meclisinin 09.01.2020 tarih ve 2020/25 sayılı kararı ile plan bütünlüğünün sağlanabilmesi adına 1/5000 Ölçekli Revizyon İmar Planının yeniden hazırlanmasına karar verilmiştir. İptal edilen planda aktif yeşil alan miktarlarına bakıldığında kişi başı 11.30 m² olarak planlandığı görülmektedir (Tablo 7). Önceki

planlarda olduğu gibi 2016 yılı imar planında da sistematik bir yeşil alan sisteminin kurgulanmadığı ve kentsel yeşil alanların daha çok kent çeperlerinde gelişme alanlarında sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir (Şekil 9).

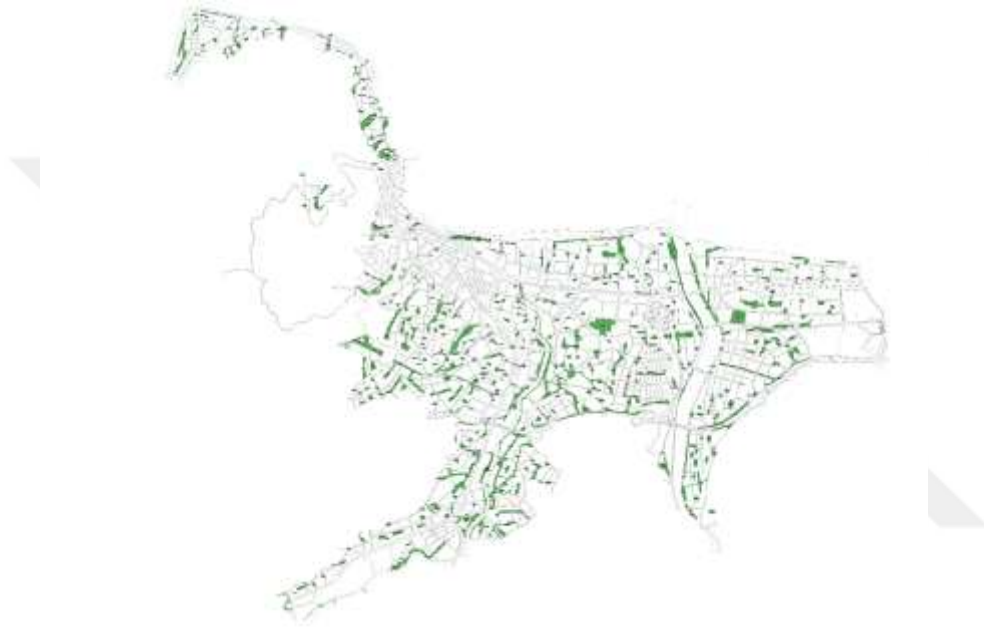
Şekil 9. 2016 yılına ait imar planı

Tablo 7. 2016 yılı imar planı alan dağılımı

Alan Adı	Alan (m ²)	Oran (%)	Kişi Başı Alan (m ²)
Aktif Yeşil Alan	3,614,559.61	9.6	11.30
Pasif Yeşil Alan	539,139.97	1.4	1.69
Rekreasyon Alanı	16,946.11	0.0	0.05
Mezarlık	101,556.12	0.3	0.32
Spor Tesis Alanı	198,615.01	0.5	0.62
Orman Alanı	33,898.81	0.1	0.11
Toplam	8,675,361.32	11.9	14.09

2.1.7. 2021 Yılı İmar Planı

2021 yılı Revizyon İmar Planı kapsamında 4,308.934.84 m² alanda Açık ve Yeşil Alanlar geliştirilmiştir (Şekil 10). Projeksiyon nüfusuna göre kişi başına düşen Açık ve Yeşil Alanlar toplamda 12,38 m²'dir. Plan kapsamında toplam 620 adet Park ve Yeşil Alan bulunmaktadır. Kişi başına düşen Park Alanı 10,09 m²'dir (Tablo 8). (2021 yılı ilave ve revizyon nazım imar planı plan raporu, 2021)

Şekil 10. 2021 yılına ait imar planı

Tablo 8. 2021 yılı imar planı alan dağılımı

Alan Adı	Alan (m ²)	Oran (%)	Kişi Başı Alan (m ²)
Park ve Yeşil Alan	3,510,606.03	10.09	10.97
Pasif Yeşil Alan	412,872.16	1.19	1.29
Rekreasyon Alanı	130,821.37	0.38	0.41
Kent Ormanı	33,808.83	0.10	0.11
Ağaçlandırılacak Alan	45,644.80	0.13	0.14
Meydan	6,321.85	0.02	0.02
Mezarlık Alanı	105,023.12	0.30	0.33
Millet Bahçesi	63,836.68	0.18	0.20
Toplam	4,308.934.84	12.38	13.47

2021 yılı imar planında yer alan park alanlarından kamu mülkiyetine geçirilerek uygulaması tamamlananların oranının toplam park alanları içerisinde oldukça az olduğu görülmektedir. Uygulaması tamamlanmış park alanlarının büyük çoğunluğunun meskun bölge içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Gelişme alanlarında ise çok sayıda park alanı planlandığı fakat bunların uygulamaya geçirilmediği görülmektedir (Şekil 11). Bu durum aslında kentsel yeşil alanların imar planlarında standartlara uygun olarak sağlanmasının yeterli olmadığını göstermektedir.

Şekil 11. 2021 yılı imar planında yer alan uygulanan-uygulanmayan park alanlar

1949-2021 yılları arasında yeşil alan oranlarındaki değişimleri izleyebilmek için bütün planlı dönemlerde belirlenen bölgelerde yeşil alan kurgusu incelenmiştir. Bunun sebebi yıllara göre yeşil alan sistemlerinin planlama sürecindeki değişimini görmek, hızlı kentleşmenin kentsel yeşil alanlar üzerindeki baskısını incelemektir. 1949 yılında merkezde büyük ölçekli yeşil alanlar planlandığı görülürken yıllar içinde yeşil alanların hızlı kentleşmeye bağlı yapı taleplerinin getirdiği baskılarla özellikle batı tarafında parçalanarak yapılaşmaya açıldığı ve parçalandığı görülmektedir (Şekil 12).

Şekil 12. Yıllara göre yeşil alanların dağılımı

Tüm planlar değerlendirildiğinde; 1949 ve 1961 yılı imar planlarında verilen kararlar itibarıyla kentsel donatı alanlarının kent merkezinde yeteri kadar yer alamamış olmasının doluluk boşluk oranları ve donatıların hizmet etkileri açısından kentte olumsuz sonuçlar yarattığı görülmektedir. 1960'lı yıllarda sahil yolunun yapılmasıyla kentin gelişimi kentin doğusunda kalan düz alanlara kaymış olup, bu dönemde geçerli olan planın özellikle yeşil alan oranı ve dağılımını planlamanın gerektirdiği ölçüde yerine getirmediği gözlenmektedir. 1983 yılında hazırlanan planla yeni yerleşim alanları plana dâhil edilmiş, bu ilaveler farklı yıllarda ilave imar planları ile gerçekleştirilmiştir. Bu planlarla kentin sahip olduğu 1. derece tarım arazileri imara açılmış, kent daha geniş bir alana yayılmıştır. Bu süreçle beraber planlanan kentsel yeşil alanların zamanla büyük oranda kent çeperinde nüfusun yoğun olmadığı kentsel gelişme alanlarında oranı yakalamaya yönelik ($10 \text{ m}^2/\text{kişi}$) planlandığı görülmektedir. Genel olarak bütün planlarda sistemli bir yeşil alan kurgusu olmadığı, 2013 yılından itibaren hazırlanan planlarda mevzuatta yer alan kişi başına düşen yeşil alan büyüklüğü sağlanmasına rağmen dengeli bir dağılımın olmadığı yapılan hizmet etki alanları analizlerinden tespit edilmiştir. 1949-2021 yılları arası yeşil alan planlaması/yaklaşımı Tablo 9'de özetlenmiştir.

Tablo 9. Yıllara göre yeşil alan planlaması/yaklaşımı

İMAR PLANI	KENTSEL YEŞİL ALAN PLANLAMASI
1949 YILI İMAR PLANI	- Kentsel yeşil alanlar büyük parçalar halinde planlanmıştır. - Sistem kurgusu bulunmamaktadır.
1961 YILI İMAR PLANI	- Kentsel yeşil alanlar bir fonksiyon alanı olarak planda yer almamaktadır - Eğitim ve turizm tesis alanları içerisinde ağaçlık alan şeklinde planlama yapılmıştır.
1983 YILI İMAR PLANI	- Kentsel yeşil alanlar parçalı olarak planlanmıştır - Sistem kurgusu yoktur. - Önceki planlardan farklı olarak çocuk oyun alanları ve park alanları ayrı olarak planlanmıştır.
1992 YILI İMAR PLANI	- Kişi başına düşen aktif yeşil alanlar 5-6 m²'dir. - Kıyı kesiminde ve dere hattında kentsel yeşil alanlar artırılmıştır. - Sistem kurgusu çabası vardır.
2013 YILI İMAR PLANI	- Kişi başına düşen aktif yeşil alanlar 11.11 m²'dir. - Kentsel yeşil alanlar büyük ölçüde kent çeperlerinde planlanmıştır. - Önceki planlarda olduğu gibi parçalı çözümler vardır. - Sistem kurgusu yoktur.
2016 YILI İMAR PLANI (İPTAL)	- Kişi başına düşen aktif yeşil alanlar 11.30 m²'dir. - Kentsel yeşil alanlar büyük ölçüde kent çeperlerinde planlanmıştır. - Sistem kurgusu yoktur.
2021 YILI İMAR PLANI	- Kişi başına düşen aktif yeşil alanlar 10.97 m²'dir. - Sistem çabası vardır. - Meskun alanlarda sağlanamayan kentsel yeşil alanlar önceki planlarda olduğu gibi büyük ölçüde kent çeperlerinde planlanmıştır.

2.2. 2021 Yılı Nazım İmar Planı Kentsel Yeşil Alanlar Erişilebilirlik Analizi

Kentsel yeşil alanların kullanımını etkileyen en önemli faktör olarak kullanıcısına olan mesafesi gösterilmektedir. Yapılan araştırmalar, mesafenin kullanım sıklığını da etkilediğini göstermektedir. Kullanıcıların yeşil alana olan mesafesinin azalmasıyla alanı kullanım sıklığının arttığı görülmektedir. Yeşil alan kullanımı ile ilgili ülkemizde yapılan çalışmalar, yeşil alanlara erişilebilirliğin kullanıcılar tarafından dikkate alındığını, kullanıcıların mahallelerinde yer alan park alanlarını daha fazla kullanma eğiliminde olduklarını ortaya koymuştur (Aksoy & Akpınar, 2011). Parkların rekreatif değerini etkileyen ve kullanım sıklığını belirleyen etmenlerden biri erişilebilir olmasıdır.

Tezin bu bölümünde; 2021 yılı nazım imar planında yer alan kentsel yeşil alanların erişilebilirlik analizi yapılarak, kentsel yeşil alanların mekânsal dağılımdaki yeterliliğinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 12. Maddesinde;

“(1) İmar planlarında yürüme mesafeleri; eğitim, sağlık ile yeşil alanların hizmet etki alanındaki nüfusun erişme mesafesi topoğrafya, yapılaşma, yoğunluk, mevcut doku, doğal ve yapay eşikler dikkate alınarak planlanır.” olarak belirtilmektedir.

Aynı maddenin (2) bendinde; “İmar planlarında; çocuk bahçesi, oyun alanı, açık semt spor alanı, aile sağlık merkezi, kreş, anaokulu ve ilkokul fonksiyonları takriben 500 metre, ortaokullar takriben 1000 metre, liseler ise takriben 2.500 metre mesafe dikkate alınarak yaya olarak ulaşılması gereken hizmet etki alanında planlanabilir.” olarak belirtmiş olup, planlanan kentsel yeşil alanların merkezlerinden 500 metrelik çemberler atılarak Şekil 13’de yer alan erişilebilirlik analizi yapılmıştır. Plan geneline bakıldığında büyük oranda kentsel yeşil alanlar açısından erişilebilirliğin sağlandığı görülmektedir.

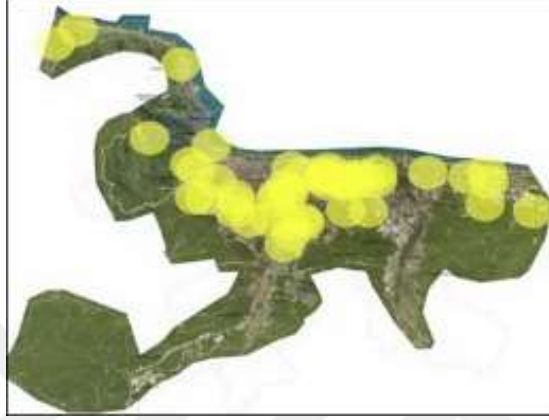
Şekil 13. Park alanları yürüme mesafeleri

2.3. Fiili Duruma Göre Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik Analizi

Bir önceki bölümde 2021 yılı onaylı uygulama imar planı arazi kullanım kararları üzerinden yapılan çalışma ile planda yer alan kentsel yeşil alanların erişilebilirliği denetlenmiştir. Bu analiz çalışması ise donatı alanlarının sadece plan kararlarında olmasının dışında kamuya aktarılmasının gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti açısından önem taşımaktadır. Öncelikle mevcutta fiilen uygulanmış kentsel yeşil alanlar tespit edilmiştir. Daha sonra MPYY kapsamında yer alan hizmet etki alanı mesafeleri paftalar üzerine işlenerek erişilebilirlik analizleri yapılmıştır.

Analiz sonucunda yerleşmedeki mevcut kentsel yeşil alanların erişilebilirlik durumunun yeterli olup olmadığı, mekana dağılımında dengesizlikler bulunup bulunmadığı tespit edilmiştir. Mevcut durumun kentin tamamına hizmet veremediği, bu haliyle erişilebilirlik ölçütleriyle bakıldığında birçok bölgede sorun olduğu anlaşılmaktadır (Şekil

14). Bu durumun sebebi planın uygulama araçları kullanılarak plan program kapsamında yapılmadığından uzun bir zaman almasıdır. Mevzuatta belirtilen kişi başına düşen 10 m² aktif yeşil alan standardı dikkate alınarak plandaki dağılımına bakıldığında, bu alanların büyük çoğunluğunun kentin gelişme alanlarında planlandığı ve bu sayede standardı yakaladığı anlaşılmaktadır.

Şekil 14. Mevcut durum park alanları

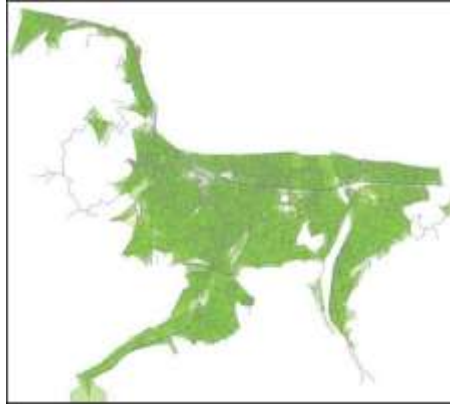
2.4. Ağ Analizi (Network Analyst) ile Kentsel Yeşil Alanların Erişilebilirlik Durumlarının Tespiti

Ağ analizi literatürde şu şekilde tanımlanmaktadır; “Vektör tabanlı coğrafi veriler ile gerçekleştirilen, çizgi özelliği gösteren coğrafi verilerle karar vermeye yönelik analizlerdir. Ağ analizi ile; adres belirleme, belirlenen başlangıç ve bitiş noktası arasındaki ‘en kısa’ ve ‘en uzun’ yol analizi, optimum güzergâh belirleme (iki nokta arasında alternatif yol fazla ise en uygununu seçme), belirli bir zaman içerisinde veya belirli bir mesafe ölçeğinde erişilebilir alanlar ‘servis alanı’ veya ‘kaynak tahsisi’ olarak belirleme işlemleri yapılabilir. Ağ analizini yapmadan önce etki (impedance) değerinin belirlenmesi gereklidir.” (Cüce & Ortaçşme, 2020).

Ağ Analizi; yollar, nehirler, altyapı vb. gibi çeşitli coğrafi unsurlar arasındaki ilişkileri ve etkileşimleri inceleyerek bu unsurların birbirlerine nasıl bağlı oldukları ve belli bir mekan içerisindeki akışlarını incelemeyi hedefler. Bu analiz planlama disiplini içerisinde de sıklıkla kullanılmakta olup, pek çok fayda sağlamaktadır. Analizin planlama sürecinde sağladığı faydalar şu şekilde özetlenebilir:

- Rota Optimizasyonu: Ağ analizi ile rotalar optimize edilerek lojistik, ulaşım planlaması veya acil durum koordinasyonu vb. konularda en verimli yollar bulunur. Bu sayede seyahat süresi ve kaynak tüketimi konularında tasarruf sağlanır.
- Mekansal Etkileşim: Coğrafi unsurlar arasındaki bağlantıları anlayarak, mekansal etkileşimin kurgulanmasını sağlar ve kentsel planlama ile ilgili karar verme süreçlerine yardımcı olur.
- Kaynak Dağılımı: Kaynakların belirli konumlara yakınlığını ve erişilebilirliğini değerlendirerek en uygun şekilde dağıtılmasına yardımcı olur. Altyapı planlaması, sağlık tesislerinin yerleştirilmesi ve afet yönetimi vb. konular için kullanılan bir yöntemdir.
- Acil Durum Yanıt Planlaması: Ağ analizi acil durumlarda tahliye yollarını belirlemek ve ilk müdahale ekiplerinin bölgeye ulaşımını en hızlı şekilde sağlamak adına erişilebilirlik durumunu analiz etmede yardımcı olur (URL-1, 2024).

Kentsel yeşil alanların erişilebilirliği 2021 yılı tarihli imar planı üzerinden ağ analizi yöntemi kullanılarak irdelenmiştir. Bu kapsamda Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtilen yürüme mesafesi standartları kullanılmıştır. Kentsel yeşil alanlar için etki değeri 500 metre olarak girilerek yapılan analiz sonucunda plan kapsamında yeşil alan erişilebilirliğinin sağlandığı görülmüştür (Şekil 15).

Şekil 15. Park alanları ağ analizi

2.5. Bölgelere Göre İmar Planı ve Mevcut Durum Kentsel Yeşil Alan Kıyaslamaları

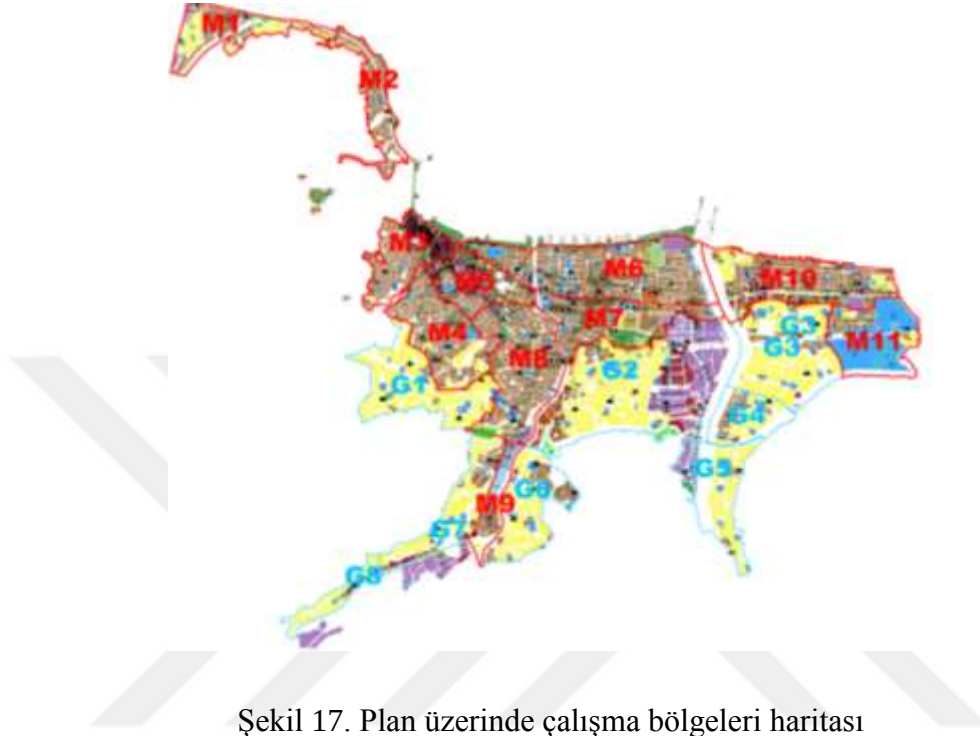
2.5.1. Bölgelere Göre İmar Planındaki Kentsel Yeşil Alanlar Analizi

Bu bölümde araştırma alanı özelinde, yürürlükte bulunan 1/1000 ölçekli ilave ve revizyon uygulama imar planındaki açık ve yeşil alan verileri yer almaktadır. Altınordu ilçesi 2040 yılı nüfus projeksiyonu 2016 yılı onaylı imar planı kararlarına paralel şekilde 320.000 kişi olarak öngörülmüştür. Yapılan analiz kapsamında çalışma alanı 11 meskun bölge alanı, 8 gelişme bölge alanı olmak üzere 19 bölgeye ayrılmıştır (Şekil 16). Bu bölgelerin sınırlarının belirlenmesinde doğal ve yapay eşiklerin dışında, plan dönemleri, yapı ve nüfus yoğunlukları, doku ve ana ulaşım kararları dikkate alınmıştır. Belirlenen bu bölgelerin plan kapsamında 2040 yılı için hesaplanan nüfus verileri kullanılarak Netcad 8.1 programı 'Planet Modülüyle' donatı kontrolleri yapılmıştır. Bölgelerin aktif açık ve yeşil alan miktarları ve kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan verileri çalışma kapsamında ortaya konulmuştur. Bölgelerin nüfus verilerine 1/1000 ölçekli uygulama imar planında yer alan yapılaşma koşulları dikkate alınarak Netcad/ Nüfus Hesabı Yöntemi ile ulaşılmıştır.

Şekil 16. Çalışma bölgeleri haritası

Çalışmada belirlenen bölgelerin plan üzerindeki sınırları Şekil 17’de yer almaktadır.

Şekil 17. Plan üzerinde çalışma bölgeleri haritası

Altınordu İlçesi sınırları içerisinde hazırlanan Revizyon İmar Planı kapsamında Tablo 10’da görüldüğü gibi 4.475.260,79 m² alanda açık ve yeşil alan planlaması yapılmıştır. Projeksiyon nüfusuna göre kişi başına düşen Açık ve Yeşil Alanlar toplamda 13,99 m² olarak hesaplanmıştır. İmar planı kapsamında 2.707.725,87 m² alanda toplam 812 adet park Alanı oluşturulmuş olup, kişi başına düşen park alanı 8,46 m² ‘dir. Rekreasyon alanları ise %0,12 oranla 41.740,33 m² alanı kapsamaktadır.

Tablo 10. Açık ve yeşil alanlar dağılımı

Alan Adı	Adet	Alan (m ²)	Oran (%)	Kişi Başı Alan (m ²)
Millet Bahçesi	6	57,043.45	0.17	0.18
Park	812	2,707,725.87	7.86	8.46
Rekreasyon Alanı	4	41,740.33	0.12	0.13
Orman Alanı	1	33,808.83	0.10	0.11
Ağaçlandırılacak Alan	7	27,552.96	0.08	0.09
Meydan	2	1,615.11	0.00	0.01
Mezarlık Alanı	13	78,366.31	0.23	0.24

Su Yüzeyi	845	1,527,407.93	4.43	4.77
Toplam	858	4,475,260.79	12.98	13.99

Plan geneline bakıldığında planlama alanının %12,98'inin açık ve yeşil alanlara ayrıldığı görülmektedir. Plan bütününde belirlenen açık ve yeşil alanlarının çalışma için belirlenen bölgelere göre dağılımına bakılarak bölgelerdeki dağılımın dengeli olup olmadığı incelenmiştir.

M1. Bölge

M1 bölgesi Altınordu ilçesinin batı girişinde yer almakta olup, gelişme ve meskun konut alanları bölge içerisinde yer almaktadır. Düşük ve orta yoğunlukta bir yapılaşmanın öngörüldüğü bu bölge, erişilebilirlik kolaylığı ve topoğrafyasının uygunluğu sebebiyle yapılaşma baskısı altındadır (Şekil 18).

Şekil 18. M1 bölgesi alan sınırı

M1 bölgesi yerleşmenin batısında Perşembe ilçesi yol bağlantısının olduğu bölgede 124.4 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 15100 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 121 kişi/ha'dır. M1 bölgesinde donatı dağılımı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan donatı alanlarının hiçbirinin standardı sağlamadığı tespit edilmiştir. Kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarı 6,85 m²'dir ve M1 bölgesinin %8.32'sini oluşturmaktadır (Tablo 11). Nüfus dikkate alındığında 4.75 ha'lık bir açık ve yeşil alana ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 11. M1 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				M1			
PLANLAMA ALANI				1244551.88			
PLAN NÜFUSU				15100			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olmaması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	1	%0.2	2520.58	0.17	0.5	7550	-5029.42
İlkokul	3	%1.66	20588.77	1.37	2	30200	-9511.23
Ortaokul	0	%0	0	0	2	30200	-30200
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	53	%8.32	103489.74	6.85	10	151000	-47510.26
Sağlık Tesisleri Alanı	1	%0.09	1168.56	0.08	1.5	22950	-21481.42
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	11325	-11325
Sosyal Tesis Alanları	3	%0.75	9293	0.62	0.75	11325	-2032
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	30200	-30200
İbadet Yeri	3	%0.29	3594.37	0.24	0.5	7550	-3855.63
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	15100	-15100
Lise	0	%0	0	0	2	30200	-30200

M2. Bölge

M2 bölgesi yine kentin batı tarafında M1 bölgesiyle yan yana ve devlet karayoluna paralel uzanan bir bölgeyi oluşturmaktadır. Bölgenin tamamına yakını meskun konut alanlarından oluşmaktadır. Eski devlet karayolu üzerinde yer alan bölgenin ilk planlı dönemden bugüne kadar yol boyunca gerek konut gerekse rekreasyon taleplerini karşılayan bir özelliği bulunmaktadır. Doğal eşiklerinin (eğimli arazi ve deniz gibi) olması nedeniyle batı yönünde fazla gelişim gösteremeyen M2 bölgesinde, kısmen mevcut durumun yapı yoğunluğunda artış sağlanmasıyla, kısmen eğimin yüksek olmasına rağmen ilavelerle yeni yerleşimlerin yapılaşmaya açılmasıyla, kısmen de merkeze yakın olması nedeniyle giderek bölgede plan kararlarıyla yapı yoğunluğunda bir artış söz konusu olduğu anlaşılmaktadır (Şekil 19).

Şekil 19. M2 bölgesi alan sınırı

M2 bölgesi 106.8 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 10156 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 95 kişi/ha 'dır. M2 bölgesinde genel donatı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan donatı alanlarından açık ve yeşil alanların standardı sağladığı tespit edilmiştir. Kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarı 11,84 m²'dir ve M2 bölgesinin %13.01'ini oluşturmaktadır (Tablo 12). Tanımlanan bölgenin kıyı bandı olması, vadilerin olması ve mevcut mezarlık alanlarının olması bu oranın yüksek olmasına neden olmaktadır.

Tablo 12. M2 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				M2			
PLANLAMA ALANI				924717.62			
PLAN NÜFUSU				10156			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başına Alan (m ²)	Standart	Olmaması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	5078	-5078
İlkokul	2	%0.89	8419.87	0.63	2	20312	-13892.13
Ortaokul	0	%0	0	0	2	20312	-20312
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	39	%13.01	120297.53	11.84	10	101560	18737.53
Sağlık Tesisleri Alanı	0	%0	0	0	1.5	15234	-15234
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	7617	-7617
Sosyal Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	7617	-7617
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	20312	-20312
İbadet Yeri	1	%0.04	341.56	0.03	0.5	5078	-4736.44
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	10156	-10156
Lise	0	%0	0	0	2	20312	-20312

M3. Bölge

M3 bölgesi, yerleşmenin ilk planlama bölgesi olan ve MİA işlevini üstlenen ve eski konut dokusunun hakim olduğu bir bölgedir. M3 bölgesinde planlanan konut alanlarının neredeyse tamamı meskun konut alanıdır. Alanın kuzey tarafı ticaret alanı olarak planlanmıştır (Şekil 20).

Şekil 20. M3 bölgesi alan sınırı

M3 bölgesi 124.8 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 14156 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 113 kişi/ha'dır. M3 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan donatı alanlarının hiçbirinin standardı sağlayamadığı tespit edilmiştir. Bölgede planlanan açık ve yeşil alanlar kişi başı 5,26 m²'dir ve mevzuatta yer alan standardın çok altındadır. M3 bölgesinde kentsel yeşil alanlar toplam alanın %5,97'sini oluşturmaktadır (Tablo 13). Toplam alandan eski stadın olduğu alanı ve güney kısmında yer alan dere yatağını çıkarttığımızda bu oran daha da düşecektir. Bu durum etkin olarak kullanılan yeşil alan miktarının çok daha az olduğunu göstermektedir.

Tablo 13. M3 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				M3			
PLANLAMA ALANI				1248962.56			
PLAN NÜFUSU				14156			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olmaması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	7078	-7078
İlkokul	5	%1.59	19866.24	1.4	2	28312	-8445.76
Ortaokul	0	%0	0	0	2	28312	-28312
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	45	%5.97	74501.65	5.26	10	141560	-67058.35
Sağlık Tesisleri Alanı	0	%0	0	0	1.5	21234	-21234
Kültürel Tesis Alanları	3	%0.52	6462.51	0.46	0.75	10617	-4154.49
Sosyal Tesis Alanları	1	%0.05	609.4	0.04	0.75	10617	-10007.6
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	28312	-28312
İbadet Yeri	4	%0.4	5013.89	0.35	0.5	7078	-2064.11
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	14156	-14156
Lise	1	%0.67	8321.77	0.59	2	28312	-19990.23

M4. Bölge

M4 bölgesinde planlanan konut alanlarının büyük çoğunluğu meskun konut alanıdır. Eski yapılaşmasını tamamlamış konut alanlarının yanı sıra yüksek katlı site bölgeleri de yer almaktadır. Kentin ihtiyacını sağlayan önemli sağlık tesis alanlarının bu bölgede yer alması ve MİA'ya yakınlığı, ayrıca yeni yapılanmaların bulunması M4 bölgesini tercih sebebi olarak gösterilebilir (Şekil 21).

Şekil 21. M4 bölgesi alan sınırı

M4 bölgesi 180.2 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 27,774 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 154 kişi/ha'dır. M4 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan donatı alanlarından sadece sağlık tesis alanlarının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Bölgede planlanan açık ve yeşil alanlar ise kişi başı 5,17 m²'dir ve mevzuatta yer alan standardın çok altındadır. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %7,98'ini oluşturmaktadır (Tablo 14).

Tablo 14. M4 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGESİ	M4						
PLANLAMA ALANI	1801756.44						
PLAN NÜFUSU	27774						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	13887	-13887
İlkokul	5	%1.36	24479.07	0.88	2	55548	-31068.93
Ortaokul	0	%0	0	0	2	55548	-55548
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	65	%7.98	143701.38	5.17	10	277740	-134038.62
Sağlık Tesisleri Alanı	2	%3.04	54796.27	1.97	1.5	41861	13135.27
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	20830.5	-20830.5
Sosyal Tesis Alanları	3	%0.44	8009.44	0.29	0.75	20830.5	-12821.06
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	55548	-55548
İbadet Yeri	6	%0.4	7219.54	0.26	0.5	13887	-6667.46
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	27774	-27774
Lise	0	%0	0	0	2	55548	-55548

M5. Bölge

M5 bölgesinde planlanan konut alanlarının büyük çoğunluğu konut+ticaret alanı ve ticaret alanlarından oluşmaktadır. Kentin en eski yerleşim alanlarından biri olan bölge dar yol aksları ve kısmen bitişik nizam yapılanmadan kaynaklı olarak yapı yoğunluğu en fazla olan bölgelerdendir (Şekil 22).

Şekil 22. M5 bölgesi alan sınırı

M5 bölgesi 113.5 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 10,979 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 96 kişi/ha 'dır. M5 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan donatı alanlarından ilkokul alanı ve sağlık tesis alanının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Bölgede planlanan açık ve yeşil alanlar kişi başı 0,34 m²'dir ve çok yetersizdir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %0.33'ünü oluşturmaktadır (Tablo 15). Çalışma alanında belirlenen bölgeler içerisinde en yetersiz olan bölgedir.

Tablo 15. M5 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				M5			
PLANLAMA ALANI				1135028.99			
PLAN NÜFUSU				10979			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olmaması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	5489.5	-5489.5
İlkokul	5	%2.51	28542.01	2.6	2	21958	6584.01
Ortaokul	0	%0	0	0	2	21958	-21958
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	5	%0.33	3692.19	0.34	10	109790	-106097.81
Sağlık Tesisleri Alanı	2	%1.91	21731.66	1.98	1.5	16468.5	5263.16
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	8234.25	-8234.25
Sosyal Tesis Alanları	2	%0.27	3069.85	0.28	0.75	8234.25	-5164.4
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	21958	-21958
İbadet Yeri	3	%0.24	2682.94	0.24	0.5	5489.5	-2806.56
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	10979	-10979
Lise	0	%0	0	0	2	21958	-21958

M6. Bölge

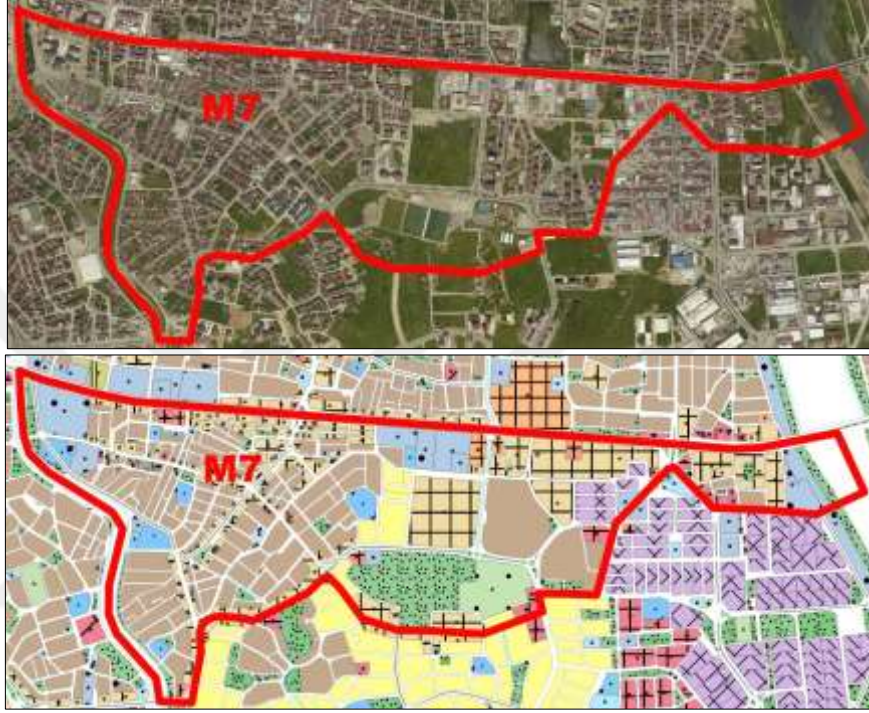
M6 bölgesi tüm kent halkının faydalandığı kıyı bandı ve rekreasyon alanlarını içerisinde barındıran bölgedir. Kıyıya yakın alanda az katlı müstakil konutlar/yapılanmalar görülürken, alanın diğer kısımlarında site bölgeleri de yer almaktadır. M6 bölgesi özellikle hafa sonu gerek kentlinin gerekse kent dışından gelenlerin vakit geçirdiği alan olarak dikkat çekmektedir (Şekil 23).

Tablo 16. M6 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI			ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI				
ÖLÇEĞİ			1/1000				
BÖLGESİ			M6				
PLANLAMA ALANI			3198403.57				
PLAN NÜFUSU			36238				
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m²)	Kişi Başı Alan (m²)	Standart Olması Gereken (m²)	Fark	
Anaokulu	1	%0.09	2792.4	0.08	0.5	18119	-15326.6
İlkokul	6	%0.97	31037.96	0.86	2	72476	-41438.04
Ortaokul	1	%0.3	9449.59	0.26	2	72476	-63026.41
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	68	%6.88	223325.61	6.16	10	362380	-139054.39
Sağlık Tesisleri Alanı	3	%0.24	7784.52	0.21	1.5	54357	-46572.48
Kültürel Tesis Alanları	3	%0.51	16290.03	0.45	0.75	27178.5	-10888.47
Sosyal Tesis Alanları	7	%0.86	27497.89	0.76	0.75	27178.5	319.39
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	72476	-72476
İbadet Yeri	5	%0.66	21238.73	0.59	0.5	18119	3119.73
Teknik Alt Yapı	1	%0.01	175.73	0	1	36238	-36062.27
Lise	4	%1.31	42021.41	1.16	2	72476	-30454.59

M7. Bölge

M7 bölgesinin büyük bir kısmı meskun konut alanındadır. Alan kıyı bandının gerisinde yer almakta olup, topoğrafik koşullar ve konum sebebiyle hızla gelişen bir bölge konumundadır. Özellikle çevre yoluna yakınlığı sebebiyle yüksek katlı site alanları hızla artmaktadır (Şekil 24).

Şekil 24. M7 bölgesi alan sınırı

M7 bölgesi 172 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 24,014 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 139 kişi/ha 'dır. M7 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan donatı alanlarının hiçbirinin standardı sağlamadığı tespit edilmiştir. Planlanan açık ve yeşil alanlar kişi başı 5,19 m²'dir. Mevzuatta yer alan standartların altında kalmaktadır. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %7.24'ünü oluşturmaktadır (Tablo 17).

Tablo 17. M7 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				M7			
PLANLAMA ALANI				1719718.24			
PLAN NÜFUSU				24014			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olmaması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	12007	-12007
İlkokul	5	%1.37	23481.99	0.98	2	48028	-24546.01
Ortaokul	1	%0.55	9412.8	0.39	2	48028	-38615.2
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	26	%7.24	124560.36	5.19	10	240140	-115559.64
Sağlık Tesisleri Alanı	4	%0.44	7633.55	0.32	1.5	36021	-28387.45
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	18010.5	-18010.5
Sosyal Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	18010.5	-18010.5
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	48028	-48028
İbadet Yeri	3	%0.16	2818.87	0.12	0.5	12007	-9188.13
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	24014	-24014
Lise	0	%0	0	0	2	48028	-48028

M8. Bölge

M8 bölgesinin büyük bir kısmı meskun konut alanı içerisinde. Yoğun yapılaşma alanlarının bulunduğu bölge sağlık tesis alanlarına, eğitim alanlarına ve kent merkezine yakınlık sebebiyle tercih edilmektedir (Şekil 25).

Şekil 25. M8 bölgesi alan sınırı

M8 bölgesi 235.8 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 35,986 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 152 kişi/ha 'dır. M8 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan donatı alanlarının hiçbirinin standardı sağlamadığı tespit edilmiştir. Planlanan açık ve yeşil alanlar kişi başı 3,33 m² olup oldukça düşüktür. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %5.09'unu oluşturmaktadır (Tablo 18).

Tablo 18. M8 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ						
PLAN ADI			ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ			1/1000			
BÖLGESİ			M8			
PLANLAMA ALANI			2357849.4			
PLAN NÜFUSU			35986			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	17993
İlkokul	4	%1	23558.54	0.65	2	71972
Ortaokul	0	%0	0	0	2	71972
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	65	%5.09	119988.78	3.33	10	359860
Sağlık Tesisleri Alanı	3	%0.38	8851.04	0.25	1.5	53979
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	26989.5
Sosyal Tesis Alanları	3	%0.14	3205.48	0.09	0.75	26989.5
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	71972
İbadet Yeri	6	%0.53	12460.99	0.35	0.5	17993
Teknik Ait Yapı	0	%0	0	0	1	35986
Lise	4	%1.1	25862.85	0.72	2	71972

M9. Bölge

M9 bölgesinin büyük bir kısmı belediye ve kamu hizmet alanı olarak planlanmıştır. Konut alanlarının büyük bir kısmı ise meskun konut alanıdır. Kentin güney çıkışında yer alan bu bölgenin çevresi yapılaşmaya müsait gelişme konut alanlarından oluşmaktadır (Şekil 26).

Şekil 26. M9 bölgesi alan sınırı

M9 bölgesi 129.9 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 2926 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 22 kişi/ha 'dır. M9 bölgesinde donatı kontrolü

yapıldığında bölgede yer alan açık ve yeşil alanlar ile sosyal tesis alanlarının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Planlanan açık ve yeşil alanlar alan büyüklüğü çok fazla olup yaşayan nüfus sayısı az olduğundan kişi başı 19,83 m² ile oldukça yüksektir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %10,71'ini oluşturmaktadır (Tablo 19).

Tablo 19. M9 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGESİ	M9						
PLANLAMA ALANI	1080681.51						
PLAN NÜFUSU	2926						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	1463	-1463
İlkokul	2	%0.83	10057.3	3.44	2	5852	4205.3
Ortaokul	0	%0	0	0	2	5852	-5852
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	19	%11.01	118980.8	40.66	10	29260	89720.8
Sağlık Tesisleri Alanı	1	%0.36	3909.19	1.34	1.5	4389	-479.81
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	2194.5	-2194.5
Sosyal Tesis Alanları	1	%7.04	76097.23	26.01	0.75	2194.5	73902.73
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	5852	-5852
İbadet Yeri	0	%0	0	0	0.5	1463	-1463
Teknik Altyapı	0	%0	0	0	1	2926	-2926
Lise	0	%0	0	0	2	5852	-5852

M10. Bölge

M10 bölgesi kentin doğu girişinde sahil bandında yer almakta olup, üniversite alanına yakınlığı sebebiyle hızla gelişen ve değişen bir konumdur. Büyük bir kısmı konut alanı olarak planlanmıştır (Şekil 27).

Şekil 27. M10 bölgesi alan sınırı

M10 bölgesi 236.7 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 22,907 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 96 kişi/ha 'dır. M10 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan donatı alanlarının standardı sağlamadığı tespit edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 5,22 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %5.05'ini oluşturmaktadır (Tablo 20).

Tablo 20. M10 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				M10			
PLANLAMA ALANI				2366604.87			
PLAN NÜFUSU				22907			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	11453.5	-11453.5
İlkokul	8	%1.3	30743.57	1.34	2	45814	-15070.43
Ortaokul	0	%0	0	0	2	45814	-45814
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	40	%5.05	119527.3	5.22	10	229070	-109542.7
Sağlık Tesisleri Alanı	1	%0.07	1541.95	0.07	1.5	34360.5	-32818.55
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	17180.25	-17180.25
Sosyal Tesis Alanları	4	%0.27	6386.49	0.28	0.75	17180.25	-10811.76
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	45814	-45814
İbadet Yeri	3	%0.15	3622.39	0.16	0.5	11453.5	-7831.11
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	22907	-22907
Lise	6	%1.32	31241.96	1.36	2	45814	-14572.04

M11. Bölge

M11 bölgesinin büyük bir kısmı yükseköğretim alanı olarak planlanmıştır. Alanın geri kalanı ise çoğunlukla üniversiteye hizmet eden konut alanları ve ticaret alanlarından oluşmaktadır (Şekil 28).

Şekil 28. M11 bölgesi alan sınırı

M11 bölgesi 160 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 7453 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 46 kişi/ha 'dır. M11 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede yer alan sağlık tesis alanı ve lise alanının standardı sağladığı tespit

edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 4,23 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %1,97'sini oluşturmaktadır (Tablo 21).

Tablo 21. M11 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				M11			
PLANLAMA ALANI				1599568.1			
PLAN NÜFUSU				7453			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	3726.5	-3726.5
İlkokul	0	%0	0	0	2	14906	-14906
Ortaokul	0	%0	0	0	2	14906	-14906
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	12	%1.97	31511.11	4.23	10	74530	-43018.89
Sağlık Tesisleri Alanı	1	%12.93	206901.2	27.76	1.5	11179.5	195721.7
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	5589.75	-5589.75
Sosyal Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	5589.75	-5589.75
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	14906	-14906
İbadet Yeri	1	%0.19	2993.18	0.4	0.5	3726.5	-733.32
Teknik Alt Yapı	1	%0.16	2533.14	0.34	1	7453	-4919.86
Lise	3	%1.25	20015.63	2.69	2	14906	5109.63

G1. Bölge

G1 bölgesi gelişme konut alanları ve donatı alanlarından oluşmakta olup, M5 bölgesinin kuzeyinde yer almaktadır. Yapılaşmaya müsait bir topoğrafyaya sahiptir (Şekil 29).

Şekil 29. G1 bölgesi alan sınırı

G1 bölgesi 193.8 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 17,351 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 89 kişi/ha 'dır. G1 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede planlanan ilköğretim alanı, açık ve yeşil alanlar ile ibadet alanının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 15,13 m² ile mevzuatta yer alan standardın üstündedir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %13.55'ini oluşturmaktadır (Tablo 22).

Tablo 22. G1 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				G1			
PLANLAMA ALANI				1937661.53			
PLAN NÜFUSU				17351			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	1	%0.17	3346.69	0.19	0.5	8675.5	-5328.81
İlkokul	4	%1.8	34817.09	2.01	2	34702	115.09
Ortaokul	2	%0.92	17826.95	1.03	2	34702	-16875.05
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	57	%13.55	262607.02	15.13	10	173510	89097.02
Sağlık Tesisleri Alanı	1	%0.16	3143.81	0.18	1.5	26026.5	-22882.69
Kültürel Tesis Alanları	1	%0.15	2944.12	0.17	0.75	13013.25	-10069.13
Sosyal Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	13013.25	-13013.25
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	34702	-34702
İbadet Yeri	4	%0.85	16537.07	0.95	0.5	8675.5	7861.57
Teknik Ait Yapı	3	%0.18	3427.35	0.2	1	17351	-13923.65
Lise	2	%0.94	18218.1	1.05	2	34702	-16483.9

G2. Bölge

G2 bölgesi gelişme konut alanları, turizm+ticaret+konut alanları ve donatı alanlarından oluşmaktadır. M7 bölgesinin çeperinde yer almaktadır. Yeni otopark alanının da içinde bulunduğu bölge gelişmeye müsaittir (Şekil 30).

Şekil 30. G2 bölgesi alan sınırı

G2 bölgesi 304.3 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 26799 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 88 kişi/ha'dır. G2 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede planlanan açık ve yeşil alanlar ile ibadet alanının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 11,96 m²'dir ve mevzuatta yer alan standardın üstündedir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %10.53'ünü oluşturmaktadır (Tablo 23).

Tablo 23. G2 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ						
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI					
ÖLÇEĞİ	1/1000					
BÖLGESİ	G2					
PLANLAMA ALANI	3042951.92					
PLAN NÜFUSU	26799					
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	2	%0.22	6693.32	0.25	0.5	13399.5 -6706.18
İlkokul	4	%0.81	24660.29	0.92	2	53598 -28937.71
Ortaokul	3	%0.73	22318.09	0.83	2	53598 -31279.91
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	109	%10.53	320564.72	11.96	10	267990 52574.72
Sağlık Tesisleri Alanı	1	%0.16	4887.7	0.18	1.5	40198.5 -35310.8
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	20099.25 -20099.25
Sosyal Tesis Alanları	2	%0.28	8410.33	0.31	0.75	20099.25 -11688.92
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	53598 -53598
İbadet Yeri	5	%0.58	17589.59	0.66	0.5	13399.5 4190.09
Teknik Alt Yapı	1	%0.18	5479.32	0.2	1	26799 -21319.68
Lise	1	%0.39	11849.46	0.44	2	53598 -41748.54

G3. Bölge

G3 bölgesi gelişme konut alanları, ticaret+konut alanları ve donatı alanlarından oluşmaktadır. Üniversite alanının bitişiğinde, topoğrafyası müsait ve sahil kısmına yakın bölge konumunda olduğundan gelişmesi öngörülmektedir (Şekil 31).

Şekil 31. G3 bölgesi alan sınırı

G3 bölgesi 247.1 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 23,655 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 95 kişi/ha'dır. G3 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede planlanan açık ve yeşil alanlar kişi başı 10,98 m²'dir ve mevzuatta yer alan standardı sağlamaktadır. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %10.51'ini oluşturmaktadır (Tablo 24).

Tablo 24. G3 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ						
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI					
ÖLÇEĞİ	1/1000					
BÖLGESİ	G3					
PLANLAMA ALANI	2462755.48					
PLAN NÜFUSU	23655					
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	1	%0.11	2699.84	0.11	0.5	11827.5 -9127.66
İlkokul	5	%1.13	27794.31	1.17	2	47310 -19515.69
Ortaokul	1	%0.17	4215.53	0.18	2	47310 -43094.47
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	38	%10.55	259719.91	10.98	10	236550 23169.91
Sağlık Tesisleri Alanı	1	%0.25	6122.15	0.26	1.5	35482.5 -29360.35
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	17741.25 -17741.25
Sosyal Tesis Alanları	1	%0.1	2426.41	0.1	0.75	17741.25 -15314.84
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	47310 -47310
İbadet Yeri	2	%0.29	7163.39	0.3	0.5	11827.5 -4664.11
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	23655 -23655
Lise	3	%1.15	28214.11	1.19	2	47310 -19095.89

G4. Bölge

G4 bölgesi içerisinde büyük oranda gelişme konut alanları planlanmış olup, meskun konut alanları da bulunmaktadır (Şekil 32).

Şekil 32. G4 bölgesi alan sınırı

G4 bölgesi 93.4 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 5711 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 61 kişi/ha 'dır. G4 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede planlanan anaokulu, ilkokul, açık ve yeşil alanlar ile ibadet alanının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 13,98 m²'dir ve mevzuatta yer alan standardın üstündedir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %8.54'ünü oluşturmaktadır (Tablo 25).

Tablo 25. G4 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGESİ	G4						
PLANLAMA ALANI	936098,21						
PLAN NÜFUSU	5711						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olmaması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	1	%0,4	3741,68	0,66	0,5	2855,5	886,18
İlkokul	2	%1,5	14013,03	2,45	2	11422	2591,03
Ortaokul	1	%0,83	7729,84	1,35	2	11422	-3692,16
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	17	%8,53	79844,47	13,98	10	57110	22734,47
Sağlık Tesisleri Alanı	0	%0	0	0	1,5	8566,5	-8566,5
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0,75	4283,25	-4283,25
Sosyal Tesis Alanları	0	%0	0	0	0,75	4283,25	-4283,25
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	11422	-11422
İbadet Yeri	2	%0,49	4612,29	0,81	0,5	2855,5	1756,79
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	5711	-5711
Lise	0	%0	0	0	2	11422	-11422

G5. Bölüm

G5 bölgesi içerisinde büyük oranda gelişme konut alanları planlanmıştır. Alan Melet Irmağı kenarında kalmakta olup, kırsal yerleşim özelliği göstermektedir (Şekil 33)

Şekil 33. G5 bölgesi alan sınırı

G5 bölgesi 150,7 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 8865 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 58 kişi/ha 'dır. G5 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede planlanan açık ve yeşil alanların standardı sağladığı tespit edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 13,75 m²'dir ve mevzuatta yer alan standardı sağlamaktadır. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %8,09'unu oluşturmaktadır (Tablo 26).

Tablo 26. G5 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				G5			
PLANLAMA ALANI				1507755.1			
PLAN NÜFUSU				8865			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olmaması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	1	%0.17	2582.87	0.29	0.5	4432.5	-1849.63
İlkokul	2	%0.66	9896.14	1.12	2	17730	-7833.86
Ortaokul	1	%0.62	9400.79	1.06	2	17730	-8329.21
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	32	%8.09	121927.42	13.75	10	88650	33277.42
Sağlık Tesisleri Alanı	1	%0.25	3723.23	0.42	1.5	13297.5	-9574.27
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	6648.75	-6648.75
Sosyal Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	6648.75	-6648.75
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	17730	-17730
İbadet Yeri	3	%0.26	3911.44	0.44	0.5	4432.5	-521.06
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	8865	-8865
Lise	1	%0.52	7910.21	0.89	2	17730	-9819.79

G6. Bölüm

G6 bölgesi içerisinde büyük oranda gelişme konut alanları planlanmıştır. TOKİ konutlarının da yer aldığı bölge topoğrafya açısından eğimli bir yapıya sahiptir (Şekil 34).

Şekil 34. G6 bölgesi alan sınırı

G6 bölgesi 154.8 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 14936 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 96 kişi/ha 'dır. G6 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede planlanan açık ve yeşil alanlar ile ibadet alanlarının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 12,55 m²'dir ve mevzuatta yer alan standardı sağlamaktadır. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %12,1'ini oluşturmaktadır (Tablo 27).

Tablo 27. G6 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				G6			
PLANLAMA ALANI				1550932.2			
PLAN NÜFUSU				14936			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	7468	-7468
İlkokul	3	%1.38	21334.28	1.43	2	29872	-8537.72
Ortaokul	2	%1	15434.76	1.03	2	29872	-14437.24
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	63	%11.32	175522.45	11.75	10	149360	26162.45
Sağlık Tesisleri Alanı	3	%0.36	5649.95	0.38	1.5	22404	-16754.05
Kültürel Tesis Alanları	1	%0.34	5227.13	0.35	0.75	11202	-5974.87
Sosyal Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	11202	-11202
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	29872	-29872
İbadet Yeri	4	%0.57	8897.15	0.6	0.5	7468	1429.15
Teknik Alt Yapı	3	%0.16	2423.25	0.16	1	14936	-12512.75
Lise	2	%0.92	14337.94	0.96	2	29872	-15534.06

G7. Bölüm

G7 bölgesi içerisinde büyük oranda gelişme konut alanları planlanmıştır. Bu bölgede de TOKİ konutları yer almakta olup, eğimli bir yapı mevcuttur (Şekil 35).

Şekil 35. G7 bölgesi alan sınırı

G7 bölgesi 143.8 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 12213 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 84 kişi/ha 'dır. G7 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede planlanan açık ve yeşil alanlar ile ibadet alanlarının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 12,89 m²'dir ve mevzuatta yer

alan standardı sağlamaktadır. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %10,94'ünü oluşturmaktadır (Tablo 28).

Tablo 28. G7 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI				ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ				1/1000			
BÖLGESİ				G7			
PLANLAMA ALANI				1441492.85			
PLAN NÜFUSU				12213			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart	Olmaması Gereken (m ²)	Fark
Anaokulu	0	%0	0	0	0.5	8106.5	-8106.5
İlkokul	2	%1.02	14867.52	1.2	2	24426	-9758.48
Ortaokul	1	%0.68	9847.43	0.81	2	24426	-14578.57
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	36	%10.92	157388.3	12.89	10	122130	35258.3
Sağlık Tesisleri Alanı	2	%0.21	3090.1	0.25	1.5	18319.5	-15229.4
Kültürel Tesis Alanları	1	%0.27	3690.61	0.32	0.75	9159.75	-5269.14
Sosyal Tesis Alanları	2	%0.24	3452.11	0.28	0.75	9159.75	-5707.64
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	24426	-24426
İbadet Yeri	2	%0.45	6430.91	0.53	0.5	8106.5	324.41
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	12213	-12213
Lise	1	%0.61	8824.1	0.72	2	24426	-15601.9

G8. Bölüm

G8 bölgesi gelişme konut alanları ve donatı alanlarından oluşmaktadır. Bölge kentin çıkışında yer almakta olup, kırsal yerleşim özelliği göstermektedir (Şekil 36).

Şekil 36. G8 bölgesi alan sınırı

G8 bölgesi 50.3 ha alan büyüklüğüne sahip olup, planlanan projeksiyon nüfusu 2781 kişidir. Alanın brüt yoğunluğu 55 kişi/ha 'dır. G8 bölgesinde donatı kontrolü yapıldığında bölgede planlanan ilkök, açık ve yeşil alanlar ile ibadet alanlarının standardı sağladığı tespit edilmiştir. Açık ve yeşil alanlar kişi başı 11,34 m²'dir ve mevzuatta yer alan

standardı sağlamaktadır. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %6.27'sini oluşturmaktadır (Tablo 29).

Tablo 29. G8 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI			ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI				
ÖLÇEĞİ			1/1000				
BÖLGESİ			G8				
PLANLAMA ALANI			500337.1				
PLAN NÜFUSU			2781				
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m²)	Kişi Bağı Alan (m²)	Standart Olması Gereken (m²)	Fark	
Anaokulu	1	%0.2	999.6	0.36	0.5	1300.5	-390.9
İlkokul	1	%1.16	5612.83	2.09	2	5562	250.83
Ortaokul	0	%0	0	0	2	5562	-5562
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	12	%6.3	31522.98	11.34	10	27810	3712.98
Sağlık Tesisleri Alanı	0	%0	0	0	1.5	4171.5	-4171.5
Kültürel Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	2085.75	-2085.75
Sosyal Tesis Alanları	0	%0	0	0	0.75	2085.75	-2085.75
Halk Eğitim Merkezi	0	%0	0	0	2	5562	-5562
İbadet Yeri	1	%0.51	2543.52	0.91	0.5	1300.5	1153.02
Teknik Alt Yapı	0	%0	0	0	1	2781	-2781
Lise	0	%0	0	0	2	5562	-5562

Aktif açık ve yeşil alanların bölgelere göre dağılımı incelendiğinde homojen ve sistemli bir dağılım sağlanmadığı görülmektedir. Aktif yeşil alan miktarları bölgelerin yüzölçümlerine oranlandığında en yüksek orana sahip bölgenin %13.02 oranla M2 bölgesi, en düşük orana sahip bölgenin ise % 0.33 oranla M5 bölgesi olduğu saptanmıştır. Meskun bölgeler içerisinde M2 ve M9 bölgelerinde, gelişme bölgelerinin ise hepsinde standardın plan kapsamında sağlandığı görülmektedir (Tablo 30).

Tablo 30. Bölgelere ilişkin aktif ve açık yeşil alan verileri

BÖLGELER	BÖLGE NÜFUSU	BÖLGE YÜZÖLÇÜMÜ (M ²)	BRÜT YOĞUNLUK (Kişi/HA)	AKTİF AÇIK VE YEŞİL ALANLAR(M2)	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN A.Y.A MİKTARI (M ²) / Kişi)	A.Y.A. MİKTARININ MAHALLE YÜZÖLÇÜMÜNE ORANI (%)
M1	15100	1244551.88	121	103489.74	6.85	8.32
M2	10156	924717.62	95	120297.53	11.84	13.01
M3	14156	1248962.56	113	74501.65	5.26	5.97
M4	27774	1801756.44	154	143701.38	5.17	7.98
M5	10979	1135028.99	96	3692.19	0.34	0.33
M6	36238	3198403.57	113	223325.61	6.16	6.98
M7	24014	1719718.24	139	124580.36	5.19	7.24
M8	35986	2357849.4	152	119988.78	3.33	5.09
M9	2926	541774.15	22	541774.15	19.83	10.71
M10	22907	2366604.87	96	119527.3	5.22	5.05
M11	7453	1599568.1	46	31511.11	4.23	1.97
G1	17351	1937661.53	89	262607.02	15.13	13.55
G2	26799	3042951.92	88	320564.72	11.96	10.53
G3	23655	2471302.33	95	259719.91	10.98	10.51
G4	5711	934496.26	61	79844.47	13.98	8.54
G5	8865	1507107.42	58	121927.42	13.75	8.09
G6	14936	1548598.45	96	187379.19	12.55	12.1

G7	12213	1437998.66	84	157388.3	12.89	10.94
G8	2781	502897.27	55	31522.98	11.34	6.27

2.5.2. Bölgelere Göre Mevcutta Yer Alan Kentsel Yeşil Alanlar Analizi

Bölgelerin yeşil alan verilerinin mevcut durumları incelenirken öncelikle bu alanların ayrımlarının yapılması gerekli olmuştur. Mevcut aktif olarak kullanılan yeşil alanların tespiti M bölgelerinde yapılan analizlerle belirlenmiştir. Plan kararlarında çocuk bahçesi, oyun alanı vb. gibi doğrudan hangi amaçlı kullanıldığına yönelik ayrıntılı tanımlama olmadığı, sadece yeşil alan tanımlamalarının olduğu anlaşılmaktadır. Bu yüzden mevcut yeşil alan durumu incelenirken kentin genel yapısı dikkate alınarak bölge bölge çocuk bahçesi ve oyun alanı, mahalle parkları ve kent parkları şeklinde 3 kategoriye ayrılarak analiz yapılmıştır. Google Earth verileri üzerinden ve Ordu Büyükşehir Belediyesinden elde edilen yeşil alan verileri kullanılarak tespitler ve ayrımlar yapılmıştır (URL-5, 2023). Bölgelerin mevcut nüfusları da yine Ordu Büyükşehir Belediyesi bünyesinde yer alan CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) verileri üzerinden alınan abonman sayıları kullanılarak elde edilmiştir.

M1. Bölge

M1 bölgesinde; 1 adet 6630 m² mahalle parkı, 903 m² ve 1183 m² büyüklüğünde 2 adet çocuk bahçesi ve oyun alanı olarak bulunurken, 3 adet mezarlık alanı ve refüj alanları ise bölgede bulunan pasif yeşil alanlardır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 3,99 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %0,7'sini oluşturmaktadır (Tablo 31).

Şekil 37. M1 bölgesi alan sınırı

Tablo 31. M1 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ						
PLAN ADI			ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI			
ÖLÇEĞİ			1/1000			
BÖLGE			M1			
PLANLAMA ALANI			1244551.88			
PLAN NÜFUSU			2186			
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m²)	Kişi Başı Alan (m²)	Standart Olması Gereken (m²)	Fark
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	3	%0.78	719.2	3.99	10	21860
						-13140.8

M2. Bölge

M2 bölgesinde; 2 adet 167 m² ve 292 m² çocuk bahçesi ve oyun alanı, 1 adet 1124 m² semt spor alanı, 1 adet 11574 m²'lik mahalle parkı, 1 adet mezarlık alanı ve refüj alanları yer almaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 3,5 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %1.43'ünü oluşturmaktadır (Tablo 32).

Şekil 38. M2 bölgesi alan sınırı

Tablo 32. M2 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGE	M2						
PLANLAMA ALANI	924717.62						
PLAN NÜFUSU	3775						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	2	%1.28	11868.35	3.14	10	37750	-25881.65

M3. Bölge

M3 bölgesinde; 3 adet çocuk bahçesi ve oyun alanı (1706 m², 1597 m², 506 m²), 7 adet mahalle park alanı (893 m², 5491 m², 1007 m², 346 m², 248 m², 708 m², 472 m²), 1 adet semt spor alanı (eski stadyum alanı) (34517 m²) ve 2 adet meydan alanı (643 m², 971 m²) bulunmaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 2,57 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %4.02'sini oluşturmaktadır (Tablo 33).

Şekil 39. M3 bölgesi alan sınırı

Tablo 33. M3 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGE	M3						
PLANLAMA ALANI	1248962.56						
PLAN NÜFUSU	19527						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	16	%1.25	15629.46	0.8	10	195270	-179640.54

M4. Bölge

M4 bölgesinde; 3 adet çocuk bahçesi ve oyun alanı (1162 m², 952 m², 159 m²), 7 adet mahalle park alanı (169 m², 2372 m², 4918 m², 7772 m², 4039 m², 20238 m², 892 m²), 1 adet mezarlık alanı bulunmaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 2.97 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %4.11'ini oluşturmaktadır (Tablo 34).

Şekil 40. M4 bölgesi alan sınırı

Tablo 34. M4 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGE	M4						
PLANLAMA ALANI	1801756.44						
PLAN NÜFUSU	24924						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	15	%4.11	74001.23	2.97	10	249240	-175238.77

M5. Bölge

Şekil 41' da yer alan M5 bölgesinde; 2 adet çocuk bahçesi ve oyun alanı (271 m², 444 m²), 2 adet mahalle park alanı (962 m², 1294 m²) ve refüj alanları yer almaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 0.16 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %0.38'ini oluşturmaktadır (Tablo 35).

Şekil 41. M5 bölgesi alan sınırı

Tablo 35. M5 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGE	M5						
PLANLAMA ALANI	1135028.99						
PLAN NÜFUSU	27399						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	5	%0.38	4267.89	0.16	10	273990	-269722.11

M6. Bölge

M6 bölgesinde; 6 adet çocuk bahçesi ve oyun alanı (987 m², 2255 m², 290 m², 1317 m², 925 m², 1681 m²), 13 adet mahalle parkı (12496 m², 696 m², 2512 m², 3398 m², 2777 m², 1638 m², 1413 m², 1282 m², 3689 m², 4935 m², 3786 m², 3200 m², 3866 m²) 1 adet rekreasyon alanı (19242 m²), 1 adet semt spor alanı (76271 m²) bulunmaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 4,03 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %4.27'sini oluşturmaktadır (Tablo 36).

Şekil 42. M6 bölgesi alan sınırı

Tablo 36. M6 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGE	M6						
PLANLAMA ALANI	3198403.57						
PLAN NÜFUSU	33904						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	20	%1,88	60247.94	1.78	10	339040	278792.08

M7. Bölge

M7 Bölgesinde; 3 adet çocuk bahçesi ve oyun alanı (1650 m², 835 m², 606 m²), 4 adet mahalle parkı (2223 m², 2682 m², 739 m², 1242 m²) ve 1 adet kent parkı (85086 m²), 1 adet rekreasyon alanı (756 m²) niteliği taşıyan alan ve refüj alanları bulunmaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 6.11 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %5,7'sini oluşturmaktadır (Tablo 37).

Şekil 43. M7 bölgesi alan sınırı

Tablo 37. M7 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGE	M7						
PLANLAMA ALANI	1719718.24						
PLAN NÜFUSU	16039						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	10	%5,7	98026.59	6.11	10	160390	-62363.41

M8. Bölge

M8 Bölgesinde; 3 adet çocuk bahçesi ve oyun alanı (292 m², 720 m², 319 m²), 11 adet park alanı, (1044 m², 3916 m², 328 m², 1090 m², 10272 m², 2462 m², 1969 m², 1311 m², 5278 m², 2366 m², 1305 m²) ,1 adet mezarlık alanı ve refüj alanları bulunmaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 0,94 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %1.38'ini oluşturmaktadır (Tablo 38).

Şekil 44. M8 bölgesi alan sınırı

Tablo 38. M8 bölgesi donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGE	M8						
PLANLAMA ALANI	2357849.4						
PLAN NÜFUSU	34535						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	15	%1.38	32614.76	0.94	10	345350	-312735.24

M9. Bölge

M9 Bölgesinde; 1 adet çocuk bahçesi ve oyun alanı (1068 m²), 1 adet mezarlık alanı bulunmaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 1.22 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %0,2'sini oluşturmaktadır (Tablo 39).

Şekil 45. M9 bölgesi alan sınırı

Tablo 39. M9 kontrolü donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI			ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI				
ÖLÇEĞİ			1/1000				
BÖLGE			M9				
PLANLAMA ALANI			541774.15				
PLAN NÜFUSU			876				
Alan Adı		Adet	Oran	Durum (m²)	Kişi Başı Alan (m²)	Standart Olması Gereken (m²)	Fark
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar		1	%0.2	1068.37	1.22	10	8760
							-7691.63

M10. Bölge

M10 Bölgesinde; 4 adet mahalle parkı (2545 m², 2132 m², 2803 m², 3619 m²) ve 1 adet semt spor alanı (5525 m²) ve refüj alanları bulunmaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 1,64 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %0.57'sini oluşturmaktadır (Tablo 40).

Şekil 46. M10 bölgesi alan sınırı

Tablo 40. M10 kontrolü donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ							
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA İMAR PLANI						
ÖLÇEĞİ	1/1000						
BÖLGE	M10						
PLANLAMA ALANI	2366604.87						
PLAN NÜFUSU	8284						
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark	
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	5	%0.57	13574.36	1.64	10	82840	-69265.64

M11. Bölge

M11 Bölgesinde; 1 adet mahalle parkı (3159 m²), 1 adet semt spor alanı (10042 m²) bulunmaktadır. Mevcut verilere göre bölgede kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 7.03 m²'dir. Kentsel yeşil alanlar toplam alanın %0,83'ünü oluşturmaktadır (Tablo 41).

Şekil 47. M11 bölgesi alan sınırı

Tablo 41. M11 kontrolü donatı kontrolü tablosu

DONATI KONTROLÜ						
PLAN ADI	ALTINORDU (ORDU) UYGULAMA IMAR PLANI					
ÖLÇEĞİ	1/1000					
BÖLGE	M11					
PLANLAMA ALANI	1599568.1					
PLAN NÜFUSU	1879					
Alan Adı	Adet	Oran	Durum (m ²)	Kişi Başı Alan (m ²)	Standart Olması Gereken (m ²)	Fark
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	1	%0,2	3159.9	1.68	10	18790
						-15630.1

Genel bir değerlendirme yapıldığında; M10 ve M11 bölgeleri dışında diğer bölgelerde çocuk bahçesi ve oyun alanı yer almaktadır. Bölgeler içerisinde en küçük çocuk bahçesi ve oyun alanı büyüklüğü 271 m² iken en büyük 2255 m² 'dir. M9 bölgesi dışında ise mahalle parkı tüm bölgelerde yer almaktadır. En küçük mahalle parkı 328 m² ile M8 bölgesinde yer alırken, en büyük mahalle parkı 12496 m² ile M6 bölgesinde yer almaktadır. Semt spor alanı ise 11 bölgenin 5 tanesinde bulunmaktadır. Kent park özelliği gösteren tek yeşil alan M7 bölgesi sınırları içerisinde (Tablo 42).

Mevcut durumda aktif olarak kullanılan park alanlarının her bölge için yetersiz olduğu görülmektedir. Kentsel yeşil alan standartları mevzuatta yer alan standartların çok altındadır. Meskun bölgelerde planlanan yeşil alanların kamu eline geçmesi hususunda ekonomik ve mevzuat açısından güçlükler bulunduğundan, bu alanlarda yeşil alanların imar planlarında yer alan büyüklüklere ulaşması genellikle mümkün olmamaktadır.

Tablo 42. Meskun bölgeler mevcut durum analizi

BÖLGE	NÜFUS	YÜZÖLÇÜMÜ (M2)	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI		MAHALLE PARKI		SEMT SPOR ALANI		KENT PARK	
			ADET	YÜZÖLÇÜMÜ (M2 ARALIĞI)	ADET	YÜZÖLÇÜMÜ (M2 ARALIĞI)	ADET	YÜZÖLÇÜMÜ (M2 ARALIĞI)	ADET	M2 ARALIĞI
M1	2186	1244551.88	2	903-1183	1	6630	X	X	X	X
M2	3775	924717.62	2	167-292	1	11574	1	1124	X	X
M3	19527	1248962.56	3	506-1706	7	346-5491	1	34517	X	X
M4	24924	1801756.44	3	159-1162	7	169-7772	X	X	X	X
M5	27399	1135028.99	2	271-444	2	962-1294	X	X	X	X
M6	33904	3198403.57	6	290-2255	13	696-12496	1	76271	X	X
M7	16039	1719718.24	3	606-1650	4	739-1242	X	X	1	85086
M8	34535	2357849.4	3	292-720	11	328-5278	X	X	X	X
M9	876	541774.15	1	1068	X	X	X	X	X	X
M10	8284	2366604.87	X	X	4	2132-3619	1	5525	X	X
M11	1879	1599568.1	X	X	1	3159	1	10042	X	X

2.5.3. Bölgelere Göre İmar Planında Yer Alan Kentsel Yeşil Alanların Standartlara Uygunluğu Analizi

Yeşil alanlara ilişkin standartlar günümüz mevzuatı çerçevesinde incelendiğinde eksiklikler olduğu görülmektedir. İmar planları hazırlanırken yeşil alanların kademelere ayrılarak planlanması zorunluluğu mevzuat kapsamında bulunmamaktadır. Kent bütününde bütün kullanıcıların yeşil alan ihtiyaçlarını ve erişilebilirliğini aynı ölçüde karşılamak adına kanun ve yönetmeliklerde bu standartların düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda; Altınordu 1/1000 ölçekli uygulama imar planından ayrılan bölgeler üzerinde analiz yapabilmek adına literatür çalışması sonucunda elde edilen bilgiler ışığında Tablo 43’de yer alan standartlar kullanılmıştır.

Tablo 43. Parklara ilişkin standartlar

Parklar	Etkili Hizmet Alanı Yarıçapı (m)	Kullanıcıların Yaş Grubu	Kişi Başına Büyüklük (m2/kişi)	Hizmet Edilen Nüfus	İdeal Büyüklük (Dönüm)
Çocuk Bahçesi	200-600	0-3; 4-7; 8-15	4	Mahalle	8-16
Spor Alanı	2000	7 ve üstü	4	Kent Bütünü	40-60
Mahalle Parkı	500-1.500	Bütün yaşlar	8-12	3500-5000 Kişi	20-40
Semt Parkı	1.000-2.500	Bütün yaşlar	10-20	15.000-30.000	160-400
Kent Parkı	1.000-10.000	Bütün yaşlar	80	Tüm Kent	40-800
Bölge Parkı	25.000-100.000	Bütün yaşlar	750-3.000	Bölge	2.000-4.000
Milli Park	Tüm Ülke	Bütün yaşlar	Değişken	Ülke	Değişken
Kaynak: (Ersoy, 2022)					

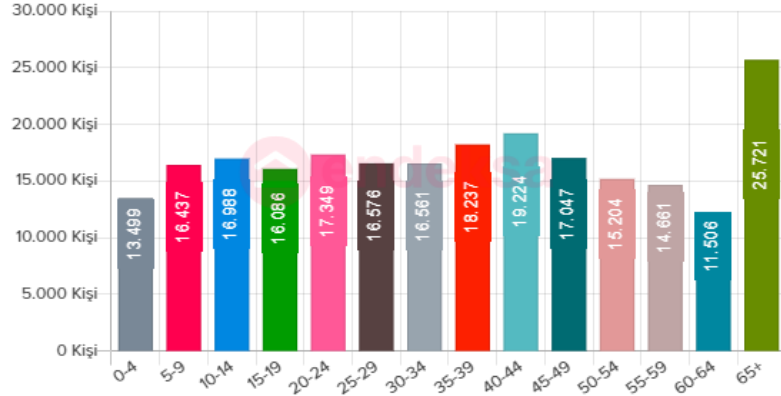
Analiz kapsamında değerlendirilen çocuk bahçesi ve oyun alanları ile mahalle parklarında bulunan tesisler ve faaliyetler şunlardır:

Çocuk Bahçesi ve Oyun Alanı: Çocukların yaşlıtlarına göre rahatça yeteneklerinin geliştirebilmesine, aktif oyun faaliyetlerine katılabilmelerine imkan tanıyan, oyun araçları, kum havuzları ve bitki örtüsüyle donatılmış alanlardır. Konut alanları içinde ana ulaşım ağı dışında, araç trafiğinin çok yoğun olmadığı yerlerde olmalıdır.

Mahalle Parkları: Gezi yerleri, çay bahçesi, bisiklet yolu, küçük çapta piknik alanı ve çocuk bahçesi gibi tesisleri içine alan ve bütün mahalleye hizmet eden daha büyük ölçekli parklardır. Konut yoğunluğunu azaltacak ve mahalleli kullanıcıların erişilebilirliğinin sağlandığı bölgelerde konumlanmalıdır (Ersoy, 2022).

Analiz kapsamında bölgeler içerisinde olması gereken çocuk bahçesi ve oyun alanı ve mahalle parkı, “kişi başına büyüklük-ideal büyüklük-olması gereken alan büyüklüğü” parametreleri kapsamında incelenmiştir. Literatür araştırması sonucu çocuk bahçesi ve oyun alanları için kişi başına büyüklük 4 m², ideal büyüklük 8.000-16.000 m², mahalle parkları için ise kişi başına büyüklük 8-12 m², ideal büyüklük 20.000-40.000 m² olarak kabul edilmiştir. 11 meskun bölge ve 8 gelişme bölgesi içinde planlanan kentsel yeşil alanlar ile olması gereken çocuk bahçesi ve oyun alanı ile mahalle parkları karşılaştırılmıştır.

Kentsel yeşil alanlar yaş gruplarının ihtiyacına göre analiz edilmiştir. TÜİK’ten alınan verilere dayanarak Altınordu İlçesinin yaş gruplarına göre nüfus dağılımı incelendiğinde; 0-14 yaş arası nüfusun toplam nüfusun %20’sini oluşturduğu Şekil 48’de görülmektedir (Endeksa, 2023) Bu kapsamda Çocuk Bahçesi ve Oyun Alanı ihtiyacı 2040 yılı projeksiyon nüfusu olarak belirlenen 320.000 kişi üzerinden hesaplanarak bir değerlendirme yapılmıştır. 11 mevcut ve 8 gelişme bölgesinde toplam 2.543.579 m² aktif açık ve yeşil alan planlanmıştır. 320.000 olarak kabul edilen projeksiyon nüfusunun 64.000’i 0-14 yaş arası nüfus aralığıdır. Kişi başına olması gereken çocuk bahçesi ve oyun alanı büyüklüğü 4 m²/kişi kabulüyle bakıldığında; 256.000 m² alan ihtiyacı doğmaktadır. 14 yaş üstü nüfus için ise gerekli aktif yeşil alan miktarının kişi başı en az 8 m² olması gerektiği kabulüyle; 2.048.000 m² mahalle parkına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Toplam 320.000 kişi için olması gereken aktif yeşil alan büyüklüğü en az 2.304.000 m² olarak hesaplanmıştır. Planlanan ise 2.543.579 m² olduğundan ihtiyacı plan genelinde m² açısından karşıladığı görülmektedir. Bölgeler ölçeğinde incelediğimizde ise meskun bölgeler arasında yer alan M2 ve M9 bölgelerinde planlanan yeşil alanların ve gelişme bölgelerinin tümünde planlanan yeşil alanların yeterli olduğu görülmektedir (Tablo 44).

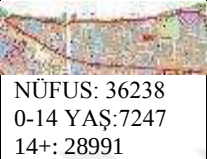
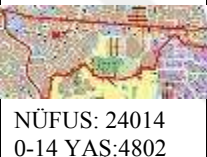
Şekil 48. Altınordu İlçesi yaşa göre 2023 yılı nüfus dağılımı grafiği (URL-3, 2023)

Tablo 44. Bölgelere göre imar planında yer alan yeşil alanların standartlara uygunluğu analizi

		KİŞİ BAŞINA BÜYÜKLÜK (M2/KİŞİ)	İDEAL BÜYÜKLÜK (M2)	OLMASI GEREKEN ALAN BÜYÜKLÜĞÜ (M2)	OLMASI GEREKEN TOPLAM ALAN BÜYÜKLÜĞÜ (M2)	PLANLANAN TOPLAM ALAN (M2)
M1 NÜFUS:15100 0-14 YAŞ: 3020 14+: 12080	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	12080	108720	103489.74 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	96640		
M2 NÜFUS:10156 0-14 YAŞ:2031 14+:8125	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	8124	73124	120297.53 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	65000		
M3	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	11324	93431	74501.65

 NÜFUS: 14156 0-14 YAŞ:2831 14+:11325	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	90600		(YETERSİZ)
M4 NÜFUS: 27774 0-14 YAŞ:5554 14+: 22220	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	22216	199976	143701.38 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	177760		

Tablo 44'ün devamı

M5 NÜFUS:10979 0-14 YAŞ:2195 14+:8784	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	8780	79052	3692.19 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	70272		
M6 NÜFUS: 36238 0-14 YAŞ:7247 14+: 28991	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	28988	260916	223325.61 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	231928		
M7 NÜFUS: 24014 0-14 YAŞ:4802 14+: 19212	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	19208	172904	124580.36 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	153696		
M8 NUFUS:35986 0-14 YAŞ:7197 14+: 28789	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	28788	259100	119988.78 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	230312		
M9 NÜFUS:2926 0-14 YAŞ:585 14+: 2341	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	2340	21068	58009.33 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	18728		
M10 NÜFUS:22907 0-14 YAŞ:4581 14+: 18326	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	18324	164932	119527.3 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	146608		

Tablo 44'ün devamı

M11 NÜFUS:7453 0-14 YAŞ:1490 14+: 5963	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	5960	53664	31511.11 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	47704		
G1 NUFUS:17351 0-14 YAŞ:1490 14+: 15861	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	5960	132848	262607.02 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	126888		
G2 NÜFUS:26799 0-14 YAŞ:5359 14+: 21440	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	21436	192956	320564.72 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	171520		
G3 NÜFUS:23655 0-14 YAŞ:4731 14+: 18924	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	18924	170316	259719.91 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	151392		
G4 NÜFUS:5711 0-14 YAŞ:1142 14+: 4569	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	4568	41120	79844.47 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	36552		

Tablo 44'ün devamı

G5 NÜFUS: 8865 0-14 YAŞ:1773 14+: 7092	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	7092	63828	121927.42 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	56736		
G6 NÜFUS: 14936 0-14 YAŞ:2987 14+: 11949	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	11948	107540	187379.19 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	95592		
G7 NÜFUS: 12213 0-14 YAŞ:2442 14+: 9771	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	9768	87936	157388.3 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	78168		
G8 NÜFUS:2781 0-14 YAŞ:556 14+: 2225	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	2224	20024	31522.98 (YETERLİ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	17800		

2.5.4. Bölgelere Göre Mevcutta Yer Alan Kentsel Yeşil Alanların Standartlara Uygunluğu Analizi

Çalışma alanında yapılan üçüncü analizde ise meskun alanlarda yer alan mevcut nüfuslar üzerinden 0-14 yaş ve 14 yaş üstü kişi sayıları hesaplanmıştır. Literatür araştırması sonucu kabul edilen; çocuk bahçesi ve oyun alanı ile mahalle parkı toplam alanları kişi başı olması gereken büyüklükler üzerinden hesaplanmıştır. Mevcut durumda bölgeler içerisinde yer alan çocuk bahçesi ve oyun alanı ile mahalle parkı büyüklükleri kıyaslanmış olup, hiçbir bölgede olması gereken toplam alan büyüklüğünün sağlanamadığı görülmüştür (Tablo 45).

Tablo 45. Bölgelere göre mevcutta yer alan yeşil alanların standartlara uygunluğu analizi

		KİŞİ BAŞINA BÜYÜK LÜK (M2/KİŞ İ)	İDEAL BÜYÜK LÜK (M2)	OLMASI GEREKEN ALAN BÜYÜKLÜĞÜ (M2)	OLMASI GEREKEN TOPLAM ALAN BÜYÜKLÜĞÜ (M2)	MEVCUT TOPLAM ALAN (M2)
M1 NÜFUS:2186 0-14 YAŞ: 437 14+: 1750	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	1748	15748	8716 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	14000		
M2 NÜFUS:3775 0-14 YAŞ: 755 14+: 3020	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000-16000	3020	27180	12033 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000-40000	24160		

Tablo 45'in devamı

M3 NÜFUS:19527 0-14 YAŞ: 3905 14+: 15622	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	15620	140596	12974 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	124976		
M4 NÜFUS:24924 0-14 YAŞ: 4984 14+:19940	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	19936	179456	42673 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	159520		
M5 NÜFUS:27399 0-14 YAŞ: 5479 14+:21920	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	21916	197276	2971 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	175360		
M6 NÜFUS:33904 0-14 YAŞ: 6780 14+:27124	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	27120	244112	53143 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	216992		
M7 NÜFUS:16039 0-14 YAŞ: 3207 14+:12832	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	64156	166812	9977 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	102656		

Tablo 45'in devamı

M8 NÜFUS:34535 0-14 YAŞ: 6907 14+:27628	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	27628	248652	32672 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	221024		
M9 NÜFUS:876 0-14 YAŞ: 175 14+:701	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	700	6308	1068 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	5608		
M10 NÜFUS:8284 0-14 YAŞ: 1656 14+:6628	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	6624	59648	11099 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	53024		
M11 NÜFUS:1879 0-14 YAŞ: 375 14+:1504	ÇOCUK BAHÇESİ VE OYUN ALANI	4	8000- 16000	1500	13532	3159 (YETERSİZ)
	MAHALLE PARKI	8-12	20000- 40000	12032		

2.6. Yapılan Çalışmaların Bulguları-Anket Bölgelerinin Tespiti

Analiz çalışmalarının bulguları değerlendirilerek anket bölgeleri seçilmiştir. Bulgular aşağıda yer almaktadır:

2021 yılı imar planı, mevzuatta yer alan erişilebilirlik kriterleri ve yapılan ağ analizi çalışması kapsamında değerlendirildiğinde plan genelinde erişilebilirliğin sağlandığı görülmektedir. Meskun alanda fiili durumda var olan kentsel yeşil alanlar erişilebilirlik açısından incelendiğinde ise M5 bölgesi ve M6 bölgesinin bir kısmı dışında erişilebilirliğin sağlandığı görülmektedir. M6 bölgesinde homojen bir yeşil alan dağılımı olmasa da kıyıda yer alan rekreasyon alanlarından faydalanılmaktadır. M5 bölgesinde Konut+Ticaret kullanımının yoğunlukta olması ve bölgenin kıyıda yer alan rekreasyon alanlarına yakın olması sebebiyle bölge içerisinde kentsel yeşil alanların yer almadığı görülmektedir.

Plan geneline bakıldığında; aktif açık ve yeşil alan verilerinin kişi başı 10.97 m^2 olup, standardı sağladığı görülmektedir. Meskun alanlar özelinde yapılan değerlendirmede aktif yeşil alan verilerinin kişi başı ortalama 6.67 m^2 olduğu saptanmıştır. Gelişme alanlarında yer alan aktif ve yeşil alan verilerinin ortalamasının ise 12.88 m^2 olduğu görülmüştür. Meskun bölgeler arasında yalnızca 2 bölgede mevzuatta geçen kişi başı 10 m^2 standardının sağlandığı tespit edilmiştir. Belirlenen 8 adet gelişme bölgelerine bakıldığında ise hepsinin standardı sağladığı görülmektedir. Meskun alanlar içerisinde kişi başı en yüksek oranda kentsel yeşil alana sahip bölgeler sırasıyla M9 ve M2'dir. M9 bölgesinin yarısına yakını sosyal tesis alanı ve resmi kurum alanından oluşmaktadır. Dolayısıyla nüfus oranı az olduğundan kişi başı aktif açık ve yeşil alan oranı kişi başı 19.83 m^2 ile oldukça yüksek çıkmıştır. M2 bölgesi ise kentin batı girişinin planlı alanlarından oluşmakta olup, kişi başı $11,84 \text{ m}^2$ kişi başı aktif açık ve yeşil alana sahiptir. Gelişme alanları kendi içlerinde değerlendirildiğinde ise; en yüksek kişi başı aktif açık ve yeşil alan verisine sahip bölgenin 15.13 kişi/m^2 ile G1 bölgesi olduğu görülmektedir.

Kentsel yeşil alan verilerinin mevcut durumları incelenirken öncelikle bu alanların ayrılmalarının yapılması gerekliliği doğmuştur. Bu yüzden mevcut yeşil alan durumu incelenirken kentin genel yapısı dikkate alınarak bölge bölge çocuk bahçesi ve oyun alanı, mahalle parkları ve kent parkları şeklinde 3 kategoriye ayrılarak yapılan analiz sonucunda 11 bölgenin tamamında yeşil alanların yetersiz olduğu görülmektedir.

Literatür çalışması sonucunda elde edilen standartlar kullanılarak yeşil alanların yaş gruplarının ihtiyacına göre incelendiği analizde; M2 ve M9 bölgelerinde planlanan yeşil alanların ve gelişme bölgelerinin tümünde planlanan yeşil alanların yeterli olduğu tespit edilmiştir.

Son olarak meskun alanlar içerisinde mevcut durumda bulunan park alanları ve mevcut nüfus üzerinden yaş gruplarına göre yapılan yeterlilik analizinde bölgelerin tamamında yetersiz düzeyde yeşil alan bulunduğu tespit edilmiştir.

Analiz çalışmaları sonucunda genel bir değerlendirme yapıldığında ise; yeşil alanların standardı sağlamak adına gelişme bölgelerinde planlandığı, meskun alanlarda yetersiz olduğu ve sistemli bir planlama anlayışının yeşil alanlar için geliştirilmediği görülmektedir. Ayrıca 1/1000 ölçekli uygulama imar planı kapsamında aktif yeşil alanların park, rekreasyon, açık spor tesis alanı, meydan ve millet bahçesi olarak planlandığı, çocuk bahçesi lejantının planda yer almadığı görülmektedir. Donatı alanlarının kamuya aktarılmasında yaşanan güçlükler sebebiyle meskun alanda yeni park alanları oluşturulmasında sorunlar meydana gelmektedir. Bunun temel nedeni arsa maliyetlerinin yüksek olmasından kaynaklı kamulaştırılma yapılamaması veya yapıli çevre olmasından kaynaklı olarak 18. Madde uygulamasının yapılamamasıdır. Gelişme alanlarında ise 18.madde uygulamaları ile donatı alanlarının kamu eline geçirilmesi daha mümkün olduğundan kentsel yeşil alanlar çoğunlukla gelişme bölgelerinde planlanmaktadır. Bu yaklaşımın en önemli sorunu DOP'un mevzuatın önerdiği %45 oranının üzerinde çıkmasına neden olmaktadır. Bu da donatı alanlarının kamuya aktarımında sorunlar yaratmaktadır.

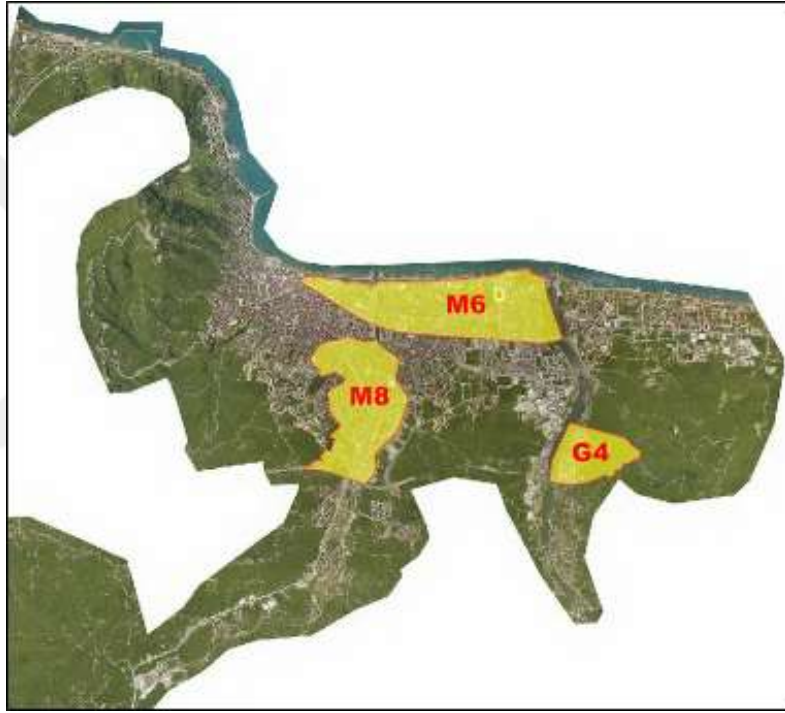
Plan genelinde kentsel yeşil alan standartları sağlansa dahi bölgelere dağılımı açısından eşitsizlikler oluşmaktadır. Bu durum yeşil alanlara her kullanıcının aynı oranda erişilebilirliğinin sağlanmasını mümkün kılmamaktadır.

Bütün yapılan analizler ışığında kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyinin tespit edilmesi amacıyla yapılacak olan anket çalışmasının alanları belirlenmiştir (Şekil 49).

Kıyının rekreasyon amaçlı olarak kullanılması ve yapılaşmasını tamamlamış olması sebebiyle, kıyının etkisinin de tespiti adına M6 bölgesi 1. anket bölgesi olarak seçilmiştir. Ayrıca bu bölge imar planında kişi başı 6,16 m² kentsel yeşil alan oranı ile M9 ve M2 bölgesinden sonra üçüncü en çok yeşil alan planlaması yapılan alan özelliği göstermektedir.

İkinci anket bölgesi ise M8 bölgesidir. Bu bölge imar planı donatı hesaplarında nüfusa göre kentsel yeşil alan planlamasında en yetersiz iki alandan biri olarak tespit edilmiştir. Ayrıca literatür kabulüyle test edilen çocuk bahçesi oyun alanı ve mahalle parkları yeterliliği mevcut durum analizinde de en düşük yeterliliğe sahip bölge olarak tespit edilmiştir.

Üçüncü anket bölgesi ise kısmen yapılaşmış gelişme alanlarından biri olan G4 bölgesidir. Bu bölgenin seçilme sebebi ise gelişme alanı olması ve mevcutta kullanılan 1 adet park alanının bulunmasıdır.

Şekil 49. Anket bölgeleri

2.7. Anket Çalışması

Yapılan analiz çalışmaları sonucunda farklı özellikler taşıyan meskun ve gelişme alanları arasında belirlenen bölgelerden donatı büyüklüğü ve dağılımı dikkate alınarak kentin farklı noktalarından bölgeler seçilerek yaşayanların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlikleri ve kullanıcı memnuniyetine yönelik anket çalışması yapılmıştır. Belirlenen 3 farklı bölgede; kent merkezi (yapılaşmasını tamamlamış), kent çeperi (gelişme alanı) ve ara bölgelerin (kısmen yapılaşmış) temsiliyeti olabilecek şekilde belirlenmiştir. Bu seçilen bölgeler kentsel yeşil alanların fiili durumları ve plandaki kararları dikkate alınarak seçilmiştir. M6 bölgesi 1. anket bölgesi, M8 bölgesi 2. anket bölgesi, G4 bölgesi ise 3. Anket bölgesidir.

Seçilen bölgelerde Ek-1’de yer alan anket çalışması yapılmıştır. Literatür taraması sonucu çalışmanın etki büyüklüğü hesaplanmış ve $Güç = 0.85$, $p < .05$, $d = 0.2$ etki büyüklüğü değerleri esas alınarak yapılacak olan araştırma için evreni en iyi şekilde tahmin edecek örneklem sayısı G-power 3.1 programı kullanılarak 720 olarak hesaplanmıştır. Verilerin toplanması basit tesadüfi yöntemle seçilen 15-85 yaş arası 734 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Anketörler havalardan elverdiği ölçüde 10 Ekim-10 Kasım 2023 tarihleri arasında anketleri tamamlamıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan demografik bilgi formu 11, yeşil alanlara dair bilgiler 8, parkı kullanım sıklığını etkileyen faktörler 6, yeşil alanın kullanıcı üzerine etkileri 7 sorudan olmak üzere ‘Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik ile Kentsel Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyeti Arasındaki İlişkinin İrdelenmesi’ anketi toplam 32 ifadeden oluşmaktadır.

Tablo 46. Evren sayısı bilinen örneklem belirlenmesi

Evren büyüklüğü	+0.03 örnekleme hatası (d)			+0.05 örnekleme hatası (d)			+0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3
	q=0.5	q=0.2	q=0.7	q=0.5	q=0.2	q=0.7	q=0.5	q=0.2	q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 Milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik (KYAE) kapsamında; yeşil alanları ziyaret etme sıklığı, yeşil alanda geçirilen zaman, parka ulaşımın nasıl sağlandığı ve en sık gidilen parka ulaşım süresi sorgulanmıştır.

Kentsel Yaşam Kalitesinin (KYK) yeşil alanlar bağlamında sorgulanması kapsamında yedi madde yöneltilerek katılma dereceleri sorulmuştur. Kişilerin katılma düzeylerinin sorgulandığı sorular şunlardır: “Yeşil alanların varlığı beni mutlu ediyor, yeşil alanlarda vakit geçirmek ruhsal durumumu etkiliyor, yeşil alanların varlığı çevreyi güzelleştiriyor, yeşil alanlar konut seçiminde önemli bir kriter, kentin diğer bölgeleriyle karşılaştırdığımda mahallemde yeterli düzeyde park olduğunu düşünüyorum, mahallemdeki parklar beklentimi karşılıyor, parka ulaşımımın rahat olması stres düzeyimi azaltıyor”.

Memnuniyet Düzeyi (KM) yeşil alanlar bağlamında sorgulanırken ise katılımcılara; mahallesinde yeterince park olup olmadığı, mahallesindeki parkların güvenli olup olmadığı, mahallesindeki parklara erişimin kolay olup olmadığı ve mahallesindeki parkların yeterince büyük olup olmadığı sorulmuştur. Bunun yanı sıra parktaki ve mahalledeki memnuniyet düzeylerinin seviyesi sorgulanmış olup, hangi kriterlere göre değişiklik gösterdiği irdelenmiştir.

Anket ölçeklerine dair Cronbach alfa iç tutarlılık değerleri sorgulanmıştır. Cronbach's alfa katsayısı güvenilirliği belirleme aşamasında sıklıkla tercih edilen bir yöntemdir. Fakat kolerasyon katsayısının hesaplanabilmesi için birkaç koşulun gerçekleşmesi gerekmekte olup, koşullar sağlanamasa dahi araştırmacıya alt sınır belirlemede Cronbach's alfa katsayısı kullanılmaktadır. Bu katsayının tercih edilme sebeplerine bakıldığında; yorumlanmasının çok kolay olması, özel sebepleri en az derecede içerdiği için objektif olması, ölçek düzenlemenin diğer analiz yöntemlerinden daha kolay

olması ve yöntemi kullananların yanlış yapıyor olma ihtimallerinin düşük olduğunu kabul etmeleri olarak sıralanmaktadır (Elma, 2019). Güvenilirlik kategorileri Tablo 47’de yer almaktadır.

Tablo 47. Güvenilirlik kategorileri sınıflandırılması

Cronbach’s Alpha	Güvenilirlik
$\alpha \geq 0,9$	Mükemmel
$0,9 > \alpha \geq 0,8$	İyi
$0,8 > \alpha \geq 0,7$	Kabul edilebilir
$0,7 > \alpha \geq 0,6$	Şüpheli
$0,6 > \alpha \geq 0,5$	Kötü
$0,5 > \alpha$	Güvenilmez

Tablo 48 incelendiğinde, Cronbach Alfa değerlerinin oldukça güvenilir olduğu, böylece kullanılan tüm ölçeklerin tamamının kabul edilebilir derecede güvenilirliği sağladığı görülmüştür.

Tablo 48. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve kullanıcı memnuniyeti ölçeklerine ait cronbach alfa iç tutarlılık değeri

Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı
KYAE	4	782
KYK	7	842
KM	6	815

2.8. Verilerin Analizi

Tüm istatistiksel analizler IBM SPSS 25.0 programı ile yapılmıştır. Araştırmada ilk olarak veri toplama araçlarının normal dağılım hipotezine uyup uymadığı çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmak suretiyle tespit edilmiş ve parametrik test yöntemleri tercih edilmiştir. Ardından veri toplama araçlarının güvenilirliği değerlendirilmiş ve daha sonrasında tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Son olarak da hipotez değerlendirmesi yapılmıştır. Hipotez değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki yöntem seçilmiştir. Bunlar;

Araştırma kapsamındaki kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin cinsiyet, medeni durum, çocuk durumu ve sık kullanılan yeşil alan değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği tespitinde normal dağılım varsayımını sağladığı için “bağımsız örneklem t testi” ile değerlendirilmiştir. Bağımsız örneklem t-testi, birbirinden bağımsız iki grubun ölçülmek istenen değişkene göre ortalama değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığını test etmek için kullanılan bir istatistiki araştırma yöntemidir. Türünün bağımsız olarak nitelendirilmesinin nedeni grupların birbiriyle bir ilişkisinin olmamasıdır (Gerald, 2018).

Araştırma kapsamındaki kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin eğitim, gelir, iş durumu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği normal dağılım varsayımını sağladığı için “tek yönlü varyans analizi” ile değerlendirilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla varyansların homojen olduğu durumlarda tamamlayıcı Post Hoc analizlerinden LSD, varyansların homojen olmadığı durumlarda tamamlayıcı Post Hoc analizlerinden Tamhane T2 tamamlayıcı analizleri kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi iki ya da daha fazla sayıda evren ortalamasına ilişkin hipotezlerin test edilmesinde kullanılan istatistiksel bir tekniktir. Bir bağımlı değişkenin, iki ya da daha fazla kategoriden oluşan bir bağımsız değişkene göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek kullanılmaktadır. Tek yönlü varyans analizinde bağımsız değişkenleri faktör ortalamaları temsil eder ve bireylerin gruplara tek bir şekilde yerleştirilmesi anlamında kullanılmaktadır (Shavelson, 2016).

Araştırma kapsamındaki kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı tespitinde normal dağılım varsayımını sağladığı için “pearson korelasyon analizi” ile değerlendirilmiştir. Korelasyon analizi; değişkenler arasındaki ilişki, bu ilişkinin yönü ve

şiddeti ile ilgili bilgiler veren istatistiki bir yöntemdir. İki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin yönü ve derecesi bu analiz ile incelenir (Öztürk, 2020).

Araştırma kapsamındaki kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesinin, memnuniyet düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi olup olmadığı tespitinde normal dağılım varsayımını sağladığı için “çoklu regresyon analizi” ile değerlendirilmiştir. Regresyon analizi uygulamanın kolay ve anlaşılır olması, hızlı bir şekilde sonuç vermesi nedeniyle tüm bilimler için oldukça önemli istatistiksel bir tekniktir. Bir bağımlı değişken ile bir veya birden çok bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen analizde yer alan değişkenler arasında bir sebep-sonuç ilişkisi vardır ve bu ilişki matematiksel bir model ile açıklanmaktadır. Bir bağımlı değişken ve bir bağımsız değişkenden oluşan model basit regresyon modeli, bir bağımlı değişken ve birden çok bağımsız değişkenden oluşan model ise çoklu regresyon modeli olarak tanımlanmaktadır (Hoş, 2020).

Ulaşılan bütün sonuçlarda istatistiki anlamlılık $p < 0,05$ seviyesinde kabul edilmiştir.

Verilerin dağılımı 50’den fazla bir örneklem olması nedeniyle Kolmogrov-Smirnov normallik testi yapılarak belirlenmiştir. Normal dağılım analizi sonucunda ortalama-medyanın birbirine yakınlığı ve basıklık ile çarpıklığın ± 1 arasında olması gerekliliği incelendiğinde; değişkenlere göre bu değerlerin normal dağılıma uyduğu görülmektedir (Tablo 49). Çalışma için normal dağılıma uygun parametrik testler kullanılmıştır (George & Mallery, 2010)

Tablo 49. Verilerin dağılımına ait normallik testleri sonucu

Deği şkenler	İstatistik	df	p	Ort.	Medyan	Min.	Maks.	Çarpıklık	B asıklık
K.Y									0
.A.E	0,14	734	0,00	4,12	4,17	1	5	-1,03	,96
K.Y									-
.K	0,06	734	0,00	2,90	3	1	5	0,06	0,76
K.									0
M.	0,09	734	0,00	4,03	4	1	5	-0,48	,23

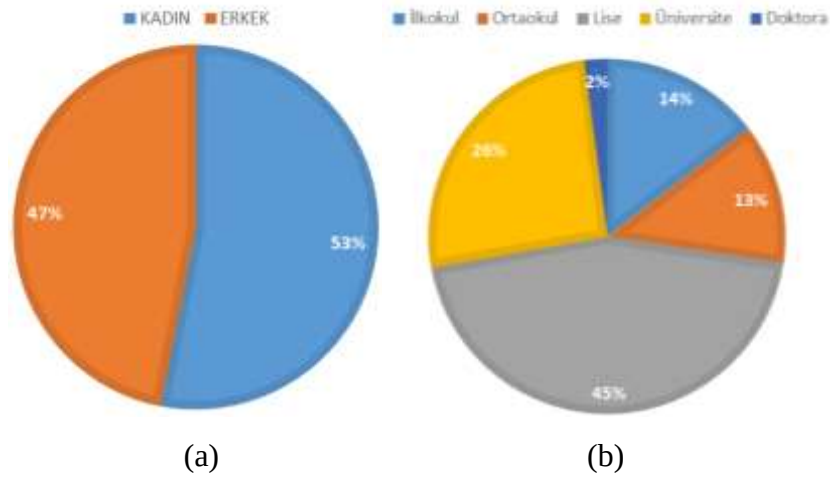
3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet yönünden katılımcıların oranı birbirine yakın olup 390 kişi ile kadın katılımcı sayısı daha fazladır. Katılımcıların büyük çoğunluğu %44,80 oran ile lise mezunudur (Şekil 50) (Tablo 50).

Tablo 50. Cinsiyet ve eğitim durumu

		N	N (%)
Cinsiyet	Kadın	390	53,10%
	Erkek	344	46,90%
Eğitim	İlkokul	107	14,60%
	Ortaokul	94	12,80%
	Lise	329	44,80%
	Üniversite	189	25,70%
	Doktora	15	2,00%

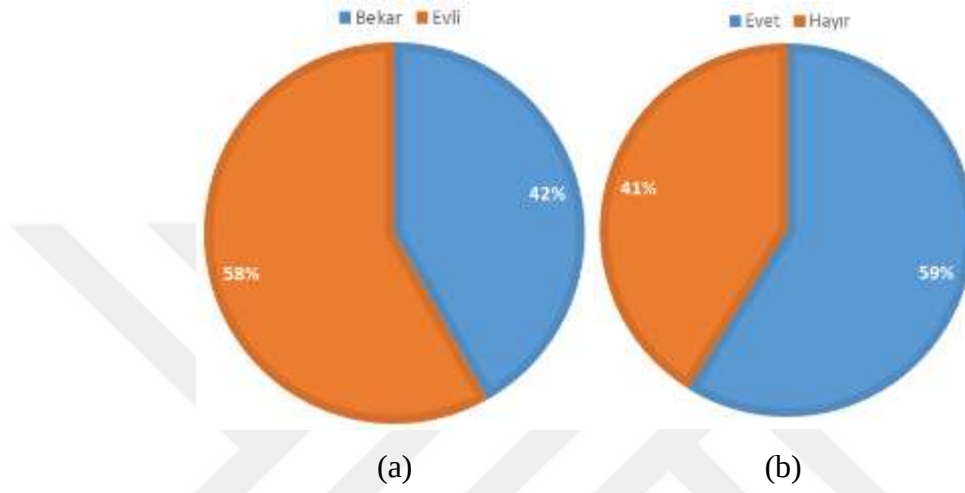

Şekil 50. Katılımcıların cinsiyet dağılımı (a), katılımcıların eğitim durumu(b)

Medeni durumlara bakıldığında evli katılımcıların %58,20 oranla bekar katılımcılardan daha fazla olduğu görülmektedir. Çocuğu olan katılımcı sayısı %58,90 oran ile çocuğu olmayan katılımcı sayısından fazladır (Şekil 51) (Tablo 51).

Tablo 51. Medeni durum ve çocuk durumu

		N	N (%)
Medeni durum	Bekar	307	41,80%
	Evli	427	58,20%
Çocuk durumu	Evet	431	58,90%
	Hayır	301	41,10%

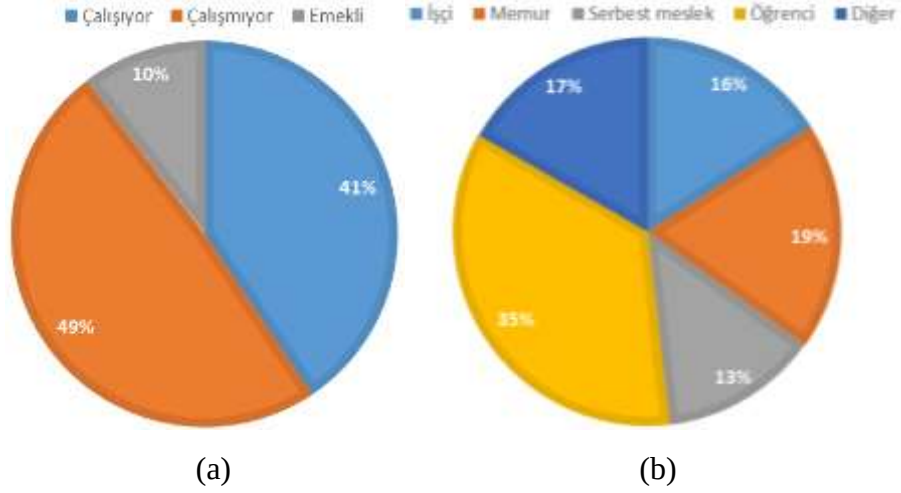

Şekil 51. Katılımcıların medeni durumu (a), katılımcıların çocuk sahibi olma durumu (b)

İş durumuna bakıldığında %49 oran ile çalışmayanların oranının yüksek olduğu, çalışanlar arasında ise en yüksek oranın %19 oranla memurlara ait olduğu görülmektedir (Şekil 52) (Tablo 52).

Tablo 52. İş ve meslek durumu

		N	N (%)
İş durumu	Çalışıyor	297	40,60%
	Çalışmıyor	358	49,00%
	Emekli	76	10,40%
Meslek	İşçi	78	15,90%
	Memur	93	19,00%
	Serbest meslek	65	13,30%
	Öğrenci	172	35,10%
	Diğer	82	16,70%

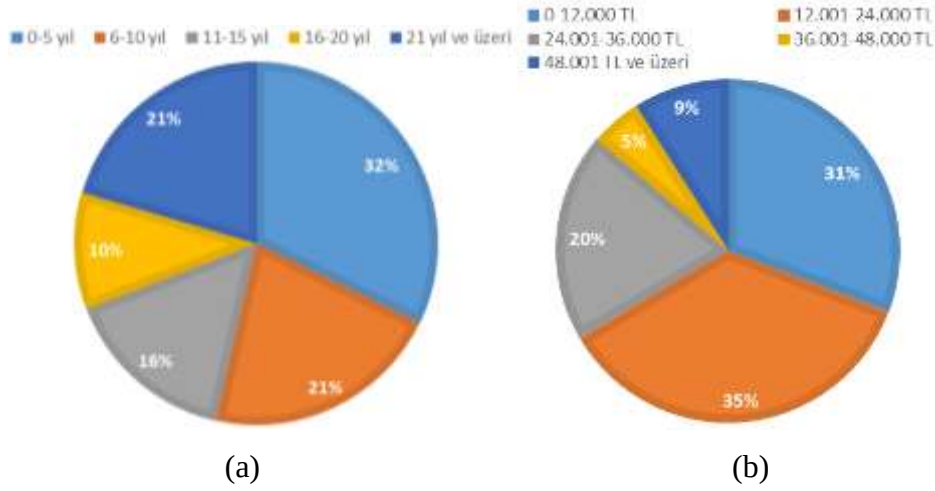

Şekil 52. Katılımcıların iş durumu (a), katılımcıların mesleği (b)

Katılımcıların bulundukları mahalledeki yaşama süreleri birbirine yakın olup, 236 kişi sayısı (%32) ile en yüksek oran 0-5 yıl seçeneğine aittir. Katılımcıların mahallerinde 20 yılın üzerinde kalanların oranı da %21 gibi yüksek sayılacak bir orandır. Aylık toplam geliri 12001-24000 TL (2023 yılı) arasında olan katılımcı sayısı %35,70 ile en yüksek orana sahiptir (Şekil 53) (Tablo 53).

Tablo 53. Mahallede yaşama süresi ve aylık toplam gelir durumu

		N	N (%)
Mahallede yaşama süresi	0-5 yıl	236	32,20%
	6-10 yıl	157	21,40%
	11-15 yıl	114	15,60%
	16-20 yıl	76	10,40%
	21 yıl ve üzeri	150	20,50%
Aylık toplam gelir	0-12.000 TL	226	30,80%
	12.001-24.000 TL	262	35,70%
	24.001-36.000 TL	145	19,80%
	36.001-48.000 TL	35	4,80%
	48.001 TL ve üzeri	66	9,00%

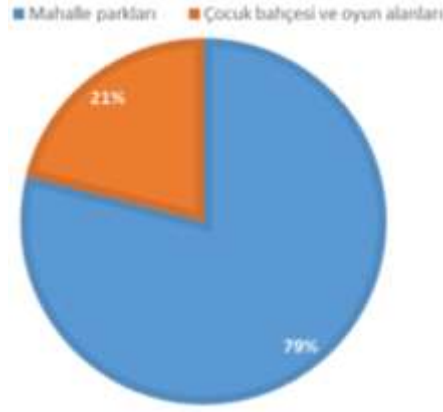

Şekil 53. Katılımcıların mahallede yaşama süresi (a), katılımcıların aylık toplam geliri (b)

Katılımcılarının büyük bir kısmının (%41,70) hafta sonu park alanlarını ziyaret ettiği tespit edilmiştir. Bu durum kullanıcıların %40,60'ının çalışıyor olmasından kaynaklanmakta olup, ayrıca Doğu Karadeniz Bölgesinin geleneksel yapısından ötürü hafta sonları %28,10 gibi yüksek sayılacak bir oranda köyüne/şehir dışına giderim sonucu çıkmaktadır. En sık kullanılan park alanlarının %79 gibi büyük bir oranla mahalle parkları olduğu cevabı alınmıştır (Şekil 54) (Tablo 54).

Tablo 54. Hafta sonu aktiviteleri ve sık kullanılan park alanları

		N	N (%)
Hafta sonu	Parka giderim	306	41,70%
	Kursa giderim	46	6,30%
	Köyüne/şehir dışına giderim	206	28,10%
	Ev işi yaparım	78	10,60%
	Spor yaparım	98	13,40%
Sık kullanılan yeşil alan	Mahalle parkları	580	79,00%
	Çocuk bahçesi ve oyun alanları	154	21,00%

(a)

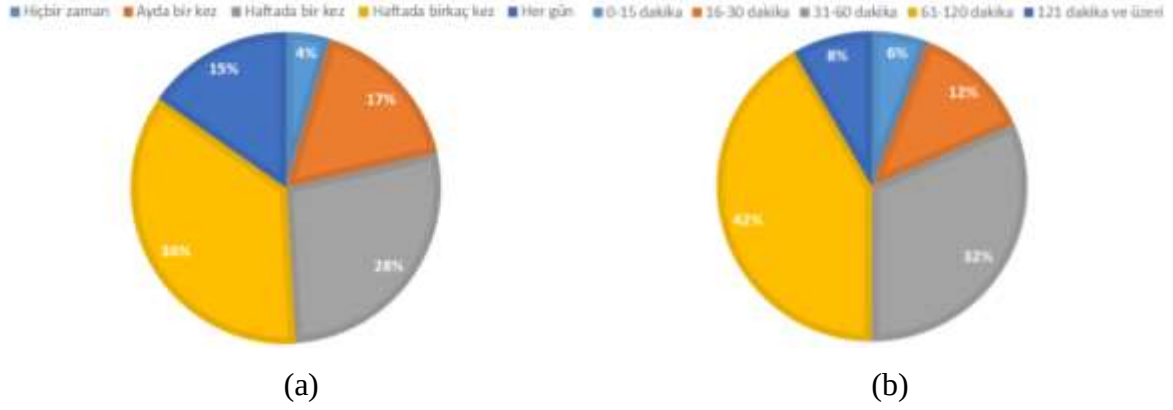
(b)

Şekil 54. Katılımcıların hafta sonu aktiviteleri (a), katılımcıların sık kullandıkları park alanı (b)

Park alanlarının ziyaret sıklığı sorulduğunda ise %35,70 ile en çok verilen cevap haftada birkaç kez cevabı olmuştur. Katılımcıların birçoğunun parkta 60-120 dakika (1-2 saat) zaman aralığından vakit geçirdiği görülmektedir (%41,60) (Şekil 55) (Tablo 55).

Tablo 55. Ziyaret sıklığı ve geçirilen zaman

		N	N (%)
Ziyaret sıklığı	Hiçbir zaman	34	4,60%
	Ayda bir kez	123	16,80%
	Haftada bir kez	203	27,70%
	Haftada birkaç kez	262	35,70%
	Her gün	112	15,30%
Geçirilen zaman	0-15 dakika	43	5,90%
	16-30 dakika	92	12,60%
	31-60 dakika	232	31,70%
	61-120 dakika	305	41,60%
	121 dakika ve üzeri	61	8,30%

Şekil 55. Katılımcıların yeşil alanları ziyaret sıklığı (a), katılımcıların yeşil alanda geçirdikleri vakit (b)

3.2. Katılımcıların Yaş Dağılımı

Katılımcıların yaşlarının tanımlayıcı istatistikleri incelenmiştir. Buna göre; katılımcıların yaşları ortalaması $34,55 \pm 14,94$ en düşük 15, en fazla 85 yaşında olduğu belirlenmiştir (Tablo 56).

Tablo 56. Araştırma kapsamındaki kişilerin yaş dağılımı

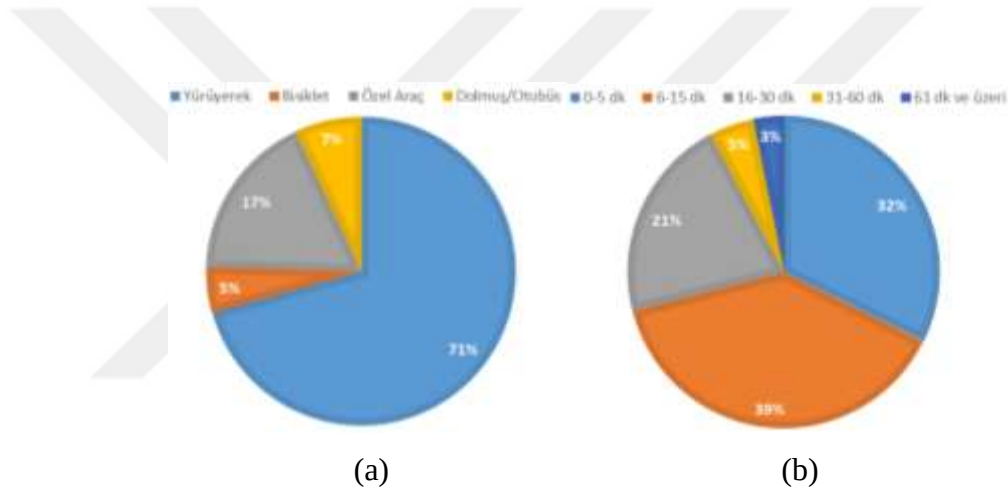
	N	Min.	Maks.	Ort.	Std. Sapma
Yaş	734	15	85	34,55	14,94

3.3. Katılımcıların Park Ulaşımına Ait Bilgilerinin Dağılımı

Araştırma kapsamındaki kişilerin park ulaşımına ait bilgilerinin dağılımına bakıldığında parka yürüyerek ulaşımını sağlayanların katılımcıların %70,7'sini oluşturduğu görülmektedir. Katılımcılar en sık gittiği parka ulaşımını en yüksek oranla 6-15 dk. arasında gerçekleştirmektedir (%38,7) (Şekil 56).

Tablo 57. Katılımcıların park ulaşımına ait bilgileri

		N	N (%)
Park ulaşımı	Yürüyerek	519	70,7%
	Bisiklet	35	4,8%
	Özel araç	129	17,6%
	Dolmuş/otobüs	51	6,9%
En sık gidilen parka ulaşım	0-5 dk	237	32,3%
	6-15 dk	284	38,7%
	16-30 dk	156	21,3%
	31-60 dk	34	4,6%
	61 dk ve üzeri	23	3,1%

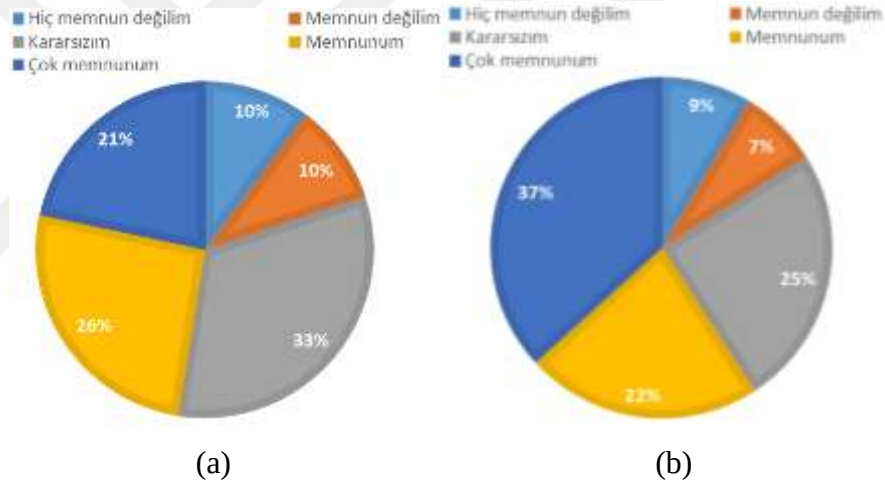

Şekil 56. Katılımcıların parka ulaşım şekli (a), katılımcıların en sık gittikleri parka ulaşım süresi (b)

En sık kullanılan parklara büyük oranda erişilebilirliğin sağlandığı, fakat kullanılan parklardaki memnuniyet düzeyi sorgulandığında ise kararsız kesimin çoğunlukta olduğu sonucuna varılmıştır. Kullanılan parkların niceliği kadar niteliğinin de oldukça önemli olduğu görülmektedir. Yaşadıkları mahalledeki memnuniyet düzeylerine bakıldığında ise %36,8 ile çok memnun oldukları cevabı alınmıştır (Şekil 57) (Tablo 58).

Tablo 58. Park memnuniyeti ve mahalle memnuniyeti

		N	N (%)
Park memnuniyeti	Hiç memnun değilim	75	10,2%
	Memnun değilim	71	9,7%
	Kararsızım	240	32,7%
	Memnunum	189	25,7%
	Çok memnunum	159	21,7%
Mahalle memnuniyeti	Hiç memnun değilim	63	8,6%
	Memnun değilim	55	7,5%
	Kararsızım	182	24,8%
	Memnunum	164	22,3%
	Çok memnunum	270	36,8%

Şekil 57. Katılımcıların park memnuniyeti (a), katılımcıların mahalle memnuniyeti (b)

3.4. Katılımcıların Bölgelere Göre En Sık Gidilen Parka Ulaşım Mesafelerinin Dağılımı

Araştırma kapsamındaki kişilerin en sık gittikleri park alanlarına ulaşım sürelerinin seçilen bölgelere göre dağılımı incelenmiştir. Buna göre, birinci bölgede bulunan katılımcıların %38,7'sinin en sık gittikleri parka ulaşım süresinin 6-15 dk. olduğu, ikinci bölgede bulunan katılımcıların %48,1'inin en sık gittikleri parka ulaşım süresinin 0-5 dk. olduğu, üçüncü bölgede bulunan katılımcıların ise %42,3'ünün en sık gittikleri parka ulaşım süresinin 6-15 dk. olduğu belirlenmiştir (Tablo 59).

Tablo 59. Katılımcıların parka ulaşım sürelerine ait bilgilerinin dağılımı

		En sık gidilen parka ulaşım					Toplam
Bölge		0-5 dk.	6-15 dk.	16-30 dk.	31-60 dk.	61 dk. ve üzeri	
1	n	90	121	79	18	5	313
	%	28,80%	38,70%	25,20%	5,80%	1,60%	100,00%
2	n	124	94	32	5	3	258
	%	48,10%	36,40%	12,40%	1,90%	1,20%	100,00%
3	n	23	69	45	11	15	163
	%	14,10%	42,30%	27,60%	6,70%	9,20%	100,00%
Toplam	n	237	284	156	34	23	734
	%	32,30%	38,70%	21,30%	4,60%	3,10%	100,00%

İkinci bölgede bulunan kişilerin en sık gittikleri park alanına ulaşım süresinin birinci ve üçüncü bölgede bulunan kişilere göre daha kısa olduğu görülmektedir.

3.5. Katılımcıların Park ve Mahalle Memnuniyet Düzeylerinin Bölgelere Göre Dağılımı

3.5.1. Katılımcıların Park Memnuniyet Düzeyleri

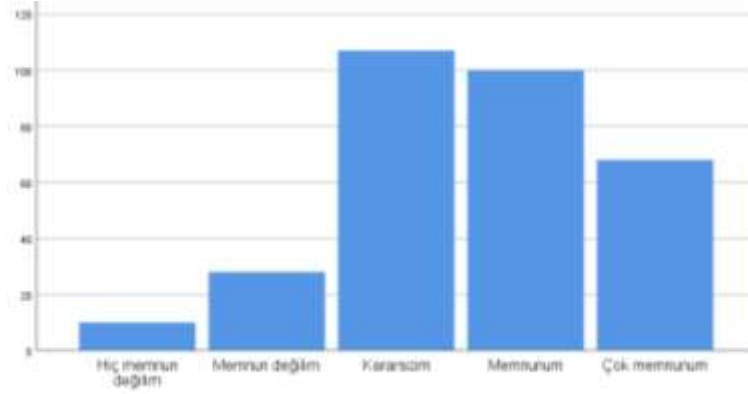
Araştırma kapsamındaki kişilerin en sık kullandıkları park alanlarındaki memnuniyet düzeyleri incelendiğinde Tablo 60'de görüldüğü gibi kararsız kesimin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Çok memnunum ve memnunum cevabı veren katılımcılar %47,4 gibi yüksek bir orana sahiptir. Katılımcıların sadece %10,2'lik kısmı hiç memnun olmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 60. Park memnuniyet durumu

Park memnuniyeti	f	%
Hiç memnun değilim	75	10,2
Memnun değilim	71	9,7
Kararsızım	240	32,7
Memnunum	189	25,7
Çok memnunum	159	21,7
Toplam	734	100

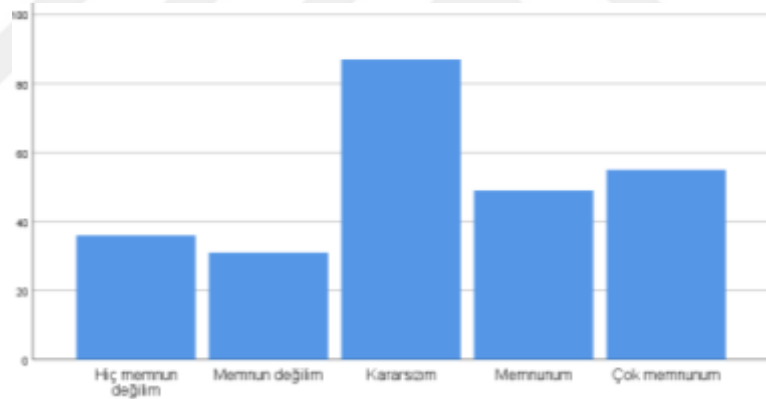
Bölgelere göre kullanıcıların en sık kullandıkları parklardaki memnuniyet düzeylerine bakıldığında ise (Tablo 61); birinci bölgede kararsız kesimin %34,2 ile en

yüksek oranda olduğu, memnuniyet cevabı verenlerin ise %31,9 ile ikinci sırada yer aldığı görülmektedir (Şekil 58).

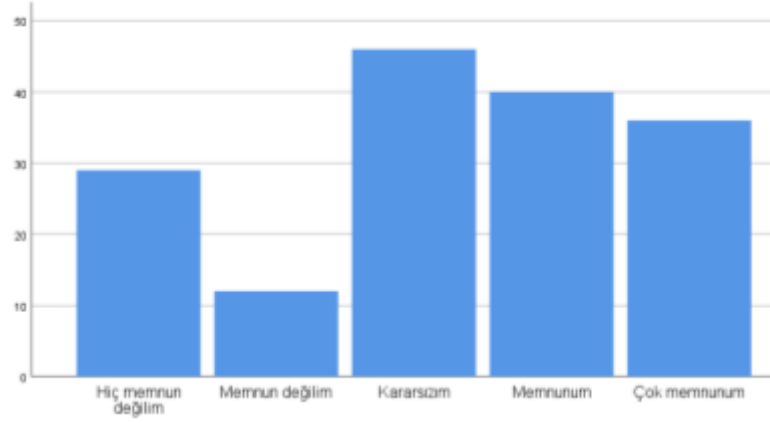
Şekil 58. 1. Bölgedeki park memnuniyet durumu

İkinci bölgede; %33,7 oranla kararsız kesimin çoğunlukta olduğu, ikinci sırada ise %21,3 ile çok memnuniyet cevabı verildiği görülmektedir (Şekil 59).

Şekil 59. 2. Bölgedeki park memnuniyet durumu

Üçüncü bölgede; %28,2 oranla kararsız kesimin çoğunlukta olduğu, memnuniyet cevabı verenlerin ise %24,5 ile ikinci sırada yer aldığı görülmektedir (Şekil 60).

Şekil 60. 3. Bölgedeki park memnuniyet durumu

Tablo 61. Bölgelere göre park memnuniyet durumu

		Park memnuniyeti	
ölge 1	Bölge 1	Hiç memnun değilim	Memnun değilim
		0	,2
ölge 2	Bölge 2	Memnun değilim	Memnun değilim
		8	,9
ölge 3	Bölge 3	Kararsızım	Kararsızım
		07	4,2
ölge 4	Bölge 4	Memnunum	Memnunum
		00	1,9
ölge 5	Bölge 5	Çok memnunum	Çok memnunum
		8	1,7
ölge 6	Bölge 6	Toplam	Toplam
		13	00
ölge 7	Bölge 7	Hiç memnun değilim	Hiç memnun değilim
		6	4
ölge 8	Bölge 8	Memnun değilim	Memnun değilim
		1	2
ölge 9	Bölge 9	Kararsızım	Kararsızım
		7	3,7
ölge 10	Bölge 10	Memnunum	Memnunum
		9	9
ölge 11	Bölge 11	Çok memnunum	Çok memnunum
		5	1,3
ölge 12	Bölge 12	Toplam	Toplam
		58	00
ölge 13	Bölge 13	Hiç memnun değilim	Hiç memnun değilim
		9	7,8
ölge 14	Bölge 14	Memnun değilim	Memnun değilim
		2	,4
ölge 15	Bölge 15	Kararsızım	Kararsızım
		6	8,2
ölge 16	Bölge 16	Memnunum	Memnunum
		0	4,5
ölge 17	Bölge 17	Çok memnunum	Çok memnunum
		6	2,1

Toplam	63	00
--------	----	----

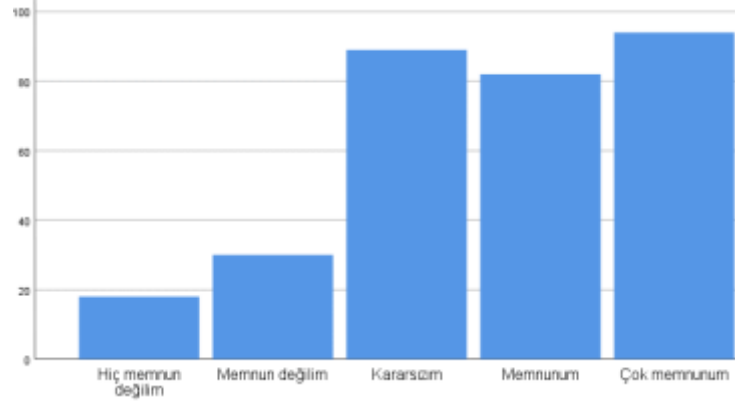
3.5.2. Katılımcıların Mahalle Memnuniyet Düzeyleri

Katılımcıların mahalle memnuniyet düzeylerine bakıldığında (Tablo 62); yaşadığı mahalleden çok memnun olanlar %36,8 ile en yüksek oranda olduğu görülmektedir. Söz konusu bölgede memnuniyetlerini belirtenlerin oranı %57,1 ile çoğunluğunu kapsamaktadır. %24,8 oran ile kararsız kesim ise ikinci sırada yer almaktadır. Memnun olmayanların oranı toplamda %16,1 (hiç memnun değilim ve memnun değilim) olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 62. Mahalle memnuniyet durumu

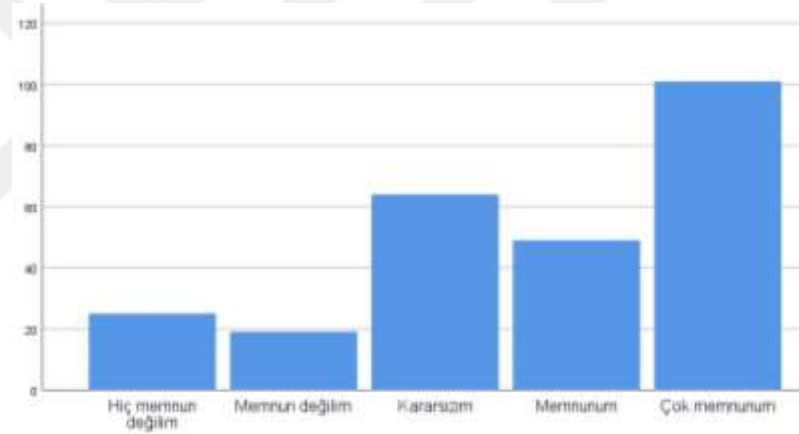
Mahalle memnuniyeti	f	%
Hiç memnun değilim	63	8,6
Memnun değilim	55	7,5
Kararsızım	182	24,8
Memnunum	164	22,3
Çok memnunum	270	36,8
Toplam	734	100

Bölgelere göre kullanıcıların yaşadıkları mahallelerdeki memnuniyet düzeylerine bakıldığında ise (Tablo 63); birinci bölgede çok memnun olan kesimin %30 ile en yüksek oranda olduğu, kararsızım cevabı verenlerin ise %28,4 ile ikinci sırada yer aldığı görülmektedir (Şekil 61).

Şekil 61. 1. Bölgedeki mahalle memnuniyet durumu

İkinci bölgede; %39,1 oranla çok memnun olan kesimin çoğunlukta olduğu, ikinci sırada ise %24,8 ile kararsızım cevabı verildiği görülmektedir (Şekil 62).

Şekil 62. 2. Bölgedeki mahalle memnuniyet durumu

Üçüncü bölgede; %46 oranla çok memnun olan kesimin çoğunlukta olduğu, memnunum cevabı verenlerin ise %20,2 ile ikinci sırada yer aldığı görülmektedir (Şekil 63).

		Memnunum	9	9
		Çok		
		memnunum	01	9,1
		Toplam	58	00
B	Hiç	memnun		
ölge 3	değilim		0	2,3
	Memnun			
	değilim			,7
	Kararsızım		9	7,8
	Memnunum		3	0,2
	Çok			
	memnunum		5	6
	Toplam		63	00

3.5.3. Katılımcıların Park ve Mahalle Memnuniyetlerinin Parka Ulaşım Şekillerine Göre Dağılımı

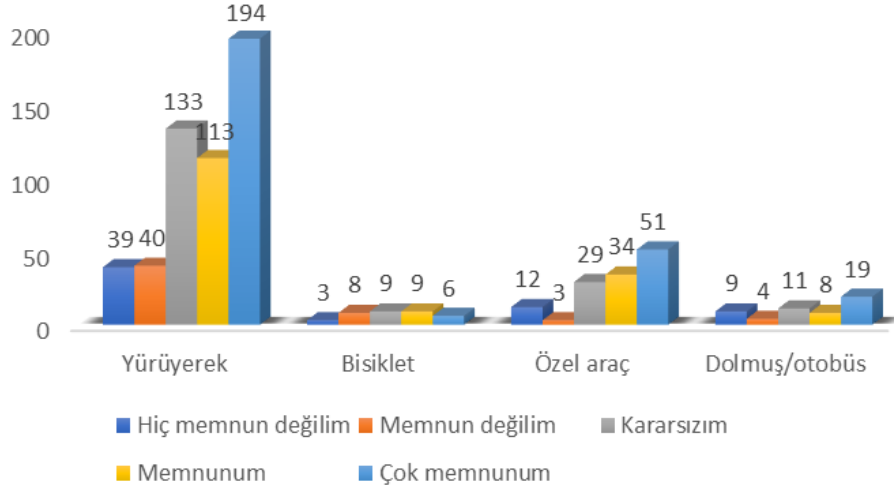
Katılımcıların en sık kullandıkları park memnuniyetlerinin ulaşım şekillerine göre düzeylerine bakıldığında (Tablo 64); yürüyerek (%48,3) ve bisikletle (%48,5) ulaşım sağlanan park alanlarında çok memnunum ve memnunum cevabı verenlerin yüzdelerinin özel araç (%47,2) ve dolmuş/otobüs (%37,2) kullananlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Şekil 64).

Şekil 64. Park alanı memnuniyet düzeyleri/ulaşım türü ilişkisi

Katılımcıların mahalle memnuniyetlerinin düzeylerine en sık gittikleri parka ulaşım şekillerine göre bakıldığında; park alanına özel araçla ulaşanlardan (%66) çok memnunum ve memnunum cevabı verenlerin yüzdelerinin en yüksek oranda olduğu görülmektedir. En

sık ziyaret ettikleri parka ulaşımını yürüyerek (%58) sağlayanların yaşadığı mahalledeki memnuniyet yüzdesi ikinci sırada en yüksek orandadır (Şekil 65).

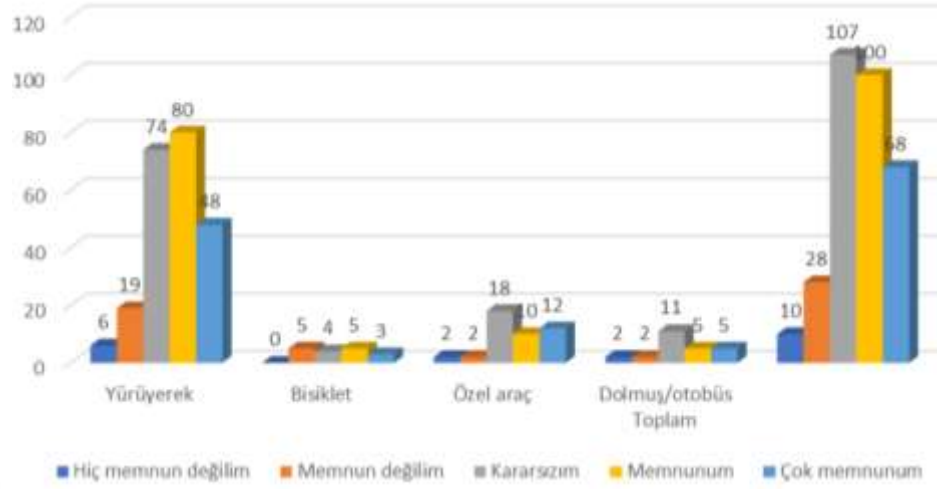
Şekil 65. Mahalle memnuniyet düzeyleri/ulaşım türü ilişkisi

Tablo 64. Park ve mahalle memnuniyet düzeylerinin parka ulaşım şekillerine göre dağılımı

		Park ulaşımı			
		Yürüyerek	Bisiklet	Özel araç	Dolmuş/otobüs
Mahalle memnuniyeti	Hiç memnun değilim	39	3	12	9
	Memnun değilim	40	8	3	4
	Kararsızım	133	9	29	11
	Memnunum	113	9	34	8
	Çok memnunum	194	6	51	19
	Toplam	519	35	129	51
		Yürüyerek	Bisiklet	Özel araç	Dolmuş/otobüs
Park memnuniyeti	Hiç memnun değilim	48	2	14	11
	Memnun değilim	47	7	12	5
	Kararsızım	173	9	42	16
	Memnunum	141	7	32	9
	Çok memnunum	110	10	29	10
	Toplam	519	35	129	51

1. bölgedeki katılımcıların park ve mahalle memnuniyet düzeylerine bakıldığında; en sık ziyaret ettikleri parktaki memnuniyet düzeyleri yüksek olan (çok memnun ve memnun) katılımcıların park alanına yürüyerek ulaşan katılımcılar olduğu görülmektedir (%56). Hiç

memnun değilim cevabı ise %40 oranla park alanına dolmuş/otobüs vasıtasıyla ulaşan katılımcılara aittir.

Şekil 66. 1. Bölge park alanı memnuniyet düzeyleri/park ulaşım türü ilişkisi

1. bölgedeki mahalle memnuniyet düzeyleri ve park alanına ulaşım türü ilişkisine bakıldığında ise (Tablo 65); özel araçla park alanına ulaşımını sağlayan kullanıcıların %66 oranıyla en yüksek memnuniyet düzeylerine (çok memnun ve memnun) sahip olduğu görülmektedir. %59 oranla ikinci sırada yüksek memnuniyet düzeyine sahip olanlar ise park alanına yürüyerek ulaşımını sağlayan katılımcılardır.

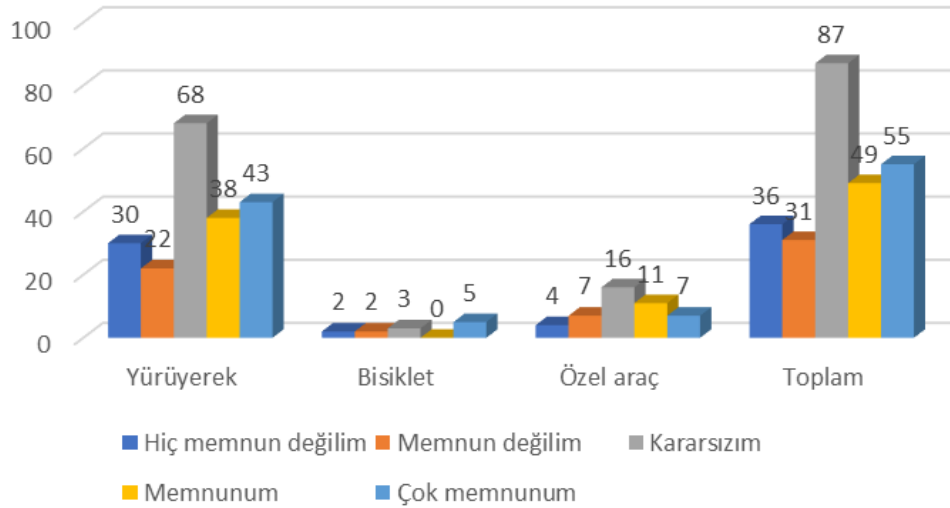

Şekil 67. 1. Bölge mahalle memnuniyet düzeyleri/ park ulaşım türü ilişkisi

Tablo 65. 1. Bölge park ve mahalle memnuniyet düzeylerinin parka ulaşım şekillerine göre dağılımı

		Park ulaşımı				
		Yürüyerek	Bisiklet	Özel araç	Dolmuş/otobüs	Toplam
Mahalle memnuniyeti	Hiç memnun değilim	9	3	2	4	18
	Memnun değilim	21	5	1	3	30
	Kararsızım	63	3	14	9	89
	Memnunum	61	5	14	2	82
	Çok memnunum	73	1	13	7	94
	Toplam	227	17	44	25	313
		Yürüyerek	Bisiklet	Özel araç	Dolmuş/otobüs	Toplam
Park memnuniyeti	Hiç memnun değilim	6	0	2	2	10
	Memnun değilim	19	5	2	2	28
	Kararsızım	74	4	18	11	107
	Memnunum	80	5	10	5	100
	Çok memnunum	48	3	12	5	68
	Toplam	227	17	44	25	313

2. bölgedeki katılımcıların park ve mahalle memnuniyet düzeylerine bakıldığında (Tablo 66); en sık ziyaret ettikleri parktaki memnuniyet düzeyleri yüksek olan (çok memnun ve memnun) katılımcıların park alanına bisikletle ulaşan katılımcılar olduğu görülmektedir (%41). Yürüyerek ve özel araçla park alanına ulaşan katılımcılardan ise park memnuniyet düzeyi yüksek olanların oranı aynı olup %40'tır (Şekil 68).

Şekil 68. 2. Bölge park alanı memnuniyet düzeyleri/park ulaşım türü ilişkisi

2. bölgedeki mahalle memnuniyet düzeyleri ve park alanına ulaşım türü ilişkisine bakıldığında ise; özel araçla park alanına ulaşımını sağlayan kullanıcıların %62 oranıyla en yüksek memnuniyet düzeylerine (çok memnun ve memnun) sahip olduğu görülmektedir.

%57 oranla ikinci sırada yüksek memnuniyet düzeyine sahip olanlar ise park alanına yürüyerek ulaşımını sağlayan katılımcılardır (Şekil 69).

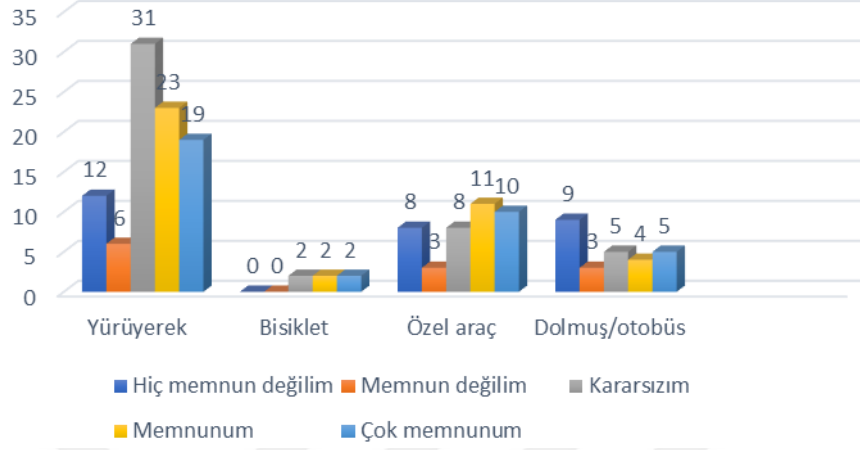
Şekil 69. 2. Bölge mahalle memnuniyet düzeyleri/ park ulaşım türü ilişkisi

Tablo 66. 2. Bölge park ve mahalle memnuniyet düzeylerinin parka ulaşım şekillerine göre dağılımı

		Park ulaşımı			
		Yürüyerek	Bisiklet	Özel araç	Toplam
Mahalle memnuniyeti	Hiç memnun değilim	20	0	5	25
	Memnun değilim	15	2	2	19
	Kararsızım	50	4	10	64
	Memnunum	34	2	13	49
	Çok memnunum	82	4	15	101
	Toplam	201	12	45	258
		Yürüyerek	Bisiklet	Özel araç	Toplam
Park memnuniyeti	Hiç memnun değilim	30	2	4	36
	Memnun değilim	22	2	7	31
	Kararsızım	68	3	16	87
	Memnunum	38	0	11	49
	Çok memnunum	43	5	7	55
	Toplam	201	12	45	258

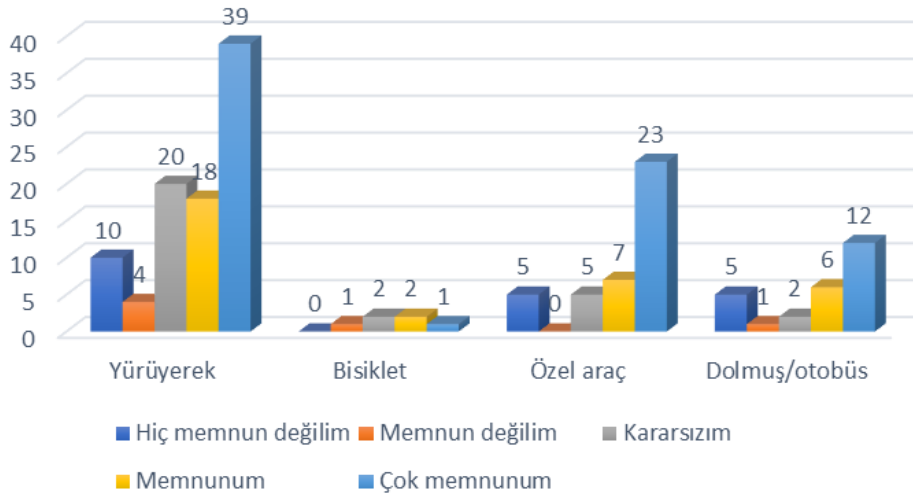
3. bölgedeki katılımcıların park ve mahalle memnuniyet düzeylerine bakıldığında (Tablo 67); en sık ziyaret ettikleri parktaki memnuniyet düzeyleri yüksek olan (çok memnun ve memnun) katılımcıların park alanına bisikletle ulaşan katılımcılar olduğu

görülmektedir (%66). Memnuniyet düzeyi en düşük katılımcılar ise park alanına ulaşımını dolmuş/otobüs vasıtasıyla sağlayanlardır (Şekil 70).

Şekil 70. 3. Bölge park alanı memnuniyet düzeyleri/park ulaşım türü ilişkisi

3. bölgedeki mahalle memnuniyet düzeyleri ve park alanına ulaşım türü ilişkisine bakıldığında ise; özel araçla park alanına ulaşımını sağlayan kullanıcıların %75 oranıyla en yüksek memnuniyet düzeylerine (çok memnun ve memnun) sahip olduğu görülmektedir. En düşük memnuniyet oranı ise park alanına ulaşımı bisikletle sağlayan katılımcılardır (Şekil 71).

Şekil 71. 3. Bölge mahalle memnuniyet düzeyleri/ park ulaşım türü ilişkisi

Tablo 67. 3. Bölge park ve mahalle memnuniyet düzeylerinin parka ulaşım şekillerine göre dağılımı

		Park ulaşımı				Toplam
		Yürüyerek	Bisiklet	Özel araç	Dolmuş/otobüs	
Mahalle memnuniyeti	Hiç memnun değilim	10	0	5	5	20
	Memnun değilim	4	1	0	1	6
	Kararsızım	20	2	5	2	29
	Memnunum	18	2	7	6	33
	Çok memnunum	39	1	23	12	75
	Toplam	91	6	40	26	163
		Yürüyerek	Bisiklet	Özel araç	Dolmuş/otobüs	Toplam
Park memnuniyeti	Hiç memnun değilim	12	0	8	9	29
	Memnun değilim	6	0	3	3	12
	Kararsızım	31	2	8	5	46
	Memnunum	23	2	11	4	40
	Çok memnunum	19	2	10	5	36
	Toplam	91	6	40	26	163

3.6. Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirliği, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeylerinin Bölgelere Göre Farklılıkları

Araştırma kapsamındaki kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin bölgeye göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin bölgeye göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=35.24$, $p=.00$, $p<.05$). Üçüncü bölgede bulunan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin ikinci ve birinci bölgede bulunan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kişilerin kentsel yaşam kalite düzeylerinin bölgeye göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. ($F=64.44$, $p=.00$, $p<.05$). Üçüncü bölgede bulunan katılımcıların kentsel yaşam kalite düzeyinin ikinci ve birinci bölgede bulunan katılımcılardan daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Kişilerin memnuniyet düzeylerinin bölgeye göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=9.29$, $p=.00$, $p<.05$). Üçüncü bölgede bulunan katılımcıların memnuniyet düzeylerinin ikinci ve birinci bölgede bulunan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 68).

Tablo 68. Katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin bölgelere göre farklılıkları

	Bölge	rt.	.Sapma	Std F	p	LSD	Tamhane
KYAE	1	13	,85	7	0,7	35,239 ,00	0
	2	58	,24	6	0,7		3>2>1
	3	63	,43	6	0,7		
KYK	1	13	,23	0	1,0	64,44 ,00	0
	2	58	,98	1	1,0		1>2>3
	3	63	,13	4	1,0		
KM	1	13	,06	4	0,6	9,293 ,00	0
	2	58	,10	2	0,6		1>3
	3	63	,85	9	0,5		2>3

Gelişme bölgesi olan 3. bölgenin yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin diğer bölgelere göre yüksek olmasının nedeni; nüfusun düşük olması ve mevcut yapılaşmanın bir bölgede toplanmış olmasıdır. Dolayısıyla da aktif olarak kullanılan tek park alanının konut bölgesine en yakın alanda planlanması olarak yorumlanmaktadır. Yeşil alanlara erişilebilirliğin yüksek olduğu bu bölgede memnuniyet düzeyi de diğer bölgelere göre yüksektir.

3.6.1. 1. Bölgedeki Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

Araştırma kapsamındaki birinci bölgede bulunan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan pearson korelasyon analizi sonucuna göre, katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile kentsel yaşam kalitesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($r=.04$, $p>.01$).

Katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile memnuniyet düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.18$, $p<.01$).

Katılımcıların kentsel yaşam kalitesi ile memnuniyet düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.49$, $p<.01$) (Tablo 69).

Tablo 69. 1.Bölgedeki katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki düzeyleri

KYAE	r	KYAE	KYK	KM
	p		0,044	,182**
	N		0,436	0,001
			313	313
KYK	r	0,044		,492**
	p	0,436		0,00
	N	313		313
KM	r	,182**	,492**	
	p	0,001	0,00	
	N	313	313	

1. bölgede kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik arttıkça memnuniyet düzeyi artmakta olup, bu durum kentsel yaşam kalitesini doğrudan etkilememektedir. Dolayısıyla bu bölgede kentsel yaşam kalitesine etki eden başka güçlü etmenlerin var olduğu yorumlanmaktadır.

3.6.2. 2. Bölgedeki Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

Araştırma kapsamındaki ikinci bölgede bulunan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan pearson korelasyon analizi sonucuna göre, katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile kentsel yaşam kalitesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($r=.03$, $p>.01$).

Katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile memnuniyet düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.22$, $p<.01$).

Katılımcıların kentsel yaşam kalitesi ile memnuniyet düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.36$, $p<.01$) (Tablo 70).

Tablo 70. 1. Bölgedeki katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki düzeyleri

KYAE	r	KYAE	KYK	KM
			0,025	,217**

	p		0,693	0,00
	N		258	258
KYK	r	0,025		,364**
	p	0,693		0,00
	N	258		258
KM	r	,217**	,364**	
	p	0,00	0,00	
	N	258	258	

2. bölgede de kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik arttıkça memnuniyet düzeyi artmakta olup, bu durum kentsel yaşam kalitesini doğrudan etkilememektedir. Dolayısıyla bu bölgede kentsel yaşam kalitesine etki eden başka güçlü etmenlerin var olduğu yorumlanmaktadır.

3.6.3. 3. Bölgedeki Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

Araştırma kapsamındaki üçüncü bölgede bulunan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan pearson korelasyon analizi sonucuna göre, katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile kentsel yaşam kalitesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($r=-.08$, $p>.01$).

Katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ile memnuniyet düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.23$, $p<.01$).

Katılımcıların kentsel yaşam kalitesi ile memnuniyet düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.21$, $p<.01$) (Tablo 71).

Tablo 71. 3.Bölgedeki kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki düzeyleri

		KYAE	KYK	KM
KYAE	r		-0,084	,231**
	p		0,284	0,003
	N		163	163
KYK	r	-0,084		,215**
	p	0,284		0,006
	N	163		163
KM	r	,231**	,215**	
	p	0,003	0,006	
	N	163	163	

3. bölgede de kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik arttıkça memnuniyet düzeyi artmakta olup, bu durum kentsel yaşam kalitesini doğrudan etkilememektedir. Dolayısıyla

bu bölgede kentsel yaşam kalitesine etki eden başka güçlü etmenlerin var olduğu yorumlanmaktadır.

3.7. Bölgelerdeki Katılımcıların Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Memnuniyet Düzeyleri Üzerindeki Etkisine Ait Regresyon Analizi

Regresyon analizi için modelde yer alan değişkenler arasındaki korelasyon varsayımının sağlandığı tespit edilmiştir. Normallik varsayımları kontrolünde veri setini etkileyen uç değerlerin kontrolü sağlanarak saçılım grafiğinde herhangi bir aykırı değer bulunmadığından veri setinin regresyon modeli için tüm varsayımları sağladığı sonucuna varılmıştır.

3.7.1. 1. Bölgeye Ait Regresyon Analizi Bulguları

Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesine göre memnuniyet düzeylerini yordamak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapıldı. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi birlikte memnuniyetin anlamlı bir yordayıcısıdır ($F(2,312) = 56.69, p < .001$). İki değişken birlikte memnuniyet düzeyindeki varyansın %27'sini açıklamaktadır. Her iki değişken de ayrı ayrı memnuniyeti yordamaktadır ($p < .05$). Değişkenlerin memnuniyet üzerindeki yordayıcılık önem sırası yaşam kalitesi ($\beta = .485$) ve yeşil alanlara erişilebilirlik ($\beta = .161$) biçimindedir (Tablo 72).

Tablo 72. 1. Bölgeye ait regresyon analizi sonuçları

Değişken	β	Sh.	Δ	t	p	R^2	F	p
KYAE	0,133	0,04	0,161	3,305	0,001	0,268	56,69	0,00
KYK	0,312	0,031	0,485	9,966	0,00			

Regresyon analizi sonucuna göre memnuniyeti yordayan denklem;

Memnuniyet= $2.539 + (.161 * KYAE) + (.485 * KYK)$ biçimindedir.

Denklem sonucuna göre; bu bölgede kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesinin yüksekliği memnuniyet oranını olumlu yönde etkilemekte olup, bunların

içerisinde memnuniyet kavramını en çok etkileyen öge kentsel yaşam kalitesinin yüksek olması olarak ifade edilebilir.

3.7.2. 2. Bölgeye Ait Regresyon Analizi Bulguları

Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesine göre memnuniyet düzeylerini yordamak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapıldı. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi birlikte memnuniyetin anlamlı bir yordayıcısıdır ($F(2,257) = 27.22, p < .001$). İki değişken birlikte memnuniyet düzeyindeki varyansın %17'sini açıklamaktadır. Her iki değişken de ayrı ayrı memnuniyeti yordamaktadır ($p < .05$). Değişkenlerin memnuniyet üzerindeki yordayıcılık önem sırası yaşam kalitesi ($\beta = .359$) ve yeşil alanlara erişilebilirlik ($\beta = .209$) biçimindedir (Tablo 73).

Tablo 73. 2. Bölgeye ait regresyon analizi sonuçları

Değişken	β	Sh.	β	t	p	R ²	F	p
KYAE	0,168	0,046	0,209	3,667	0,00	0,169	27,22	0,00
KYK	0,219	0,035	0,359	6,31	0,00			

Regresyon analizi sonucuna göre memnuniyeti yordayan denklem;

Memnuniyet = $2.739 + (.209 * KYAE) + (.359 * KYK)$ biçimindedir.

Denklem sonucuna göre; bu bölgede kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesinin yüksekliği memnuniyet oranını olumlu yönde etkilemekte olup, bunların içerisinde memnuniyet kavramını 1. bölgede olduğu gibi en çok etkileyen öge kentsel yaşam kalitesinin yüksek olması olarak ifade edilebilir.

3.7.3. 3. Bölgeye Ait Regresyon Analizi Bulguları

Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesine göre memnuniyet düzeylerini yordamak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapıldı. Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi birlikte memnuniyetin anlamlı bir yordayıcısıdır ($F(2,162) = 9.78, p < .001$). İki değişken birlikte memnuniyet düzeyindeki varyansın %10'unu açıklamaktadır. Her iki değişken de ayrı ayrı memnuniyeti yordamaktadır ($p < .05$). Değişkenlerin memnuniyet üzerindeki yordayıcılık önem sırası yeşil alanlara erişilebilirlik ($\beta = .251$) ve yaşam kalitesi ($\beta = .236$) biçimindedir (Tablo 74).

Tablo 74. 3. Bölgeye ait regresyon analizi sonuçları

Değişken	β	Sh.	$\square$	t	p	R ²	F	P
KYAE	0,196	0,059	0,251	3,353	0,001	0,098	9,78	0,00
KYK	0,136	0,043	0,236	3,158	0,002			

Regresyon analizi sonucuna göre memnuniyeti yordayan denklem;

Memnuniyet= 2.687 + (.251*KYAE) + (.236*KYK) biçimindedir.

Denklem sonucuna göre; bu bölgede kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesinin yüksekliği memnuniyet oranını olumlu yönde etkilemekte olup, bunların içerisinde diğer iki bölgeden farklı olarak memnuniyet kavramını en çok etkileyen öge kentsel yeşil alanlara erişilebilirliğin yüksek olması olarak ifade edilebilir.

3.8. Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Memnuniyet Düzeylerinin Katılımcıların Demografik Durumlarına ve Tercihlerine Göre Farklılıkları

Araştırma kapsamındaki katılımcıların bulundukları bölgelerde kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin cinsiyetlerine, medeni durumlarına, çocuk sahibi olup olmama durumuna, sık kullandıkları yeşil alanlara, eğitim durumlarına, iş durumlarına, gelir durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

3.8.1. Cinsiyete göre Farklılıkların Analizi

Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucuna göre (Tablo 75); birinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalite düzeylerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > .05$). Birinci bölgede bulunan kişilerin memnuniyet düzeylerinin ise cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t = 2.52$, $p = .01$, $p < .05$). Birinci bölgede yaşayan kadın katılımcıların memnuniyet düzeyleri erkek katılımcılardan daha yüksektir.

İkinci ve üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t=4.97$, $p=.00$, $p<.05$). İkinci bölgede yaşayan kadın katılımcıların memnuniyet düzeyleri erkek katılımcılardan daha yüksektir.

Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t=1.95$, $p=.04$, $p<.05$). Üçüncü bölgede yaşayan kadın katılımcıların memnuniyet düzeyleri erkek katılımcılardan daha yüksektir.

Tablo 75. Cinsiyet durumuna göre farklılıkların analizi

	Değişken	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sapma	t	sd	p
Bölge 1	KYAE	kadın	177	3,89	0,76	0,833	311	0,406
		erkek	136	3,81	0,80			
	KYK	kadın	177	3,30	0,98	1,269	311	0,205
		erkek	136	3,15	1,02			
	KM	kadın	177	4,14	0,60	2,521	311	0,012
		erkek	136	3,96	0,68			
Bölge 2	KYAE	kadın	140	4,45	0,65	4,975	256	0,00
		erkek	118	3,99	0,81			
	KYK	kadın	140	3,04	0,97	0,982	256	0,327
		erkek	118	2,91	1,06			
	KM	kadın	140	4,16	0,54	1,504	256	0,134
		erkek	118	4,04	0,70			
Bölge 3	KYAE	kadın	73	4,56	0,60	1,949	161	0,045
		erkek	90	4,33				
	KYK	kadın	73	1,97	0,78	-1,797	161	0,074
		erkek	90	2,26				
	KM	kadın	73	3,82	0,51	-0,498	161	0,619
		erkek	90	3,87				

3.8.2. Medeni Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi

Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucuna göre (Tablo 76); birinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalite ve memnuniyet düzeylerinin medeni durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık

gösterdiği belirlenmiştir ($p<.05$). Birinci bölgede bulunan ve evli olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalite ve memnuniyet düzeyleri bekar olan katılımcılardan daha yüksektir.

İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin medeni durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$). İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin medeni durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t=-8.98$, $p=.00$, $p<.05$). İkinci bölgede bulunan ve evli olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyleri bekar katılımcılardan daha yüksektir.

Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin medeni durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t=-2.7$, $p=.01$, $p<.05$). Üçüncü bölgede bulunan ve evli olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyleri bekar katılımcılardan daha yüksektir. Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi düzeylerinin medeni durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t=3.9$, $p=.00$, $p<.05$). Üçüncü bölgede bulunan ve evli olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyleri bekar katılımcılardan daha yüksektir. Üçüncü bölgede bulunan kişilerin memnuniyet düzeylerinin medeni durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Tablo 76. Medeni duruma göre farklılıkların analizi

	Değişken	Medeni durum	N	Ort.	Std. Sapma	t	sd	p
Bölge 1	KYAE	Bekar	186	3,68	0,74	-4,853	311	0,00
		Evli	127	4,10	0,75			
	KYK	Bekar	186	3,08	0,97	-3,244	311	0,001
		Evli	127	3,45	1,01			
	KM	Bekar	186	3,98	0,69	-2,539	311	0,012
		Evli	127	4,17	0,55			
Bölge 2	KYAE	Bekar	86	3,71	0,90	-8,98	256	0,00
		Evli	172	4,50	0,52			
	KYK	Bekar	86	2,97	1,11	-0,076	256	0,94
		Evli	172	2,98	0,96			
	KM	Bekar	86	4,09	0,75	-0,292	256	0,771
		Evli	172	4,11	0,54			
	KYAE	Bekar	35	4,13	0,69	-2,696	161	0,008

Bölge 3	KYK	Evli	128	4,51	0,76	3,904	161	0,00
		Bekar	35	2,71	1,18			
		Evli	128	1,97	0,94			
	KM	Bekar	35	3,80	0,67	-0,467	161	0,641
		Evli	128	3,86	0,58			

3.8.3. Çocuk Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi

Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucuna göre (Tablo 77); birinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalite ve memnuniyet düzeylerinin çocuk durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p < .05$). Birinci bölgede bulunan ve çocuk sahibi olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalite ve memnuniyet düzeyleri çocuk sahibi olmayan katılımcılardan daha yüksektir.

İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin çocuk durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > .05$). İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin çocuk durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t = 10.02$, $p = .00$, $p < .05$). İkinci bölgede bulunan ve çocuk sahibi olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyleri çocuk sahibi olmayan katılımcılardan daha yüksektir.

Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin çocuk durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t = 2.67$, $p = .00$, $p < .05$). Üçüncü bölgede bulunan çocuk sahibi olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyleri çocuk sahibi olmayan katılımcılardan daha yüksektir. Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi düzeylerinin çocuk durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t = -3.68$, $p = .00$, $p < .05$). Üçüncü bölgede bulunan çocuk sahibi olmayan katılımcıların kentsel yaşam kalitesi düzeyleri çocuk sahibi olan katılımcılardan daha yüksektir.

Üçüncü bölgede bulunan kişilerin memnuniyet düzeylerinin çocuk durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > .05$).

Tablo 77. Çocuk durumlarına göre farklılıkların analizi

	Değişken	Çocuk durumu	N	Ort.	Std. Sapma	t	sd	p
Bölge 1	KYAE	Evet	128	4,08	0,79	4,372	310	0,00
		Hayır	184	3,70	0,73			
	KYK	Evet	128	3,47	1,03	3,601	310	0,00
		Hayır	184	3,06	0,95			
	KM	Evet	128	4,17	0,56	2,488	310	0,01
		Hayır	184	3,98	0,69			
Bölge 2	KYAE	Evet	174	4,52	0,50	10,015	256	0,00
		Hayır	84	3,66	0,88			
	KYK	Evet	174	3,03	0,98	1,033	256	0,30
		Hayır	84	2,89	1,07			
	KM	Evet	174	4,13	0,55	0,864	256	0,39
		Hayır	84	4,06	0,74			
Bölge 3	KYAE	Evet	129	4,51	0,76	2,672	160,00	0,008
		Hayır	33	4,12	0,70			
	KYK	Evet	129	1,97	0,90	-3,68	160,00	0,00
		Hayır	33	2,67	1,24			
	KM	Evet	129	3,86	0,55	1,124	160,00	0,263
		Hayır	33	3,74	0,71			

3.8.4. Sık Kullandıkları Yeşil Alanlara Göre Farklılıkların Analizi

Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucuna göre (Tablo 78); birinci, ikinci ve üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin sık kullandıkları yeşil alanlara göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p < .05$). Birinci, ikinci ve üçüncü bölgede bulunan çocuk oyun alanlarını tercih eden katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin mahalle parkını tercih eden katılımcılardan daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Birinci ve ikinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin sık kullandıkları yeşil alanlara göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalite düzeylerinin sık kullandıkları yeşil alanlara göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t=2.07$, $p=.04$, $p<.05$). Üçüncü bölgede bulunan çocuk oyun alanlarını tercih eden katılımcıların kentsel yaşam kalite düzeylerinin mahalle parkını tercih eden katılımcılardan daha az olduğu belirlenmiştir. Üçüncü bölgede bulunan kişilerin memnuniyet düzeylerinin sık kullandıkları yeşil alanlara göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Tablo 78. Sık kullandıkları yeşil alanlara göre farklılıkların analizi

	Değişken	Sık kullanılan yeşil alan	N	Ort.	Std. Sapma	t	sd	p
Bölge 1	KYAE	Mahalle parkları	252	3,79	0,79	-2,807	311	0,005
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	61	4,10	0,67			
	KYK	Mahalle parkları	252	3,21	0,99	-0,652	311	0,515
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	61	3,31	1,02			
	KM	Mahalle parkları	252	4,04	0,66	-1,357	311	0,176
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	61	4,16	0,55			
Bölge 2	KYAE	Mahalle parkları	199	4,17	0,80	-2,876	256	0,004
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	59	4,49	0,57			
	KYK	Mahalle parkları	199	3,00	1,01	0,417	256	0,677
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	59	2,93	1,04			
	KM	Mahalle parkları	199	4,14	0,62	1,558	256	0,121
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	59	3,99	0,61			
Bölge 3	KYAE	Mahalle parkları	129	4,35	0,81	-2,645	161	0,009
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	34	4,73	0,44			
	KYK	Mahalle parkları	129	2,22	0,98	2,074	161	0,04
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	34	1,81	1,19			
	KM	Mahalle parkları	129	3,82	0,61	-1,194	161	0,234
		Çocuk bahçesi ve oyun alanları	34	3,95	0,52			

3.8.5. Eğitim Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre (Tablo 79); birinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=4.08$, $p=.01$,

$p<.05$). Üniversite mezunu olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin lise mezunu olan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Birinci ve ikinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir. ($p>.05$)

İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=2.76$, $p=.03$, $p<.05$). İlkokul mezunu olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin lise ve üniversite mezunu olan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve memnuniyet düzeylerinin eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$). Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi düzeylerinin eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=3.66$, $p=.01$, $p<.05$). İlkokul mezunu olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin lise ve üniversite mezunu olan katılımcılardan daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 79. Eğitim durumlarına göre farklılıkların analizi

		Eğitim Durumu	N	Ort.	Std. Sapma	F	p	Tamhane
Bölge 1	KYAE	İlkokul	7	4,29	0,63	4,077	0,003	4>3
		Ortaokul	17	4,04	0,58			
		Lise	170	3,70	0,85			
		Üniversite	107	4,03	0,64			
		Doktora	12	4,00	0,48			
	KYK	İlkokul	7	2,71	1,36	0,772	0,544	
		Ortaokul	17	3,41	0,86			
		Lise	170	3,27	1,03			
		Üniversite	107	3,19	0,94			
		Doktora	12	3,10	1,06			
	KM	İlkokul	7	3,88	0,65	1,822	0,124	
		Ortaokul	17	4,18	0,52			
		Lise	170	3,98	0,70			
		Üniversite	107	4,17	0,57			
		Doktora	12	4,15	0,34			
Bölge 2	KYAE	İlkokul	44	4,53	0,55	2,76	0,028	1>3,1>4
		Ortaokul	49	4,35	0,86			
		Lise	109	4,12	0,81			
		Üniversite	54	4,15	0,68			
		Doktora	2	4,17	0,24			
	KYK	İlkokul	44	3,10	1,06	0,496	0,739	
		Ortaokul	49	2,99	0,99			
		Lise	109	3,00	1,05			
		Üniversite	54	2,85	0,94			
		Doktora						

KM	Doktora	2	2,50	0,35	1,594	0,176
	İlkokul	44	4,20	0,60		
	Ortaokul	49	4,14	0,61		
	Lise	109	4,14	0,63		
	Üniversite	54	3,93	0,58		
	Doktora	2	3,86	0,81		

Tablo 79'un devamı

Bölge 3	KYAE	İlkokul	56	4,51	0,93	2,484	0,056	3>1,4>1
		Ortaokul	28	4,54	0,53			
		Lise	50	4,50	0,65			
		Üniversite	28	4,07	0,67			
		Doktora	1	3,50	.			
	KYK	İlkokul	56	1,76	0,94	3,662	0,007	
		Ortaokul	28	2,29	1,22			
		Lise	50	2,19	1,02			
		Üniversite	28	2,59	0,86			
		Doktora	1	2,75	.			
	KM	İlkokul	56	3,73	0,66	0,829	0,509	
		Ortaokul	28	3,88	0,60			
		Lise	50	3,91	0,59			
		Üniversite	28	3,93	0,44			
		Doktora	1	3,71	.			

3.8.6. İş Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre (Tablo 80); birinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=4.8$, $p=.01$, $p<.05$). Çalışan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin çalışmayan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Birinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir. ($p>.05$)

İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir. ($p>.05$)

Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi düzeylerinin çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği

belirlenmiştir ($F=10.6$, $p=.01$, $p<.05$). Çalışan katılımcıların kentsel yaşam kalitesi düzeyinin çalışmayan ve emekli olan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve memnuniyet düzeylerinin çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir. ($p>.05$)

Tablo 80. İş durumlarına göre farklılıkların analizi

		Çalışma Durumu	N	Ort.	Std. Sapma	F	p	LSD
Bölge 1	KYAE	Çalışıyor	126	4,01	0,76	4,802	0,009	1>2
		Çalışmıyor	172	3,73	0,75			
		Emekli	13	3,87	1,03			
	KYK	Çalışıyor	126	3,36	1,04	1,824	0,163	
		Çalışmıyor	172	3,14	0,97			
		Emekli	13	3,17	0,98			
	KM	Çalışıyor	126	4,11	0,61	0,954	0,386	
		Çalışmıyor	172	4,02	0,67			
		Emekli	13	3,93	0,57			
Bölge 2	KYAE	Çalışıyor	109	4,25	0,66	2,092	0,126	
		Çalışmıyor	123	4,18	0,88			
		Emekli	26	4,51	0,50			
	KYK	Çalışıyor	109	2,94	1,01	0,301	0,741	
		Çalışmıyor	123	2,99	1,02			
		Emekli	26	3,11	1,04			
	KM	Çalışıyor	109	4,12	0,64	0,807	0,448	
		Çalışmıyor	123	4,07	0,60			
		Emekli	26	4,23	0,61			
Bölge 3	KYAE	Çalışıyor	62	4,40	0,61	0,21	0,811	
		Çalışmıyor	63	4,42	0,84			
		Emekli	37	4,50	0,85			
	KYK	Çalışıyor	62	2,53	1,15	10,614	0,00	1>2>3
		Çalışmıyor	63	2,06	0,89			
		Emekli	37	1,60	0,81			
	KM	Çalışıyor	62	3,95	0,59	1,503	0,226	
		Çalışmıyor	63	3,80	0,61			
		Emekli	37	3,76	0,56			

3.8.7. Gelir Durumlarına Göre Farklılıkların Analizi

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre (Tablo 81); birinci bölgede bulunan kişilerin memnuniyet düzeylerinin gelir durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=2.5$, $p=.04$, $p<.05$). Gelir durumu 36.000-48.000 TL olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin gelir durumu 24.000-36.000, 12.000-24.000, 0-12.000 TL olan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Birinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi düzeylerinin gelir durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin gelir durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=3.57$, $p=.01$, $p<.05$). Gelir durumu 0-12.000 TL olan katılımcıların yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin gelir durumu 36.000 TL ve üzeri olan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İkinci bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeylerinin gelir durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yaşam kalitesi düzeylerinin gelir durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=3.64$, $p=.01$, $p<.05$). Gelir durumu 24.000-36.000 TL ve 12.000-24.000 TL olan katılımcıların kentsel yaşam kalitesi düzeyinin gelir durumu 0-12.000 TL olan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Üçüncü bölgede bulunan kişilerin kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve memnuniyet düzeylerinin gelir durumlarına göre istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Tablo 81. Gelir durumlarına göre farklılıkların analizi

		Gelir	N	Ort.	Std. Sapma	F	p	LSD
Bölge 1	KYAE	0-12.000 TL	73	3,84	0,76	0,215	0,93	
		12.001-24.000 TL	102	3,82	0,75			
		24.001-36.000 TL	75	3,86	0,81			
		36.001-48.000 TL	18	3,86	0,84			
		48.001 TL ve üzeri	45	3,94	0,78			
	KYK	0-12.000 TL	73	3,08	0,99	1,28	0,278	
		12.001-24.000 TL	102	3,21	0,93			
		24.001-36.000 TL	75	3,32	1,08			
		36.001-48.000 TL	18	3,63	1,05			
		48.001 TL ve üzeri	45	3,24	0,99			
	KM	0-12.000 TL	73	3,88	0,73	2,51	0,042	2>1
		12.001-24.000 TL	102	4,10	0,57			3>1

24.001-36.000 TL	75	4,17	0,65	4>1
36.001-48.000 TL	18	4,22	0,60	
48.001 TL ve üzeri	45	4,01	0,61	

Tablo 81'in devamı

Bölge 2	KYAE	0-12.000 TL	68	4,42	0,72	3,568	0,007	1>4
		12.001-24.000 TL	108	4,27	0,76			1>5
		24.001-36.000 TL	52	4,19	0,66			
		36.001-48.000 TL	14	3,88	0,66			
		48.001 TL ve üzeri	16	3,76	1,10			
	KYK	0-12.000 TL	68	3,00	1,04	1,587	0,178	
		12.001-24.000 TL	108	3,09	0,97			
		24.001-36.000 TL	52	2,86	1,10			
		36.001-48.000 TL	14	2,43	0,86			
		48.001 TL ve üzeri	16	3,06	0,92			
	KM	0-12.000 TL	68	4,07	0,67	1,226	0,3	
		12.001-24.000 TL	108	4,20	0,62			
		24.001-36.000 TL	52	4,03	0,56			
		36.001-48.000 TL	14	4,00	0,69			
		48.001 TL ve üzeri	16	3,95	0,45			
Bölge 3	KYAE	0-12.000 TL	85	4,45	0,89	1,126	0,346	
		12.001-24.000 TL	52	4,49	0,53			
		24.001-36.000 TL	18	4,18	0,66			
		36.001-48.000 TL	3	4,94	0,10			
		48.001 TL ve üzeri	5	4,13	0,72			
	KYK	0-12.000 TL	85	1,86	0,89	3,636	0,007	2>1,3>1
		12.001-24.000 TL	52	2,38	1,13			
		24.001-36.000 TL	18	2,67	1,13			
		36.001-48.000 TL	3	2,00	1,00			
		48.001 TL ve üzeri	5	2,25	1,05			
	KM	0-12.000 TL	85	3,86	0,65	0,137	0,969	
		12.001-24.000 TL	52	3,83	0,54			
		24.001-36.000 TL	18	3,84	0,59			
		36.001-48.000 TL	3	4,05	0,33			
		48.001 TL ve üzeri	5	3,74	0,40			

4. SONUÇLAR

Çalışması kapsamında; kentsel yeşil alanlara erişilebilirliğin önemi ile kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki irdelenmiştir. Yapılan literatür çalışması, analiz ve anket çalışmaları sonucunda şu sonuçlara varılmıştır:

“Kentsel Yaşam Kalitesi” kavramı farklı disiplinler tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda, çalışmaya yönelik olarak farklı açılardan ele alınarak irdelenen bir kavramdır. Özellikle memnuniyet ölçümü, fiziksel çevrenin durumu gibi farklı konularda ele alınarak bu hususlarda öneriler geliştirmeye yönelik araştırmalar yapılmaktadır (Ersin, 2012). Bu çalışma kapsamında ise; kentsel yaşam kalitesi kavramı kentsel yeşil alanların kullanıcıların üzerindeki etkileri yönüyle incelenmiştir. Kentlilerin mutluluk ve memnuniyetinin sağlanması günümüzde belediyeçilik anlayışında temel politikalar haline gelmiştir. Bu bağlamda kentli insanın yaşam kalitesinin ve memnuniyet düzeyinin yeşil alanlarla olan bağlantısını ortaya koymak, fiziksel çevrenin oluşma basamaklarına katkı sağlamak ve bu kapsamda öneriler geliştirmek önemlidir.

Ülkemiz kentlerinde planlanan kentsel yeşil alanların oranı Avrupa kentlerinde planlanan kentsel yeşil alanlardan oldukça düşüktür (Ersoy, 2022). Mevzuatta yer alan standartların süreç içerisinde değişmesi ve planlara yapılan müdahalelerle birçok kentin imar planında asgari koşullar sağlanamamaktadır. Araştırma konusu alanda olduğu gibi standartlar sağlansa dahi yeşil alanların sisteme entegrasyonu, kurgusu, niteliği vb. hususlarda eksiklikler bulunmakta olup bu konuda mevzuatta yeterli kriterler bulunmamaktadır. Özellikle yeşil alanların hangi amaca yönelik (çocuk bahçesi, çocuk oyun alanı, park, spor alanı, gibi) olarak bırakılması gerektiği ile ilgili yönlendirici bir yönetmelik bulunmamaktadır.

Mevcut yasal düzenlemeler incelendiğinde; 3194 sayılı İmar Kanunu’nda yeşil alanlara ilişkin herhangi bir tanımlama yapılmadığı, tanımlamaların kanuna bağlı yönetmelikler kapsamında yapıldığı, fakat yüzeysel olarak açıklandığı, nitelik olarak bakıldığında yeşil alanlara dair bir kriter getirilmediği ve bu durumun planlama içerisinde parçalı ve sistemsiz yeşil alanların oluşmasına sebep olduğu görülmektedir.

Nazım imar planlarında genel hatlarıyla da olsa belirlenen yeşil alanların, uygulama imar planlarının ölçeğine bağlı olarak daha da genişletilerek uygulanması gereklidir. Bu yaklaşım aynı zamanda açık-yeşil alanların rastlantısal bir biçimde değil bir planlama ürünü olarak ortaya çıkmasını getirecektir. Hepcan (2013) tarafından da önerildiği gibi,

sadece mevcut planlama hiyerarşisi ile yetinilmemesi, açık-yeşil alanlara yönelik sistematik ve kapsayıcı bir yaklaşım ele alınması, işleve yönelik stratejik yaklaşımla (yeşil ağ sistemi içerisinde) planların yapılması ve bu planların mevcut yasal planlama hiyerarşisini yönlendirmesi gereklidir.

Planlamada sistemli bir yeşil alan planlaması iyi bir durum değerlendirmesine bağlıdır. Yerleşmenin konumu, doğal ve kültürel özellikleri, demografik yapısı, ileride ulaşacağı nüfus oranı ve kitle-boşluk ilişkilerinin iyi oluşturulması planlamada başarı sağlayacaktır. Kentlerin gelecekte alacağı form; kent halkının konut, rekreasyon, ulaşım gibi gereksinimleri karşılanırken, sağlığı, sosyal ve kültürel istekleri de göz önünde bulundurularak belirlenmelidir.

Kentsel alt yerleşme birimleri niteliğinde tanımlanacak mahalle birimleri ve alt birimlerine hizmet eden yeşil alan kullanımlarının nüfus büyüklüğü, yaş grubu dağılımı vb. faktörler dikkate alınarak planlama sistemi içerisinde yeniden örgütlenmesi gerekmektedir. Kentin her parçasının aynı niteliğe sahip olmadığı bilinciyle, bölgesel çalışmalar ve detaylı analizler sonucu ihtiyaçlar ve sosyolojik yapı bağlamında kentsel yeşil alan kurgularının yeniden gözden geçirilmesi faydalı olacaktır.

Yeşil alanların nicelikleri ile birlikte nitelik, erişilebilirlik ve ekolojik değerlerinin de yüksek olmasının kentsel yaşam kalitesini olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. Mahallelinin kolayca erişemediği ve/veya niteliksiz mekanların kullanımı da o oranda düşük olmakta ve kısa sürede kullanılmaz hale gelebilmektedir. Bu durum başta güvenlik olmak üzere o mekanlara yönelik pek çok sorunu da gündeme getirecektir.

Çalışma alanı olan Altınordu ilçesinin farklı tarihlerde onaylanan imar planları üzerinden kentsel yeşil alanlarına bakıldığında; kentsel yeşil alanların ilk imar planlarında daha bütüncül ve merkezde doğal eşiklerde dikkate alınarak planlandığı, daha sonraki yıllarda yapılan imar planlarında ise bu alanların parçalandığı ve mevzuattaki standartları yakalamaya yönelik ağırlıklı olarak kent çeperlerinde planlandığı görülmektedir. Bu durumun tüm illerimizde yaşanan temel gerekçeleri, meskun alanlarda bulunan arsa değerlerinde meydana gelen artışlar ve bu alanlarda süreç içerisinde plan uygulama araçlarının kullanılarak kamusal alanların kamuya aktarımının yapılmaması veya kentsel yeşil alanlar gibi yerel yönetimlerin sorumluluğunda olan bu gibi alanların kamu mülkiyetine geçirilmesinde yaşanan güçlüklerdir. Özellikle planlamanın uygulama araçlarından olan 18. madde uygulamasında yaşanan zorluklardan kaynaklanmaktadır.

Çalışma alanının 2021 yılı onay tarihli imar planına bakıldığında kentsel yeşil alanların mevzuatta yer alan standartları kent bütününde sağladığı anlaşılmaktadır. Kentin meskun ve gelişme alanları bölgelere ayrılarak incelemesi yapıldığında; meskun bölgelerin büyük bir kısmında standartların sağlanamadığı, gelişme alanlarında ise standartların üstünde yeşil alanların planlandığı görülmektedir. Meskun alanlardaki mülkiyet sorunları, 18. Madde uygulamalarında yaşanan güçlükler, arsa değerlerinin yüksekliği gibi gerekçeler kentsel yeşil alanların büyük ölçüde gelişme alanlarında planlanmasına sebep olmaktadır. Bu durumda yoğun yerleşim (meskun) alanlarında ihtiyaç duyulan yeşil alan gereksinimi, kent bütününde mevzuatta yer alan standartları yakalamaya yönelik olarak plan genelinde, özellikle gelişim alanlarında sağlanmaya çalışılmaktadır.

Çalışma kapsamında kent için bütün planlama çalışmalarında kentsel açık ve yeşil alanların meskun ve gelişim alanlarında dağılımı yapılarak nüfusla ilişkilendirildiğinde özellikle meskun alanların büyük çoğunluğunda kişi başına 10m²'nin çok altında bir yeşil alan bırakıldığı anlaşılmaktadır. Meskun bölgelerde standartları (10 m²/kişi) yakalamaya yönelik imar planı değişiklikleri yapılmak istense de, bunu gerçekleştirmek ancak planın uygulama araçlarından olan kamulaştırma ile mümkün olabildiğinden günümüz koşullarında belediyelerin mali imkanları dikkate alındığında mümkün görülmemektedir. Bu gibi meskun alanlarda aktif olarak kullanılabilen çocuk oyun alanı, çocuk parkı, spor alanı veya mahalle parklarıyla asgari hizmeti sunma çabası söz konusu olabilmektedir. Bu mevcut durum hizmetlerle kentlinin memnuniyeti ve yaşam kalitesi oranı artırılmaya çalışılmaktadır.

Gelişme alanları kendi içlerinde değerlendirildiğinde ise; bütün gelişme alanlarının standardı sağladığı görülmektedir. Bu alanlarda da planın uygulama araçlarından 18. Madde uygulaması yapılmadığından planda bırakılan açık ve yeşil alanların plana bağlı olarak kullanılması uzun süreç almaktadır. Donatı alanlarının içerisinde yer alan en önemli parçalardan olan kentsel yeşil alanların kent bütününe dengeli bir şekilde dağılımının sağlanmasının önündeki engellerden biri uygulamada yaşanan sorunlardır. Özellikle kent bütününde standartları yakalamak amacıyla meskun alanlardaki eksikliklerin giderilmesine yönelik, gelişim alanlarında olması gerekenden daha fazla bırakılması planların uygulama aracı olan 18. Madde ile çözülmesinin önünde DOP oranının %45'in üzerine çıkmasından kaynaklı bir engel olarak görülmektedir. Dolayısıyla imar planlarında sağlanan erişilebilirlik düzeyleri bu alanların kamuya aktarımı sağlanamadığı sürece hayata geçirilememektedir. Bu da çalışmanın hipotezine yönelik belirlenen; İmar planında yer

alan kentsel yeşil alanlar ile mevcut durumda yer alan kentsel yeşil alanların erişilebilirlik düzeyleri farklılık gösterir mi? sorusunun yanıtını vermektedir.

Kent bütününe temsiliyeti bağlamında meskun, yarı yapılanmış ve gelişme alanlarından üç örnek bölge seçilerek kentsel yeşil alanların kullanımına ve bu durumdan memnuniyet düzeylerini değerlendirmeye yönelik yapılan anket sonuçlarına bakıldığında; en sık kullanılan parklara büyük oranda erişilebilirliğin sağlandığı, fakat kullanılan parklardaki memnuniyet düzeyi sorgulandığında ise kararsız kesimin çoğunlukta olduğu sonucuna varılmıştır. Kullanılan parkların niceliği kadar niteliğinin de oldukça önemli olduğu görülmektedir. Yaşadıkları mahalledeki memnuniyet düzeylerine bakıldığında ise büyük oranda çok memnun oldukları cevabı alınmıştır. En sık kullanılan park alanlarındaki memnuniyet düzeyinde meydana gelen kararsızlık ile mahalledeki yaşamdan çok memnun olma oranındaki yükseklik yeşil alanlar dışında birçok farklı unsurun memnuniyete etki ettiğini göstermektedir (ulaşım, eğitim ve sağlık alanlarına yakınlık, konut ve arsa değerleri vb.).

Araştırma kapsamında parka erişilebilirlik arttıkça memnuniyet düzeyinin arttığı tespit edilmiştir. Park alanına yürüyerek ve bisikletle ulaşımını sağlayan kişilerin parktaki memnuniyet düzeylerinin özel araç ve dolmuş/otobüs vasıtasıyla erişenlerden yüksek olduğu görülmektedir. Mahalle memnuniyetlerinin park alanına erişilebilirlikle ilgili doğrudan bağlantılı olmadığı tespit edilmiştir. Park alanına özel araçla ulaşımını sağlayan katılımcıların mahalle memnuniyet düzeyinde en yüksek memnuniyet cevaplarını verdikleri görülmüştür.

Üçüncü bölgede bulunan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin ve memnuniyet düzeyinin ikinci ve birinci bölgede bulunan katılımcılardan daha yüksek olduğu fakat kentsel yaşam kalite düzeyinin diğer bölgelerden düşük olduğu tespit edilmiştir. Gelişme bölgesi olan 3. bölgenin yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin diğer bölgelere göre yüksek olması; nüfusun düşük olması ve mevcut yapılaşmanın bir bölgede toplanmış olması dolayısıyla da aktif olarak kullanılan tek park alanının konut bölgesine en yakın alanda planlanması olarak yorumlanmaktadır. Yeşil alanlara erişilebilirliğin yüksek olduğu bu bölgede memnuniyet düzeyi de diğer bölgelere yüksektir. Dolayısıyla her bölgenin kendi içerisinde değerlendirilmesinin zorunlu olduğu yorumlanmaktadır.

Katılımcıların sık kullandıkları yeşil alanlara bakıldığında; birinci, ikinci ve üçüncü bölgede bulunan çocuk oyun alanlarını tercih eden katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin mahalle parkını tercih eden katılımcılardan daha fazla olduğu

belirlenmiştir. Çocuk oyun alanlarının daha küçük ölçekte ve çok sayıda planlanması bu durumun sebebi olarak yorumlanmaktadır.

Sosyoekonomik düzeyi yüksek katılımcıların çoğunlukta olduğu kıyı bölgesi olan birinci bölgede çalışan ve gelir durumu yüksek olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeyinin çalışmayan katılımcılardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İkinci bölgede gelir durumu düşük olan katılımcıların kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ikinci bölgede çok katlı site yapılaşmalarının fazla olması sebebiyle yüksek gelir gruplarının mahallelerinde bulunan park alanlarını kullanmaması ve yer seçimlerini kentsel yeşil alanlara göre yapmamalarından kaynaklanmaktadır.

Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi düzeyi ile memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını yorumlamak için yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda her iki değişkenin de memnuniyeti etkilediği tespit edilmiştir. Bu da çalışmanın hipotezine yönelik belirlenen; “Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi düzeyi ile memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunun yanıtını vermektedir.

Yapılan detaylı analiz ve anket çalışmaları sonucu kentsel yeşil alanlara erişilebilirliğin, kentsel yaşam kalitesinin ve memnuniyet düzeylerinin üç bölgede de farklı olduğu sonucuna varılmıştır. Bölgelerde yaşayan kullanıcıların demografik yapılarının, bölgelerde bulunan yeşil alanların nicelikten ziyade niteliklerinin farklı sonuçlar bağlamında önemli olduğu tespit edilmiştir. Bu da çalışmanın hipotezine yönelik belirlenen; “Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik, kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyi bölgelere göre farklılık gösterir mi?” sorusunun yanıtını vermektedir.

En sık kullanılan parkların erişilebilirlik oranının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Fakat kullanılan parklardaki memnuniyet düzeyi sorgulandığında ise kararsız kesimin çoğunlukta olduğu sonucuna varılmıştır. Kullanılan parkların niceliği kadar niteliğinin de oldukça önemli olduğu alan çalışmasında ortaya konulmuştur. Buda çalışmanın hipotezine yönelik belirlenen; Kentsel yeşil alanlara yakınlık parktaki ve mahalledeki memnuniyet seviyesini artırır mı? sorusunun yanıtını vermektedir.

En sık kullanılan parklardaki memnuniyet düzeyi sorgulandığında kararsız kesimin çoğunlukta olduğu, mahalledeki memnuniyet düzeylerine bakıldığında en büyük oranda katılımcıların çok memnun oldukları cevabı alınmıştır. En sık kullanılan park alanlarındaki memnuniyet düzeyinde meydana gelen kararsızlık ile mahalledeki yaşamdan çok memnun

olma oranındaki yükseklik yeşil alanlar dışında birçok farklı unsurun memnuniyete etki ettiğini göstermektedir (ulaşım, eğitim ve sağlık alanlarına yakınlık, konut ve arsa değerleri, kira bedelleri vb.). Bu da çalışmanın hipotezine yönelik belirlenen; Kentsel yeşil alanlardaki memnuniyet seviyesi ile mahalledeki memnuniyet seviyesi arasında pozitif bir ilişki var mıdır? sorusunun yanıtını vermektedir.

Sonuç olarak; kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyini etkilemektedir. Kentsel yeşil alanların plan bütününde standartları sağlaması gerekliliğinin önemli olduğu fakat yeterli olmadığı görülmektedir. Yeşil alanların özellikleri, tasarımları, hizmet ettiği nüfusa bağlı olarak büyüklüğü, içerikleri vb. birçok kriter bir arada olduğu takdirde bu alanlar işlevlerini tam olarak yerine getirebilmektedir.

Yeşil alanların ülkemiz kentlerinin genelinde küçük ve parçalı-dağınık bir yapı göstermesi çok ciddi bir sorundur. Ancak bu alanlar kentsel dokunun içerisinde yalnızca nicelikleri yani alansal büyüklükleri bakımından ele alınmamalıdır. Nicelik rakamsal bir değer olup açık-yeşil alanların kentsel yaşama olan katkısını belirlemede yeterli bir kriter değildir. Yeşil alanlarda öncelikli hedeflerden biri kent bütününde, kentin değerleriyle sistematik bir yaklaşımla ve planlı bir biçimde üretilmiş büyük boyutlu açık-yeşil alanlar oluşturmak olmalıdır. Bu nedenle açık-yeşil alanların değerlendirilirken nicelikleri ile birlikte sahip oldukları nitelikler, erişilebilirlik ve bağlantılıkları bir bütün olarak ele alınmalıdır.

Bütün bu soruların yanıtları araştırma kapsamında ortaya konulan hipotezini; “Kent bütününde yeşil alanların dağılımı nüfus yoğunluğuyla ilişkili dengeli bir şekilde yapılmamaktadır ve bu durum kent kullanıcılarının memnuniyeti ve yaşam kalitesini etkilemektedir.” kanıtlar niteliktedir.

5. ÖNERİLER

Yüksek lisans tezi olarak sunulan bu çalışmada araştırmacılara ve uygulayıcılara iletilmek istenen öneriler genel ve çalışma alanı özelinde olmak üzere iki kısımda belirtilmiştir.

Açık ve yeşil alanlara ilişkin olarak özetlenen temel sorunların çözümüne yönelik mevzuata eklenmesi gereken bulgular aşağıda özetlenmektedir:

İmar kanunu başta olmak üzere yönetmeliklerde de kentsel yeşil alan kavramlarının detaylı bir şekilde tanımlanması ve açıklanması gerekmektedir. Ayrıca yapılan tanımlamalar kanun ve yönetmeliklerde birbirleriyle tutarlı olarak yapılmalıdır.

Kanunda belirtilen kentsel yeşil alan standardının her yörede aynı şekilde uygulanması mümkün olmamakta ve bu sebeple sadece nicelik olarak standardı sağlamaya yönelik planlama yaklaşımları sergilenmektedir. Bu noktada ülkenin her yöresindeki imar planları için tek bir standardın kabulünün tartışılması ve bölgesel analizlerle aralık belirlenmesi daha sağlıklı ve gerçekçi yeşil alan sistemlerinin kurgulanmasına katkıda bulunacaktır.

Kentsel yeşil alanların kademelenmesi kanun ve yönetmeliklerde açıklanmadığından kentsel mekanda işlevlerinin farklılaşması mümkün olmamaktadır. Bu sebeple sadece niceliksel olarak değil, işlev, alan büyüklüğü, form olarak da kanun ve yönetmeliklerde gerekli standartlar getirilerek, kentsel tasarım ölçeğinde de uygulanabilir yeşil alanlar yaratılmalıdır. Erhan (2015) tarafından da belirttiği gibi; nicelik rakamsal bir değer olup açık-yeşil alanların kentsel yaşama olan katkısını belirlemede tek başına yeterli bir kıstas değildir. Bu nedenle açık-yeşil alanların planlanması sürecinde nicelikleri kadar nitelikleri, işlevleri, erişilebilirlikleri ve diğer fonksiyon alanlarıyla bağlantıları da dikkate alınmalıdır.

Kentsel yeşil alanların imar planları kapsamında diğer fonksiyonlarla bütüncül bir şekilde planlanması mevcut yasal düzen içerisinde sağlanamamaktadır. Bu nedenle yeşil alanlar genellikle parçalı ve işlevsiz, birbirinden kopuk kentsel birimlere dönüşmektedir. Bütüncül bir planlama anlayışı içerisinde sistemli yeşil alan kurgusunun sağlanabilmesi için planlama öncesinde yapılması gereken analiz ve sentez çalışmaları zorunlu kılınmalıdır.

Kentsel yeşil alanlara erişilebilirlik kent bütününde her kullanıcı için eşit olarak sağlanamamaktadır. Bu kapsamda yeşil alanların ulaşılabilirliğine ve mekana eşit

dağılımına yönelik süre ve büyüklük standartları getirilerek daha sürdürülebilir ve efektif bir yeşil alan planlaması sağlanabilir.

Kentsel yeşil alanların uygulama, projelendirme, yetki ve sorumluluk alanları anlamında da mevzuatta herhangi bir ibare bulunmamaktadır. Bu durum uygulama ve denetleme süreçlerini zorlaştırdığından, yetki ve sorumluluk anlamında kurum ve kuruluşların alanları kanunlarla netleştirilmelidir.

Çalışma alanı olan Altınordu ilçesi kentsel yeşil alan sistemine ilişkin olarak temel sorunların çözümüne yönelik bulgular aşağıda özetlenmektedir:

Altınordu ilçesi imar planlarında kentsel yeşil alan kurgusunun daha bütüncül ve sistematik bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. İmar planlarında yer alan yeşil alanların yasal bir zorunluluk olmasa dahi mahalle parkı ve çocuk bahçesi gibi kademelere ayrılarak lejanta eklenmesi, park alanlarının kullanıcı profillerinin belirlenmesi ve bu alanlara uygun tasarımlar yapılması memnuniyetin artırılması hususunda etkili olacaktır.

Kullanıcıların memnuniyeti noktasında park alanlarına erişilebilirliğin çok önemli olduğu fakat tek başına yeterli olmadığı araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır. Kentsel yaşam kalitesinin ve kullanıcı memnuniyetlerinin artırılması için park alanlarına dengeli erişimin sağlanmasının yanında parkların büyüklük, işlev, tasarım, nitelik vb. özelliklerine de dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bu gibi kamusal alanların toplumun her kesimine hitap edebilecek, amacına yönelik kentsel etkinlik, aktivite ve sosyal etkileşime zemin oluşturabilecek şekilde tasarlanmalıdır. Toplumu hem ekonomik, hem sosyal hem de kültürel açıdan doğru ifade eden, özgün ve sosyal hayatın kalitesini arttıran kamusal mekanlar oluşturulmalıdır.

Her ülkenin, bölgenin, kentin kimliği ve koşulları farklıdır. Kentsel yeşil alanların planlanması sürecinde de bu farklılıkların dikkate alınması, kanunen beklenen standartların sağlanmasının yanında planlama alanını en iyi şekilde tanımlayarak uygulanabilir çözümler geliştirilmesi temel ölçüt olmalıdır. Bu kapsamda Altınordu ilçe sınırlarında sonraki süreçte yapılacak imar planlarında alanın bölgelere ayrılarak, eşik analizleri, sentez çalışmaları, halkın katılımını sağlayacak anket çalışmaları ve bilimsel bakış açıları çerçevesinde kentsel yeşil alan sistem kurgusu oluşturulmalıdır.

Erhan (2015) İzmir Güzelbahçe alanında yaptığı çalışmada “Öneri Açık-Yeşil Alan Tipolojisi” hazırlamış olup, bölgeye özgü tipolojik bir yaklaşım geliştirmiştir. Önerilen standartlar Güzelbahçe ilçesinde başarı ile uygulanmıştır. Ordu ili Altınordu ilçesinde planlanan yeşil alan sistemlerinde de benzer bir çalışma ile yöreye özgü bir tipoloji

belirlemek, bu standartları plana ve plan notlarına ekleyerek uygulanmasını sağlamak, halkın yaşam kalitesinin ve memnuniyet düzeyinin artırılması amacıyla bu çalışmaların halk ile birlikte yürütülmesini sağlamak faydalı olacaktır.

6. KAYNAKLAR

- 2013 yılı ilave ve revizyon nazım imar planı plan raporu. (2013). Altınordu, Ordu.
- 2021 yılı ilave ve revizyon nazım imar planı plan raporu. (2021). Altınordu, Ordu.
- Akman, T. (2021). *Kent İçi Açık ve Yeşil Alanların İnsan Psikolojisi Üzerine Etkileri ve Nöro Mimari Açısından İncelenmesi: Kocaeli Örneği*. Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Akpınar, A., & Cankurt, M. (2015). Türkiye'de Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı İle Ölüm Oranı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 101-107.
- Aksoy, Y., & Akpınar, A. (2011). Yeşil Alan Kullanımı ve Yeşil Alan Gereksinimi Üzerine Bir Araştırma İstanbul İli Fatih İlçesi Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi* (20), 81-96.
- Anon. (1996). Avrupa Kentsel Şartı. (10). Ankara: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü.
- Anon. (2023). Yenilenen Avrupa Kentsel Şartı ve Belediyeler. (23). İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.
- Atabeyoğlu, Ö., & Bulut, Y. (2012). Ordu Kenti Mevcut Yeşil Alanların Değerlendirilmesi. *Akademik Ziraat Dergisi*, 67-76.
- Atlı, M. (2014). *İstanbul Metropolen Alanında Kentsel Yeşil Alanlar ve Parkların Erişilebilirlik Ölçütlerinin Değerlendirilmesi: Kadıköy İlçesi Örneği*. Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Aydemir, S. (2004). “Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar – Rekreasyon” Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı. Trabzon: İber Matbaacılık.
- Bingöl, E. (2006). *A Quality Of Life Perspective To Urban Green Spaces Of Ankara*. Middle East Technical University, İnstitute of Science, Master's Thesis, Ankara.
- Breheny, M. J. (1992). Sustainable Development and Urban Form. M. J. Breheny (Dü.) içinde, *Sustainable Development and Urban Form* (s. 1-23). London: Pion Ltd.
- Burgess, R. (2000). The Compact City Debate: A Global Perspective. M. Jenks, & R. Burgess (Dü.) içinde, *Compact Cities Sustainable Urban Forms for Developing Countries* (s. 9-24). New York: E. & F.N. Spon.
- C.Bilgili, B. (2013). Çankırı Kenti Kamusal Yeşil Alanlarının Yeterliliğinin Ulaşılabilirlik Yönünden Değerlendirilmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 10(2).
- Ceylan, A. (2007, Haziran). *Yaşam Kalitesinin Artırılmasında Kentsel Yeşil Alanların Önemi ve Kentsel Dönüşüm ile İlişkilendirilmesi*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Cüce, B., & Ortaçşeme, V. (2020). Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik. *Peyzaj-Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi*, 65-77.
- Dil, M. (2004, Haziran). *İstanbul'un Yeşil Alan Sisteminin Planlama Kriterleri Açısından İrdelenmesi*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Elma, M. (2019). *Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi: Teori ve Uygulama*. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Ergan, D. (2011). *Kentsel Yoksunluk Bağlamında Kentsel Yeşil Alanlar: Osmaniye Örneği*. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Erhan, & Önen. (2015). *Kentsel açık-yeşil alan stratejilerinin belirlenmesi: Güzelbahçe (İzmir) ilçesi örneği*. Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, İzmir.
- Ersin, G. Ö. (2012, Mayıs). *Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri: Büyükçekmece Örneği*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ersoy, M. (2022). *Kentsel Planlamada Standartlar*. Ninova Yayıncılık.
- Frey, H. (1999). *Designing the City: Towards a More Sustainable Urban Form*. New York: E & FN Spon.
- George, D., & Mallery, P. (2010). *spss for windows step by step: a simple study guide and reference*. Boston MA.
- Gerald, B. (2018). A Brief Review of Independent, Dependent and One Sample t-test. *International Journal of Applied Mathematics and Theoretical Physics*, 50-54.
- Green, R., & Jackson, M. (2011). The Importance of an Accessible Built Environment for Social, Economic and Civic Participation of Victorian Seniors. Visionary Design Development Pty Ltd.
- Gül, A., Dinç, G., Akın, T., & Koçak, A. İ. (2020). Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Mevcut Yasal Durumu ve Uygulamadaki Sorunlar. *İdealkent Kentleşme ve Ekonomi Özel Sayısı, 11*, 1281-1312.
- Gürkaynak, İ. (2019). Çevresel Psikoloji: Doğası, Tarihçesi, Yöntemleri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 21, 1-9.
- Haughton, G. (1997). Developing sustainable urban development models. *14(4)*, 189-195. Cities.
- Hepcan, Ş. (2013). *Analyzing the pattern and connectivity of urban green space; a case study of İzmir* (Cilt 16). Turkey: Urban Ecosystems.

- Hoş, A. G. (2020). Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Güvenilirliğinin Jackknife Tekniği ile Sınanmasına Yönelik Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Araştırma Dergisi*, 18(4), 304-316.
- Karadağ, H. (2020). Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, Kentleşme ve Erişilebilirlik. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1, 11-30.
- Kaya, Ü. N. (2022, Ocak). *Kentsel Yeşil Alanlara Erişilebilirlik ile Kullanıcıların Psikolojik İyi Olma Hali Arasındaki İlişkinin İrdelenmesi: Konya Kenti Örneği*. Konya Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Kısak, E. (2021, Ocak). *Kentsel Mekanda Açık-Yeşil Alanların Çevre Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Okumuş, D. E. (2014). *Kentsel Dönüşümde Sosyal Donatı Alanlarının Değişimi ve Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi: Ataşehir Barbaros Mahallesi Örneği*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özcan, K. (2006). Sürdürülebilir Kentsel Gelişimde Açık ve Yeşil Alanların Rolü "Kırıkkale, Türkiye Örneği". *Ekoloji*, 37-45.
- Öztürk, E. E. (2023, 27 Haziran). *Korelasyon Analizi (r) Nedir?* <https://www.veribilimiokulu.com/korelasyon-analizir-nedir/> adresinden alınmıştır.
- Polat, Z., Tonyalıoğlu, E. E., Kılıçaslan, Ç., & Kara, B. (2022). Sosyo-ekonomik Yapısı Farklı Alanlarda Parkların Mevcut Tasarımının ve Kullanıcı İsteklerinin Değerlendirilmesi: Aydın Kenti Örneği. 19(2), 243-250.
- Sancar, C., Turan, S. Ö., & Sinan, P. E. (2007). Rekreasyon Amaçlı Kentsel Yeşil Alanların Planlama İlkeleri Açısından CBS Aracılığıyla Sorgulanması; Trabzon Örneği. *TMMOB Coğrafi Bilgi Sistemleri 2007 Kongresi*, 390-398. Trabzon, Türkiye.
- Shavelson, R. J. (2016). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. (D. D. Güler, Çev.) Pegem Akademi.
- Stanners, D., & Bourdeau, P. (1995). Europe's environment : the Dobris assessment. *European Environment Agency*, 261-296.
- Tango, U., & Topçu, M. (2021). Kentsel Donatı Alanlarının Erişilebilirlik Analizi: Mardin Kızıltepe Örneği. *Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemleri Dergisi*, 104-115.
- Uçar, E. S. (2021, Haziran). *Kentsel Yeşil Alanların Ekosistem Hizmetleri Kapsamında Değerlendirilmesi: Üsküdar Fethipaşa Korusu Örneği*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- URL-1. (2024, 13 Nisan). Network (Ağ) Analizi Nedir ? <https://www.basarsoft.com.tr/network-analizi/> adresinden alınmıştır.

- URL-2. (2023, 20 Aralık). Altınordu Belediyesi Kent Rehberi Park ve Bahçeler. <https://ekent.altinordu.bel.tr/hizmet/> adresinden alınmıştır.
- URL-3. (2023, 14 Kasım). Ordu Altınordu Yaşa Göre Nüfus Dağılımı. <https://www.endeksa.com/tr/analiz/turkiye/ordu/altinordu/demografi> adresinden alınmıştır.
- URL-4. (2024, 4 Ocak). Mevzuat Bilgi Sistemi. <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- URL-5.(2023, 3 Aralık). Ordu Büyükşehir Belediyesi Kent Rehberi. <http://kentrehberi.ordu.bel.tr:81/KentrehberiApp/Index> adresinden alınmıştır.
- WHOQOL. (1995). The World Health Organization Quality Of Life Assessment. *41(10)*, 1403-1409.
- Yakınlar, N. (2020). *Algısal Duyu Karakteristikleri Kapsamında Kentsel Yeşil Alanların Beden Sağlığı Restorasyonu Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
- Yıldızcı, A. C. (1982). *Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği*. İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, *Doçentlik Tezi*, İstanbul.
- Yuen, B. (1996). Creating The Garden City The Singapore Experience. *Urban Studies*.
- Yücel, G. F., & Yıldızcı, A. C. (2006). Kent Parkları İle İlgili Kalite Kriterlerinin Belirlenmesi. *itüdergisi/a*, 222-232.

ÖZGEÇMİŞ

Pınar Gizem EMİRALİOĞLU, ilköğrenimini Kars Atatürk İlköğretim Okulu'nda bitirdikten sonra ortaokul eğitimini Ordu Hamdullah Suphi Tanrıöver İlköğretim Okulu'nda tamamladı. Lise eğitimini 2007 yılında Ordu Fen Lisesi'nde tamamladı. 2007-2008 öğretim yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama bölümünde lisans eğitimine başladı. 2012 yılında bu bölümden mezun oldu. Aynı yıl İstanbul Metropol Planlama şirketinde şehir plancısı olarak çalışmaya başladı. Ordu'ya gelerek Planson Planlama şirketinde bir süre çalıştıktan sonra 2014 yılı itibariyle Ordu Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Kentsel Dönüşüm ve Planlama Şube Müdürlüğünde Şehir Plancısı olarak başladığı görevini halen yürütmektedir. 2022 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim dalında tezli yüksek lisans programına başladı.

EK-1: ANKET FORMU

Çalışmaya katılmayı onaylıyorum Evet () Hayır ()
<u>DEMOGRAFİK BİLGİLER</u>
1.Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()
2.Yaşınız:
3.Eğitim Durumunuz Nedir? İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Master/Doktora ()
4.Medeni Durumunuz Nedir? Bekar () Evli ()
5.Çocuğunuz var mı? Evet () Hayır ()
6.Var ise kaç yaşlarında? 0-3 () 3-6 () 6-12 () 12 ve üstü ()
7.İş Durumunuz Nedir? Çalışıyor () Çalışmıyor () Emekli ()
8.Mesleğiniz Nedir?
a) İşçi b) Memur c) Serbest Meslek d) Öğrenci e) Diğer
9.Kaç yıldır bu mahallede yaşıyorsunuz?
a) 0-5 b) 6-10 c) 11-15 d) 16-20 e) 21 yıl ve üstü
10.Ailenizin Aylık Toplam Geliri? 0-12000 () 12001-24000 () 24001-36000 () 36001-48000 () 48001 ve üstü
11.Hafta sonunu nasıl değerlendirirsiniz?
a) Parklara giderim b) Kurslara giderim c) Köyüne/şehir dışına giderim d) Ev işleri yaparım e) Spor yaparım
<u>YEŞİL ALANA DAİR BİLGİLER</u>
12.En sık kullandığınız yeşil alan türü hangisidir?
a) Mahalle parkları (Gezi yerleri, çay bahçesi, bisiklet yolu, küçük çapta piknik alanı,

çocuk bahçesi vb. tesisleri içine alan ve bütün mahalleye hizmet eden parklar)

b) Çocuk bahçesi ve oyun alanları (Oyun araçları, kum havuzları ve bitki örtüsüyle donatılmış alanlar)

13.Yeşil alanları ziyaret etme sıklığınız nedir?

Hiçbir zaman () Ayda birkaç kere () Haftada bir () Haftada birkaç kere ()
Her gün ()

14.Yeşil Alanda Geçirdiğiniz Zaman Nedir?

15 dakikadan az () 16-30 dk. arası () 31 dk.-60 dk. arası () 61-120 dk. arası ()
121 dk. dan fazla

15.Parkı kullanım sıklığını etkileyen aşağıdaki faktörler sizin için ne kadar önemlidir?

	ÖNEMLİ DEĞİL	KISMEN ÖNEMLİ	ORTA DERECEDE ÖNEMLİ	ÇOK ÖNEMLİ	SON DERECE ÖNEMLİ
Evime yakın olması					
Sakin ve huzurlu olması					
Güvenli olması					
Ulaşımının kolay olması					
Kent mobilyalarının yeterli ve bakımlı olması					
Çocuk oyun alanlarının yeterli ve bakımlı olması					

16.Parka ulaşımınızı nasıl sağlıyorsunuz?

- a) Yürüyerek
- b) Bisiklet
- c) Özel Araç
- d) Dolmuş/Otobüs

17.En sık gittiğiniz parka ulaşım süreniz nedir?

- a) 0-5 dk
- b) 6-15 dk
- c) 16-30 dk
- d) 31 dk-60 dk
- e) 60 dakikadan fazla

18.Kullandığınız parktaki memnuniyet seviyenizi seçebilir misiniz?

- a) 1 (hiç memnun değilim)
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- a) 5 (çok memnunum)

19.Yaşadığınız mahalledeki memnuniyet seviyenizi seçebilir misiniz?

- a) 1 (hiç memnun değilim)
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 (çok memnunum)

20.Katılma düzeyinizi belirtir misiniz?

	1 (Hiç katılmıyorum)	2	3	4	5 (Kesinlikle katılıyorum)
Mahalleimde yeterince park var					
Mahalledeki parklar oldukça güvenli					
Mahalledeki parklara erişimim oldukça kolay					
Mahalledeki parklar yeterince büyük					

YEŞİL ALANIN KULLANICI ÜZERİNE ETKİLERİ					
21.Katılma düzeyinizi belirtir misiniz?					
	1 (Hiç katılmıyorum)	2	3	4	5 (Kesinlikle katılıyorum)
Yeşil alanların varlığı beni mutlu ediyor					
Yeşil alanlarda vakit geçirmek ruhsal durumumu etkiliyor					
Yeşil alanların varlığı çevreyi güzelleştiriyor					
Yeşil alanlar konut seçimimde önemli bir kriter					
Kentin diğer bölgeleriyle karşılaştırdığımda mahallemde yeterli düzeyde park olduğunu düşünüyorum					
Mahallemdeki parklar beklentimi karşılıyor					
Parka ulaşımının rahat olması stres düzeyimi azaltıyor					